

BROWEN BOOK ONLY

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200174

UNIVERSAL
LIBRARY

ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಾರಸ್ಥಾನ.

(ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿ)

ಲೇಖಕ-ಪ್ರಕಾಶಕ —

ಆರ್. ಟಿ. ಕರ್ಪೂರ,
ಸಜ್ಜೆ-ಎಡಿಟರ್, ಸ ಜ, ಆನಂದವನ

(ತನೆಯ ಆವೃತ್ತಿ)

೧೯೨೭

ವವನದ ಶ್ರೀ ಶೇಷಾಚಲ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಿ ಪ ಕಾಲೆ.

ಇವರಿಂದ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು

ಬೆಲೆ ೧೦ ಆಣ

ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಾರಸ್ಥಾನ.

(ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿ.)

ಆರ್. ಟಿ. ಕರ್ಪೂರ,

ಸಬ್-ಎಡಿಟರ್, ಸ. ಚ. ಆನಂದವನ.

೧೯೨೨

೨ನೆಯ ಆವೃತ್ತಿಯ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ.

ಈ ಮನೋಹರವಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯ ೨ನೆಯ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವ ಸಮಯ ಬಂದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಮಗೆ ತುಂಬಾ ಆನಂದವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವದೊಂದು ಗ್ರಂಥದ ಹಲವು ಆವೃತ್ತಿಗಳಾಗುವದು ಆ ಗ್ರಂಥದ ಲೋಕಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನೂ ವಾಚ್ಯಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದಷ್ಟೇ, ಪ್ರಸ್ತುತಪುಸ್ತಕದ ಮೊದಲನೆಯ ಆವೃತ್ತಿಯ ಸಾವಿರಾರು ಪ್ರತಿಗಳು ತೀರಿ ಜನರ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾದ್ದರಿಂದ ಎರಡನೆಯ ಆವೃತ್ತಿ ಹೊರಡಿಸಬೇಕಾಯಿತು ಇದೊಂದೇ ಸಂಗತಿಯಿಂದ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಲೋಕಪ್ರಿಯತೆಯು ಒಡೆದು ಕಾಣುವಂತಿದೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪುಸ್ತಕವೇ ವಾಚಕರ ಕೈಯಲ್ಲಿರುತ್ತಿರಲು ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಣಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇನು? ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯವಾಚಕರು ಮೊದಲನೆಯ ಆವೃತ್ತಿಯಂತೆ ಈ ಆವೃತ್ತಿಗೂ ಆಶ್ರಯಕೊಟ್ಟು ಬೇಗನೆ ೩ನೆಯ ಆವೃತ್ತಿಯ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವರೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ.

ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಆನಂದವನ.

ತಾ|| ೧೨-೯-೨೨

}

ತಮ್ಮ ವಿಧೇಯ,
ಪ್ರಕಾಶಕ.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ.

ನಮ್ಮ ವಾಚಕರ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಾರಸ್ಥಾನ ವೆಂಬ ಸುಂದರವಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯು, ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಘನತೆಗೆರಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಉತ್ಕರ್ಷವು ಸರ್ವತೋಮುಖಗಳಿಂದ ಆಗಿತ್ತು, ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಾಚ್ಯವು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು. ಕನ್ನಡಗ್ರಂಥ ಕರ್ತರು ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದರು! ಕನ್ನಡವೀರರು ಬೈಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು, ಕನ್ನಡ ಮುತ್ತದ್ದಿಗಳು-ಮಂತ್ರಿಗಳು ಜಗತ್ತನ್ನು ದಂಗು ಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಒಂದು ಕಥಾನಕದ ವರ್ಣನೆಯು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಅಬ್ಬರವು ಇಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದ್ದರೂ ವಿಷಯಾಂಧರಾದ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಅವರಿಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಉಪದ್ರವ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬ ದನ್ನೂ ಅವರನ್ನು ಉಪಾಯದಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಹ್ಯಾಗೆ ಬಗ್ಗುಬಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬದನ್ನೂ ಇದರಲ್ಲಿಯ ಆಖ್ಯಾಯಿಕೆಯು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಮರ್ಥನ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ವಿಜಯನಗರದ ಮಂತ್ರಿಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ತಿಮ್ಮರಸನು ವಿಷಯಾಂಧನಾದರಾಯಚೂರ ದುರ್ಗಾಧಿಪತಿ ದಾವಲಖಾನನಿಗೆ ಅಂಜನಹಜ್ಜಿ ಅವನು ಅಳಿಮನದಿಂದ ಸೆರೆಯಿಟ್ಟ ಪದ್ಮೆಯೆಂಬ ಸುಂದರಿಯನ್ನೂ ಅನಂಗವೇನೆಯಂಥ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನವನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕೈಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೋರಿಸಿದನು ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ವಿಜಾಪುರದ ಅದಿಲ್‌ಶಹನು ಸಹ ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ರಾಯಕೊಡನೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಪ್ತಳಿಲ್ಲದೆ ಓಡಿ ಹೋದನು. ಇದರಿಂದ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ದೇಹಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಬುದ್ಧಿಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಎಷ್ಟಿತ್ತೆಂಬುದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯ ಕನ್ನಡಿಗರು ಕನ್ನಡಿಗರ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾದ ಈ ನೂತನ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಓದಿಯೇ ತೀರಬೇಕೆಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆವು. ತೆಲಗುಭಾಸೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಹೊಸವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬರೆದು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಿಗರ ವಾಚನಕ್ಕೆ ಸಾಧನ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಸ್ತುತದ ಲೇಖಕನ ಇಚ್ಛೆಯಿದೆ, ಈ ಇಚ್ಛೆಯು ಶ್ರೀಶೇಷಾಚಲ ಸದ್ಗುರುಗಳ ಕೃಪಾಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕೊನೆಮುಟ್ಟಲೆಂದು ಹಾರೈಸುವೆನು. ವಿಧೇಯ,

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ.

ಪ್ರಕರಣ.	ವಿಷಯ.	ಪುಟ.
೧	ಅಕಲ್ಪಿತ ಸ್ವೀಹ.	೧
೨	ವಿಜಯನಗರ.	೧೦
೩	ದೂತನ ವೃತ್ತಾಂತ.	೧೭
೪	ರಣೋತ್ಸಾಹ	೨೫
೫	ಘೋರ	೩೦
೬	ಹುಚ್ಚನ ಕರಾಸುತಿ	೩೮
೭	ಕಾರಸಾಧನ.	೪೩
೮	ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಸುಖ.	೪೯
೯	ಮಿತ್ರಲಾಭ.	೫೭
೧೦	ತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿತಂತ್ರ.	೬೫
೧೧	ಖಾನನ ವಿಷಯಾಂಧತೆ	೭೩
೧೨	ಮುತ್ತಿಗೆ	೮೧
೧೩	ವಿಜಯನಗರದವರಿಗೆ ವಿಜಯ.	೮೬
೧೪	ಉಪಸಂಹಾರ	೯೩

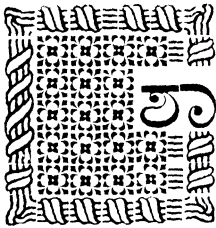

ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಾರಸ್ಥಾನ.

೧ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ.

ಅಕಲ್ಪಿತ ಸ್ವೇದ.

ಶ್ರೀಮಾಹನ ಶಕೆಯ ೧೯೨೧ ನೆಯ ಸಂವತ್ಸರವು, ಮಾಘ ಮಾಸವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ ಆದರೂ ಇಳಿಯು ಪ್ರಾಬಲ್ಯವು ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ಇದೆ ಸಂದ-ಮುಂಜಾವುಗಳಲ್ಲಿ ಸೀತಜಾಧಯೂ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಲಿನ ತಾಪವೂ ಜನರನ್ನು ನುಗ್ಗು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಆದರೂ ಸಂಸಾರಾಸಕ್ತರಾದ ಮನುಷ್ಯರು ಅದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಕೈಸಾಗದ ಹೇಡಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಈ ಕೆಟ್ಟ ಕಾಲವು ಎಂದು ಹೋದೀತೆಂದು ಶಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಆಹಾ! ಈ ಕಾಲದ ಸೊಬಗನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವದೇನು? ಕೃಷಿವಲರಿಗಂತೂ ಒಲುಮೆಗ್ಗು, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಧಾನ್ಯದ ರಾತಿಗಳು, ಕೆಲವರು ಬಂಡಿಯನ್ನು ತುಂಬಿ-ತುಂಬಿ ಮನೆಗೆ ಒಯ್ಯುವರು, ಕೆಲವರು ಪೊದ್ದೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹೊರುವರು ಏಕೆ ಕರಂತೂ ಭಕ್ಷಿಯ ದಾನ್ಯವನ್ನು ಹೊರಲಾರದೆ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿರುವರು ಸಂಘ ಸುಕಾಲವದು? ಅಂಥ ಸುಕಾಲದ ದರುಶನವು ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಎಂದಾದರೂ ಆಗಬಹುದೇ?

ನಾರೀಜನರಲ್ಲಿಷ್ಟು ಸಂಭ್ರಮ! ಇಂದು ಈ ಊರಚಾತ್ರಿಯು, ನಾಳೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಊರಲ್ಲಿ ಇಂದು ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಲಗ್ನವು, ನಾಳೆ ಬೇರೊಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ದಿನಾಲು ಹೊಸ-ಹೊಸ ಅಲಂಕಾರ! ಈ ಉದ್ಭವದಲ್ಲಿ ಹಿಮರಾಜನ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟ ನೋಡುವವರಾರು? ದಿನಹೋದ ಮೇಲೆ ಬೇಡಬೇಡವೆಂದು ಕೈಕೊಡದರೂ ಮೊಂಡತನದಿಂದ ಬರುವ ಈ ಹಿಮರಾಜಪುತ್ರನನ್ನು ಈ ಹಂಗಳಿಯರು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವರೋ ಎಂಬಂತೆ ಭಾಸವಾಗುವದು.

ಒಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಕಾಲವು ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವಾಗಿರುವದು. ಒಕ್ಕಲ ತನದ ದುಡಿಮೆಯ ಸಾರವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಡುವ ಈ ಕಾಲವು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಆ ಜನರು ಭಾವಿಸುವರು ಇಂಥ ಸಾರಭೂತವಾದ ಈ ಕಾಲ ದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಚತುರ್ಥಯ ದಿವಸ ಮೂವರು ದಾರಕಾರರು ತುಂಗಭದ್ರೆಯ ಉತ್ತರದ ದಂಡೆಗುಂಟ ನಡದಿದ್ದರು ಅವರ ಉಡಿಗೆ-ತೊಡಿಗೆಗಳು ತೀರ ಸಾಧಾರತರದಿದ್ದವು ಅವರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರ ನಿಲುವಿಕೆ ಬಲು ಎತ್ತರ, ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಸಾಧಾರಣ ನಿಲುವಿಕೆಯವನಿದ್ದನು ಮೈಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಆ ಮೂವರೂ ಗರಡೀ ಸಾಧನ ಮಾಡಿದವರಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು ಅವರು ಕಾಲದಿಂದ ನಡದಿದ್ದರು ಹೀಗೆ ಕಲಪೂತ್ತು ಸಾಗಿದ ಬಳಿಕ ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬನು—

“ಮಿತ್ರಾ ಪ್ರತಾಪಾ, ಈ ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರುವ ತಿಮ್ಮ ರಸನನ್ನು ಒಲ್ಲೆಯಾ? ಆತನು ಮಹಾಬುದ್ಧಿಶಾಲಿ ರಾಜ್ಯತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ನಿಪುಣನು. ಅವನಿಗೆ ಸಮನಾದ ರಾಜಕರಣ ನಿಪುಣರನ್ನು ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದು ಅಸರೂಪವೇ ಸರಿ!”

ಪ್ರತಾಪ — ಪ್ರಹಾರೇಶ್ವರಾ, ನೀನಾಡಿದ್ದು ಸತ್ಯವು ಆತನು ಅಂಥ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯೇ ಇರುವನು. ಅವನ ಪೂರ್ವದ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಬ ಲ್ಲೆನು “ಸ್ತ್ರೀಯಶ್ಚ ರಿತ್ರಂ ಪುರುಷಸ್ಯಭಾಗ್ಯಂ ದೇವೋನಜಾನಾತಿ ಕುತೋ ಮನುಷ್ಯಃ||” ಎಂದು ಹೇಳುವದರ ಇಂಗಿತವು ಇಂಥವರ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾ ವಲೋಕ ನದಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವದು.

ಪ್ರಹಾರೇಶ್ವರ — ಈ ಪುಣ್ಯಪುರುಷನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದಷ್ಟು ಸೌಖ್ಯ ವನ್ನು ವಿಜಯನಗರವು ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಎಂದೂ ಹೊಂದಿದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ರುದ್ರದೇವಾ! ಏನು ಎಲಕ್ಷಣತೇಜಸ್ವಿದು? ನಾನು ಅನೇಕರನ್ನು ನೋಡಿರುವೆನು, ಆದರೆ ಇಷ್ಟು ಸರಸ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ನಾನು ಕಂಡಿಲ್ಲ ಬಿಡು! ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯರ ದೊರೆತನ, ತಿಮ್ಮರಸನ ಸಚಿವತನ, ಈ ದೋಡಿಯನ್ನು ಪರ ಮಾತ್ಮನು ಒಹು ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವನು ಬಂಗಾರಕ್ಕೆ ಪರಿಮಳ ಬಂದರೆ ಅದು ಹ್ಯಾಗೆ ಉಭಯಗುಣಗಳಿಂದ ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿ ಲೋಕಮಾನ್ಯವಾ ಗುವದೋ, ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಯರು ಈ ತಿಮ್ಮರಸನ ಯೋಗದಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪೂಜ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ರಾಯರಿಗೆ ಅಲಂಕಾರಪ್ರಾಯನಾದ ಈ ತಿಮ್ಮರಸನು ಎಷ್ಟು ಧನ್ಯನು?

ರುದ್ರದೇವ — ಪ್ರತಾಪ, ಇದಕ್ಕೆ ಅದೃಷ್ಟವೆಂದೆನ್ನುವರು. ದೈವಶಾಲಿಗೆ ಯಾವದು ತಾನೇ ಅಸಾಧ್ಯವು? ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ದೈವವು ಅನುಕೂಲವಿರಬೇಕು ಅಂದರೇ ಅವನು ಮಣ್ಣುಹಿಡಿದರೂ ಚಿನ್ನವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವದು. ಅದೇ ದೈವಾನುಕೂಲವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಹಿಡಿದರೆ ಮಣ್ಣಾಗುವದು ಈ ತಿಮ್ಮರಸನು ನೋಡಲು ಯಾವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದನು? ಈತನು ಮುಂದೆ ಹೀಗೆ ಈ ಪದವಿಗೆ ಬರುವನೆಂದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ತಿಳಿದಿತ್ತೇ? ಯಾವನಾದರೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜ್ಯೋತಿಷಿಯು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಅದು ಲೋಕದವರಿಗೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಾಗಬಹುದಾಗಿತ್ತೋ- ಪೇಳಿದವನಿಗೇ ಹುಚ್ಚನೆಂದು ಅನ್ನಬಹುದಾಗಿತ್ತಲ್ಲವೆ?

ಪ್ರಹಾರೇಶ್ವರ — ಇಲ್ಲ, ಎಂದಿಗೂ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಈ ತಿಮ್ಮರಸನನ್ನು ನಾನು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬಲ್ಲೆನು ಈತನಿಗೆ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಜೋಳದ ನುಚ್ಚುಪಹ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಇವನು ಜೋಳಿಗೆ ಹಾಕಿ ಗುತ್ತಿ-ಚಂದ್ರಗಿರಿ, ಮುದಗಲ್ಲು ನೋಡಲಾದ ದುರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಧುಕರ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಜೀವಿಸಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಲ್ಲೆನು. ಈ ಪರಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟವನು ತುಸದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇಷ್ಟು ಘನತೆಗೆರಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗದೆ ಇರದು!

ರುದ್ರದೇವ — ಇದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇತರದು? ದೈವವಿಲಾಸದ ಮುಂದೆ ಬಡತನದ ಪಾಡೇನು? ಆತನಿಗೆ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಸುಕೃತವು ಬದಿಗೆ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಯಾವ ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅವನು ಮಧುಕರ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದನೋ, ಅದು ದುರ್ಗಾಧಿಪತಿಗಳೇ ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ರಯಕೊಟ್ಟರು ಮಹಾ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯಾದ ಅವನು “ಎಳೆಸಿಕ್ಕರೆ ಹುಚ್ಚುಡನುಂಗಿದರೆ” ಎಂತೆ ಘನತೆಗೆರುತ್ತ ಈಗ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಾತೃನಾಗಿ ಕುಳಿತನು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಅವನ ಸುದೈವವನ್ನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕೊಂಡಾಡಬಹುದು

ಪ್ರತಾಪ (ನಡುವೇ ಬಾಯಿಹಾಕಿ) — ನೀವು ಬರಿಯ ದೈವವನ್ನೇ ಹೊಗಳುತ್ತಿರುವಿರಲ್ಲ? ಬರಿಯ ದೈವವಾದಿಯಾದರೆ ಇಂಥ ಪದವಿಯು ಬರಲಾರದು. ತಿಮ್ಮರಸನು ಎಂಥ ಸಾಹಸಿಯು! ಎಷ್ಟು ಎದೆಗಾರನು! ಅವನು ಈ ಉನ್ನತ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗೆಹ್ಯಾಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟನು? ಎಂದನ್ನೇನೂ ಅರಿಯದೆ, ನೀವು ಹೀಗೆ ಬರಿಯ ದೈವವನ್ನೇ ಮುಂದುಮಾಡಿದರೆ ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಆತನ ಈ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಗೆ ಅವನ ಷಾತುರ್ಯ-ಸಾಹಸ

ಗಳೇ ಕಾರಣವೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ.

ರುದ್ರದೇವ (ನಸುನಕ್ಕು) — ಪ್ರತಾಪ, ನಿನಗೊಂದು ಹುಚ್ಚು; ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಇಂಥ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯು ಒರುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಕೋಟ್ಯಂತರ ಜನರು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಈಗ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೆ ಅಂಥ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪದವಿಯು ಬೇಡಾಗಿರುವೆನು? ಹಾಗಾದರೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ? ಮಾಡಿದರೂ ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಯಾಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ? ನಾವೇನು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿರುವೆವೋ? ನಮ್ಮ ಉತ್ಕರ್ಷವಾಗಬೇಕೆಂದು ಶಕ್ತಿಯಿರಿ ಹೋಗುವೆವು ಆದರೆ ಇದುವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆತನು ಯಾಕೆ ಸಾಧಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ? ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಕೊಡುವುದೆಂದರೆ, ಪ್ರಾರಬ್ಧವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುವುದು, ಪುನರ್ಜನ್ಮವನ್ನು ನಂಬದ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ನೋಡಿ ದಂಗಳಿ ಹೋಗುವರು ಅವರಿಂದ ಮುಂದೆ ಮಾತುಗಳೇ ಹೂರಡುವುದಿಲ್ಲ ಸುಮ್ಮನೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಅವರಿಗೆ ಒರುವುದು ಅದರಂತೆ ನೀನಾದರೂ ಪ್ರಯತ್ನವಾದವನ್ನು ಮಾಡುವೆ. ಕಡೆಗೆ ದೈವವಾದದ ಮುಂದೆ ನೀನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ನಿರುತ್ತರನಾಗುವೆ

ಪ್ರಹಾರೇಶ್ವರ — ಸಾಕು ಬಿಡು ರುದ್ರದೇವಾ, ನೀನು ದೈವವಾದಿಯು, ಪ್ರತಾಪನು ಪ್ರಯತ್ನವಾದಿಯು ನೀವೆಬ್ಬರೂ ಒಳಗೇಯೇ ಎಷ್ಟು ವರುಷಗಳ ವರೆಗೆ ಮಾತು ಬೇಸುತ್ತ ಕುಳಿತರೂ ಆದೇನೂ ಮುಗಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ದೈವಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನವು ಸಾಧನವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದು ನಿಮ್ಮ ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬಾರದಿರುವುದರಿಂದ ನೀವು ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡುವಿರಿ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಬರಿಯ ದೈವವು ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾರದು ಅಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನವಾದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕು ಅದರಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನವಾದರೂ ದೈವಾನುಕೂಲವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಕರ್ತೃತ್ವಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮರೆಯಿಸಲಾರದು ಇವೆರಡೂ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಗಳಿಂದ ಬಿಗಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಇವಕ್ಕೆ ಒಂದನ್ನೊಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ

ರುದ್ರದೇವ (ಹಾಸ್ಯದಿಂದ) — ಅಹಾ ನಮ್ಮ ಪ್ರಹಾರೇಶ್ವರರು ಬಲು ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಪ್ರಯತ್ನ-ದೈವಗಳೆರಡರಲ್ಲಿ ದಾಂಪತ್ಯಭಾವವುಳ್ಳವರು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರು ಇಂಥ ಬುದ್ಧಿವಂತರಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೇನು ಕಡಿಮೆ?

ಪ್ರಹಾರೇಶ್ವರ (ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ) — ಯಾಕೆ ರುದ್ರದೇವಾ, ನಾನು ನಿಗಿಹಿಡಿದು ಮಾತಾಡು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ .. ಲ್ಲಿಯನ್ನು

ಈಮೇರೆಗೆ ಪ್ರಹಾರೇಶ್ವರನು ಮಾತಾಡಲು ರುದ್ರದೇವನು ಸಂತಪ್ತನಾದನು. ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಬೆಳೆದು ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಜಗಳಕ್ಕೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಪ್ರತಾಪದೇವನು ಬೆವನಾಗಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟನು ಆಡ ಆಡುತ್ತ ಇವರು ಅಡವೀ ಕೂಡಿದ್ದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆಂಬದು ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಾಯಿತು. ಆದರೂ ಅವನು ಬಳಿ ವ್ಯಾಪಕಾರಿ ಕನ್ನಿಡನು ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಯೋಚಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಹಾದಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. ಇನ್ನು ಅವನು ಏನೋ ಹೇಳತಕ್ಕವನು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳ ಋರಪುಟಗಳ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಧ್ವನಿಯು ಕೇಳತೊಡಗಿತು ಆಗ ಆ ಮೂವರ ಎದೆಗಳೂ ಧಸ್ಸೆಂದವು ಪ್ರಹಾರೇಶ್ವರನೂ-ರುದ್ರದೇವನೂ ಕಲಹವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಆ ಸವಳವು ಕೇಳಬರುವ ಕಡೆಗೆ ನೋಡತೊಡಗಿದರು ಆ ಮೂವರೂ ನಾನಾಂಕಿತ ವೀರ ರಾದ್ದರಿಂದ ಶತ್ರುಭಯವು ಅವರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲ ವೊಟ್ಟಮೊದಲು ಆ ಸವಳವು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಲ್ಪ ಭಯಗ್ರಸ್ತವಾದರೂ ಮುಂದೆ ಅದು ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ 'ನಾವು ಕನ್ನಡ ಭೂಮಾತೆಯ ಉದರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ವೀರರದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಪಿತೃಗಳು ಇಂಧಿರಭ ಪರಾಕ್ರಮದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು' ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳು ಅವರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಲು, ಅವರ ಅವೇ ಶವು ಹೆಚ್ಚಿತು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪೂರ್ವಜರ ಕೀರ್ತಿಯ ಸ್ಮರಣದಿಂದ ವಿಶ್ವೇನು ಸ್ಫೂರ್ತಿಯುಂಟಾಗುವದೆಂಬದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ ಒಂದುವೇಳೆ ಆ ಕುದುರೆಗಳ ಋರ ಪುಟಗಳ ಸವಳವು ಶತ್ರುಗಳದಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕೈಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕೆಂಬ ವೀರೋಚಿತ ವಿಚಾರಗಳು ಅವರ ಮನೋಭೂಮಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉದಯವಾದವು ಹೀಗೆ ಅವರು ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರಲು, ಒಮ್ಮೊಂದೂಮೆ ಆ ಸವಳವು ಕೌಳದಂತಾಯಿತು. ಇದೇನು ಸ್ವಪ್ನವೋ ಎಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯು ಅವರಲ್ಲುಂಟಾಯಿತು. ಆಗ ಅವರು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ದಿನ್ನೆಯನ್ನೇರಿ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದರು. ಸ್ವಲ್ಪದೂರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕುದುರೆಗಳು ತುಂಗಭದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಜಲಪಾನಮಾಡುವದನ್ನು ಕಂಡರು. ಕುದುರೆಗಳು ಸರಾಸರಿ ಒಂದು ನೂರರವರೆಗೆ ಇರಬಹುದು. ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ರಾಹುತರು ಇಂದವರೇ ಎಂಬ ನಿರ್ಧಾರವು ಆಗದೆ ಹೋಯಿತು. ತಮಗೆ ಕೇಳಿದ ಸವಳವು ಇವೇ ಕುದುರೆಗಳದಿರಬೇಕೆಂದು ಅವರು ತರ್ಕಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಆ ರಾಹುತರು ಶತ್ರುಗಳೋ ಮಿತ್ರರೋ ಯಾರೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿ

ಯಲಾರದೆ ಕ್ಷಣಹೊತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತರು.

ಕ್ಷಾತ್ರದೀಕ್ಷೆಯು ಬಲು ಕಠೋರವಾದದ್ದು. ಅದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಆ ದೀಕ್ಷೆಗೆ ಭಂಗಬಾರದಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಜೀವಿತವನ್ನು ತ್ಯಾಜ್ಯದಂತೆ ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ನಮ್ಮ ಮೂವರು ವೀರರು ತಮ್ಮ ಕೆಡ್ಡೆದೆಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು, ಇಲ್ಲವೆ ಮಡಿಯಬೇಕು, ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು ಕರ್ಮಧರ್ಮಸಂಯೋಗದಿಂದ ಆ ರಾವುತರು ಶತ್ರು ಪಕ್ಷದವರಾದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮೂವರು ವೀರರಮೇಲೆ ಕಠಿಣತರವಾದ ಗಂಡಾಂತರವು ಕರೆಕಳುಹಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಬಂದಿತು. ಬಳಿಕ ಕೇಳುವದೇನು? ಆ ರಾವುತರು ಕುದುರೆಯನ್ನೋಡಿಸುತ್ತ ಬಂದು, ಆ ದಿನ್ನೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿದರು. ದಿನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಮೂವರು ವೀರರು, ಕೆಳಗೆ ನೂರಾರು ಜನ ಶತ್ರುಪಕ್ಷದ ರಾವುತರು. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ವೀರತ್ರಯಿಗಳ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ರಾವುತರಿಗೆ ದಿನ್ನೆಯನ್ನೇರಲು ಅನುವು ದೊರೆಯದೇ ಹೋಯಿತು. ಈ ಮೂವರೂ ಪಟ್ಟಾಕತ್ತಿಯನ್ನು ತಿರುವುತ್ತ ಒಜ್ಜಿಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿಯಲು, ಅವರ ಕತ್ತಿಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಶತ್ರುಪಕ್ಷದ ರಾವುತರು ಪಟ ಪಟ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದರು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು ತಲೆಗೆ ಇವ್ವತ್ತರಂತೆ ಅರವತ್ತು ಜನರನ್ನು ಯಮನಗರಿಗೆ ಅಟ್ಟಿದರು ಆದರೆ ಇವರಿಗೆ ದೈವಾನುಕೂಲವು ತಪ್ಪಿದ್ದರಿಂದ ಉಳಿದ ನಾಲ್ವತ್ತು ಜನರು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಈ ಮೂವರಿಗೆ ಮುಗಿಬಿದ್ದು, ಅವರ ಆಟವನ್ನು ಸಾಗಗೊಡದೆ ಅವರನ್ನು ಕೈ ಸೈರಿ ಹಿಡಿದರು. ಈ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಸೆರೆಸಿಕ್ಕರೆಂದು ಉಬ್ಬಿಬ್ಬಿ ಆ ರಾವುತರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನು ಮುಂದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದಾರಿಯನ್ನು ಕ್ರಮಿಸಲು, ದೈವಕೊಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಕರ್ಮವು ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಯಿತೆಂಬ ನ್ಯಾಯದಂತೆ ಎತ್ತ ಕಡೆಯಿಂದೋ ನೂರಾರು ಜನ ಹಿಂದುಗಳು ಸದ್ದಿಲ್ಲದ ಒಂದು ಅವರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆ ಉಭಯಪಕ್ಷದವರಲ್ಲಿ ಕಡುಕಾಳಗವೆಸಗಿತು. ಆದರೆ ನೂರಾರು ಜನ ಶತ್ರುಗಳೆದುರಿಗೆ ರಾವುತರ ಆಟವು ಸಾಗದೆ ಇದ್ದದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ ಕೊನೆಗೆ ರಾವುತರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಮರ್ಧ ಜನರು ಮಡಿಯಲು, ಉಳಿದವರು ಪಲಾಯನ ಹೇಳಿಸಿದರು ಸೆರೆಸಿಕ್ಕ ನಮ್ಮ ಮೂವರು ವೀರರು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದರು. ಅವರ ಕೈಗಳು ಬಲವಾದ ಹಗ್ಗಗಳಿಂದ ಬಿಗಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು ಅವರು ಎಡಕಣ್ಣು ಬಲಕಣ್ಣು ಹೊರಳಿ ಸಹ ನೋಡುವ ಹಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ ಇಂಥ ಪರಾಧೀನತೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಧೋವದನರಾಗಿ ನಿಂತಿರಲು, ರಾವುತರನ್ನು

ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿ ಜಯಶಾಲಿಯಾದ. ಸೈನಿಕರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನು ಅವರ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತನು

ಆ ವೀರ ನರಪುಂಗವನು ಅತ್ಯಂತ ಉಗ್ರರೂಪಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಅವನ ಮೈಮೇಲಿನ ಕರೀಬಟ್ಟೆಗಳು ಅವನ ರೌದ್ರತೆಯನ್ನು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸತೊಡಗಿದವು. ಅವನ ನಿಲುಕೆ ಎತ್ತರ, ಮೈಕಟ್ಟು ಪುಷ್ಪವಾದದ್ದು, ಮೃಬಣ್ಣವು ಸಾದಗಪ್ಪಿನದು, ಆದರೂ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳದ್ದು. ಅವನು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ಗುರುತು ಹತ್ತಿತೋ ಎಂಬಂತೆ ನಮ್ಮ ಮೂವರೂ ವೀರರು ಅಜ್ಜಿತರಾದರು. ಆಗ ಆ ವೀರಪುಂಗವನು ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ—ಓಹೋ, ವೀರತಿರೋಮಣಿಗಳೇ, ಇದೇನು? ನಿಮ್ಮಂಥವರ ಗತಿಯು ಹೀಗೆ ಆಗಬೇಕೇ? ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೇವರು ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ನೀವು ಯವನರ ಕಾರಾಗೃಹವನ್ನು ಪವಿತ್ರಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ನುಡಿದು ತನ್ನ ಜನರಿಂದ ಅವರ ಹೆಡಮುರಿಗೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಸಿದನು. “ಶತ್ರುಗಳ ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಯುತ್ತ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೂ ನಮಗೆ ಭೂಷಣವಿತ್ತು. ಈ ಮಹಾರಾಯನು ಬಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ್ದೇನೂ ಒಳಿತಾಗಲಿಲ್ಲ”ವೆಂದು ಅವರು ಪಿನ್ನಮನಸ್ಕರಾದರು. ಅವರಿಗೆ ಆ ವೀರಪುಂಗವನ ಉಪಕಾರವು ಅಸಹ್ಯವಾಯಿತು.

ಪ್ರಿಯವಾಚಕರೇ, ಹೀಗೆ ಆಗಲು ಕಾರಣವೇನಿರಬಹುದು? ಶತ್ರುಗಳ ಕೈಸೆರೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತರಾದ ಅವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ ಆ ವೀರಪುಂಗವನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತಲ್ಲವೇ? ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ತಮಗೆ ಆಗದವನ ಉಪಕಾರವು ಬೇಡಾಗುತ್ತದೆ ಯಾರನ್ನು ತಾವು ಕ್ಷುದ್ರರೆಂದು ಭಾವಿಸುವರೋ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಅವರಿಂದ ಉಪಕಾರಹೊಂದುವದೆಂದರೆ ಅಥವಾ ಅವರ ದಯಾಗುಣಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗುವದೆಂದರೆ ತಮಗೆ ಅತ್ಯಂತಲಾಂಛನಾಸ್ಪದವಾದದ್ದೆಂದು ಬಹುಜನರ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಆದರಂತೆ ನಮ್ಮ ಈ ಮೂವರು ವೀರರ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಆ ವೀರ ನರಪುಂಗವನು ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವಾಳಯ ಗಾರನು, ಅವನಿಗೆ ರಾಮನಾಯಕನೆಂದು ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನು ಅತ್ಯಂತ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಿದ್ದನು. ಅವನು ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದರ್ಪವನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅವನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಭಿಮಾನವು ಇತ್ತು. ನಿಜವಾಗಿ

ನೋಡಿದರೆ ಅವನು ಅಂಧ ಪೌರುಷಶಾಲಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು ಆದರೆ ಅವನ ಈ ಬಿಂಕದ ವರ್ತನವು ಅವನ ಸರಿಕರಾದ ಪಾಳೆಯಗಾರರಿಗೆ ಸರಿದೋರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಅವನೊಡನೆ ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ವಾದಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ವಾದವ ಮಾಡುವವರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಈ ಮೂವರು ವೀರರೂ ಸಮಾವಿಷ್ಟರಾಗಿದ್ದರು. ಕಿಂಬಹುನಾ ಇವರೇ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನಡಿಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ರುದ್ರದೇವ, ಪ್ರತಾಪ, ಪ್ರಹಾರೇಶ್ವರಂಟ ಈ ಮೂವರು ರಾಮನಾಯಕನನ್ನು ಜರೆಯುತ್ತ ಅವರಿಗಿಂತ ತಾವು ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂಬ ಭಾವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಇವರು ಅವನನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಅವಮಾನಗೊಳಿಸಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಥಮೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು ರಾಮನಾಯಕನಾದರೂ ಪರಮತೇಜಸ್ವಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಸಂಗಬಂದಾಗ ಇವರ ಕುನಸುತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

ಈ ದಿವಸ ನಾಯಕನು ನಿಯಮಿತ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಯಾವದೋ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಕೆಲಸದಸಲುವಾಗಿ ವಿಜಯನರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದನು ನಮ್ಮ ಆ ತ್ರಿವರ್ಗ ವೀರಮಂಡಲವೂ ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿತ್ತು. ಪರಸ್ಪರ ಕೆಲಸದ ಕಾರಣ ಗಳುಮಾತ್ರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಒಬ್ಬರು ಹೋಗುವ ಸುದ್ದಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗಿದ್ದಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಪರಿವಾರವರ್ಜಿತರಾದ ನಮ್ಮ ಆ ವೀರತ್ರಯಿಯು ಶತ್ರುಗಳ ಕೈಗೆಬಿದ್ದು ಪೇಚಾಡುತ್ತಿರಲು, ಮೇಲೆ ಹೀಳದಂತೆ ರಾಮನಾಯಕನು ತನ್ನ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದೊಡಿಸಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಆ ವೀರತ್ರಯಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದನು

ದುರಭಿಮಾನ ಪೀಡಿತರಾದ ಆ ನಮ್ಮ ಮೂವರು ವೀರರು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ನೊಂದುಕೊಂಡರು ಇಷ್ಟು ದಿವಸಗಳವರೆಗೆ ತಾವು ಗಳಿಸಿದ ಪೌರುಷವು ಈ ದಿವಸ ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಹಾನಿಯಾದಂತಾದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಅದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗುಂಗಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಅವರು ರಾಮನಾಯಕನನ್ನು ವಿಳಿವಿಳಿ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟರೇ ಹೊರತು, ಅವನೊಡನೆ ಹ್ಯಾಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹವಣಿಕೆಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ ಮಾನಭಂಗವಾಯಿತೆಂದು ಗ್ರಹಿಕೆಯಾದ ಮನುಷ್ಯರ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹೀಗಾಗುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ ಚಾಣಾಕ್ಷನಾದ ರಾಮನಾಯಕನು ಕೂಡಲೆ ಅವರ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಕಂಡು ಒಡಿದು ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು.—

ರಾಮನಾಯಕ—ಮಿತ್ರರೇ, ನನ್ನ ಆಗಮನದಿಂದ ನಿಮಗೆ ಸಮಾಧಾನ ವಾದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಆದ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಒಂದುದೇಳೆ ಸಹಿಸಿ ದರೂ ಸಹಿಸಬಹುದು ನನ್ನಿಂದಾದ ಈ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದವರಾದಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಮನೋಭಾವದಿಂದ-ವರ್ತನದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ ಈ ಮಾತು ನಿಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಗೆ ಇರಲಿ, ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ತಪ್ಪೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ ಯಾಕಂದರೆ ನಾವೂ ನೀವೂ ಸಮಾನಸ್ಥಂದರೂ, ಒಬ್ಬ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಭಿಪತಿಯು ಆಳಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟವರು ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ ನನ್ನ ಸೆರವು ನಿಮಗೆ ಬೇಕು, ನಿಮ್ಮ ಸೆರವು ನನಗೆ ಬೇಕು ಎಂದಿದ್ದು, ನೀವು ಪರಕೀಯ ಗುರುಗಳಾದ ಆ ಮುಸುಂಡಿಗಳಿಗಿಂತ ನನ್ನನ್ನು ಕಡೆಯಾಗಿ ಭಾವಿಸುತ್ತೀರಿ, ಇಲ್ಲವು ಸ್ವಾಮ್ಯವು? ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಜನ್ಮಸಿದ್ಧವಾದ ದ್ವೇಷವಿಲ್ಲ, ಇಲಿ-ಬಿಕ್ಕು, ಕುದುರೆ ಹಾಗೂ ಎಮ್ಮೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ನಮಗೂ ನಿಮಗೂ ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧ ಶತ್ರುತ್ವವಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ, ಮನುಷ್ಯಸ್ವಭಾವಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಒಮ್ಮೆ ನನ್ನಿಂದ ತಪ್ಪಾಗಬಹುದು, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಿಮ್ಮಿಂದ ತಪ್ಪಾಗಬಹುದು, ಆ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಉಭಯತರಲ್ಲಿ ಮನಸ್ತಾಪವೂ ಹೆಚ್ಚಬಹುದು ಆದರೆ ಅದು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ, ಆ ಎಷ್ಟಿವನಗಳು ಕಳೆದು ಹೋಗುವವರೆಗಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲವ? ಮುಂದೆ ಸುಪ್ರಸಂಗಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹವು ಬೆಳೆಯಬಾರದೆ? ನನಗಾದರೂ ಮೊದಲು ನಿಮ್ಮಂತೆಯೇ ದುರಭಿಮಾನಮೂಲವಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿತ್ತು ಆದರೆ ಇಂದು ನೀವು ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಶತ್ರುಗಳ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ನನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಘರಾಂತರೂಪದಿಂದ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಾಗ ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಆ ಸ್ವಭಾವವು ಬದಲಿಸಿಹೋಯಿತು ಈಗ ನಾನು ಅಂತಃಕರಣ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ''

ಈ ಮೇರೆಗೆ ರಾಮನಾಯಕನ ಸರಸಭಾಷಣವನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಮೂವರ ದುರಭಿಮಾನವು ಇಳಿದು ಹೋಯಿತು ಅವರು ಪ್ರಜ್ಞೆಯಮೇಲೆ ಬಂದರು, ಅವರ ಮುಖಗಳ ಮೇಲೆ ಒಂದುಒಗೆಯ ಸಮಾಧಾನದ ಕಳೆಯು ಮಿಡುಗತೊಡಗಿತು. ಆಗ ರುದ್ರದೇವನು ಮುಂದೆ ರಾಮನಾಯಕನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿ—
ನಾಯಕಾ, ನಾವೂ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಪ್ರಕಾಶ ಏಕೈಕವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದೆವು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾವೂ ನೀನೂ ಅಖಂಡ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿರೋಣ, ಎಂದು ನುಡಿಯಲು ಪ್ರಹಾರೇಶ್ವರ-ಪ್ರತಾಪದೇವ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಆದಕ್ಕೆ ತಲೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ

ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು” ಆಗ ಆ ನಾಲ್ವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಲ್ಪನಾತರಂಗಗಳು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಅಡಗಿ ಅವರಿಗೆ ವಿಲಕ್ಷಣ ಆನಂದವಾಯಿತು. ಅವರು ಈ ಅಕಲ್ಪಿತ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಬದ್ಧರಾಗಿ ವಿಜಯನಗರದ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿದರು.

೨ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ.

ವಿಜಯನಗರ

— (೦) —

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಯ ತರುವಾಯ ತುಂಗಭದ್ರೆಯು ದೊಡ್ಡ ನದಿಯನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಈ ನದಿಯು ಶೃಂಗೇರಿಯ ನೆರೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಈಶಾನ್ಯ ವಾಹಿನಿಯಾಗಿ ಹರಿದು ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ಇದರ ದಂಡೆಯು ಮೇಲಿರುವ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರವು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ಈ ನಗರಿಯ ವೈಭವವನ್ನು ಎಷ್ಟು ವರ್ಣಿಸಿದರೂ ತೀರದು ಇದಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾನಗರವೆಂಬ ನಾಮಧೇಯವೂ ಇರುವದು ತಪೋನಿಧಿಗಳಾದ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾ ರಣ್ಯರ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಾಣಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಈ ನಗರದ ತೇಜಸ್ಸು ಕನ್ನಡಿಗರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸರಿಸುತ್ತಿರುವದು ಆಗ ಇಲ್ಲದಿಗಾದಂತಿಗಳಾದ ಪಂಡಿತರು ಗೀರ್ವಾಣ ವಿದ್ಯಾವೈಭವವನ್ನು ಬೈಲಿಗಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮನೆ-ಮನೆಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು-ವೇದಾಂತಾದಿ ಪುಸ್ತಕಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾನಗರವೆಂಬ ನಾಮಕರಣವು ಸಾಧಕವಾಗಿತ್ತು.

ಈ ನಗರಕ್ಕೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸೌಂದರ್ಯದ ಬೆಂಬಲವೂ ಚನ್ನಾಗಿರುವದು. ಉತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲೋದಕದಿಂದ ಮರೆಯುವ ತುಂಗಭದ್ರೆಯು, ಮತ್ತು ಬೆಟ್ಟಗಳ ಶ್ರೇಣಿಯು, ಋಷ್ಯಮೂಕಾಂ ಪರ್ವತಶಿಖರಗಳು, ಇವುಗಳಿಂದ ನಗರದ ಶೋಭೆಯು ಅರ್ಣನೀಯವಾಗಿತ್ತು, ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಈ ನಗರಿಯ ಪೂರ್ವ ದಕ್ಷಿಣ-ಪಶ್ಚಿಮ ನಿಟ್ಟುಗಳ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲ್ಲು ಕಬ್ಬುಗಳ ಬೆಳೆಯು ಸರ್ವದಾ ಇರುವದರಿಂದ ಈ ನಗರಿಯು ಹಸಿರುದುಕೊಲವನ್ನು ಸರಿಧಾನ ಮಾಡಿರುವಂತೆ ತೋರಿಸುವದು.

ಇಂತಿಹವು ಈ ನಗರದ ಪರಿಭಾವು ಬಹು ವಿಶೇಷವಾಗಿತ್ತು, ಇದರ ಭರಭರಾಟಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಜನವಸತಿಯು ಇದರಲ್ಲಿತ್ತು. ಕಡಲೆಯ ಗಣ

ಪತಿ, ಸಾಸುವೆಯ ಗಣಪತಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಅದ್ಭುತ ಶಿಲಾಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಈ ಧರ ಭರಾಟೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೊರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ನಗರದ ರಾಯರು ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯಕ್ಕೂ-ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಬಹು ಜನ ಕಲಾವಂತರು ಅವರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬನು ಒಂದು ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ರುಕ್ಮವಾದ ಒಂಚೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರೆಯಲು, ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸುಂದರವಾದ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕೊರೆದಿಡುವನು. ಹೀಗೆ ಈ ಕಲಾವಂತರ ಮೇಲಾಟದಿಂದ ಈ ನಗರಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎರಡು ಸಿದ್ಧಿವಿನಾಯಕಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲದೆ ಬಡವಿಯಲಿಂಗ, ಉಗ್ರನರಸಿಂಹ, ಉದ್ದನ್ನವೀರಭದ್ರ ಮುಂತಾದ ಅದ್ಭುತ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಕೊರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವು ಈ ಮೂರ್ತಿಗಳ ಕೀರ್ತಿಯಿಂದ ವಿಜಯನಗರವು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಪಟ್ಟಣವೆಂಬಹಸರನ್ನು ಹೊಂದಿತು.

ಈ ಮಹಾನಗರಿಗೆ ಏಳು ಪ್ರಾಕಾರಗಳಿದ್ದವು. ಮೊದಲಿನ ಮೂರು ಪ್ರಾಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿವಲರ ವಾಸ್ತವ್ಯ, ಇವರು ನಾನಾಒಗೆಯ ಪೈರುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಧನಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಉಳಿದ ಪ್ರಾಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಾಕಾರಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯಜನರ ಅಂದರೆ ಸುಖವಸ್ತಿಗಾರರ ಮಂದಿರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಇನ್ನುಳಿದ ಎರಡು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯದ ರಾಶಿಯೋ, ಸೌದಾಮಿನಿಯ ಹೊಳವೋ ಎಂಬಂತೆ ತೋರುವ ರಾಜಮಂದಿರಗಳು ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದವು ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಸೇನಾನಾಯಕರು, ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಇವರೇ ಮೊದಲಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಆರನೇ ಪ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲದೆ ಹಲವು ಸುಂದರ ದೇವಮಂದಿರಗಳು, ಟಂಕಸಾಲೆ, ಅಶ್ವಶಾಲೆ, ಗಜಶಾಲೆ, ಕಾಲಾಳುಗಳ ನಲಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಒಂದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಒಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಏಳನೆಯ ಪ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ರಾಯರ ಮಂದಿರಗಳಿದ್ದವು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ರಾಣೀವಾಸದ ಮಂದಿರಗಳ ಸೊಬಗು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿತ್ತು.

ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಅಸಂಖ್ಯ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡತಕ್ಕಂಥ ಕಟ್ಟಡಗಳೆಂದರೆ ವಿಜಯವಿಠಲ ಹಾಗೂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷೇಶ್ವರರ ದೇವಾಲಯಗಳು ರಾಯರು ಈ ಎರಡು ಕಟ್ಟಡಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ತೋರಿಸಿದಷ್ಟು ಆದರವನ್ನು ಇನ್ನಾವ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೂ ತೋರಿಸಿಲ್ಲವೆಂಬದನ್ನು ಇವು ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿರೂಪಾಕ್ಷೇಶ್ವರನ ಮಂದಿರವು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು.

ಇದರ ಭವ್ಯಸ್ವರೂಪವು ಇದುವರೆಗೂ ಅಚ್ಚುಳಿಯದಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವುದು.

ಈ ಮೇರೆಗೆಿರುವ ಈ ಭಾಗ್ಯಶಾಲೀ ನಗರದಲ್ಲಿ ಒಂದುದಿನ ಮುಚ್ಚಂಜೆಯ ಮುಂದೆ ಒಬ್ಬ ದೂತನು ಕಾಲಟ್ಟನು ಅವನು ಮೊದಲನೇ ಪ್ರಾಕಾರದ ಹೆಚ್ಚಾ ಗಿಲ್ಲ ಕಾಲಡಲು ಕಾವಲುಗಾರರು ಅವನನ್ನು ತಡೆದರು ಆಗ ಆ ದೂತನು ಬಿಡ ರದ ತನ್ನ ಒಳಯಲ್ಲಿದ್ದ ಯಾವದೋ ಒಂದು ಗುರುತನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು ಕಾವ ಲುಗಾರರು ಒಳಗೆ ಹೋಗಗೊಟ್ಟರು. ಹೀಗೆ ಅವನು ಕಾವಲುಗಾರರು ತಡೆದಾ ಗೆಲ್ಲ ಆ ಗುರ್ತನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ ಒಂದರಹಿಂದೊಂದರಂತೆ ೩ ಪ್ರಾಕಾರಗಳನ್ನು ದಾಟಿ, ೪ನೇ ಪ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಾಲಟ್ಟನು ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಕಾವಲುಗಾರನು ಬಲು ಕಟದ ಮನುಷ್ಯನಿದ್ದರಿಂದ ದೂತನು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಅವನನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಡ ವಾದನು ಕಡೆಗೆ ದೂತನು ಬೀಸತ್ತನು ಆಗ ಅವನು ಒಳಗೆ ಹೋಗುವ ಉಪಾ ಬರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು ಮುಂಜಾವಿನಿಂದ ಸಂಜೆಯವರೆಗೆ ಒಂದೇಸವನೆ ದಾರೀ ನಡೆದದ್ದರಿಂದ ದೂತನು ಹೈರಾಣಾಗಿದ್ದನು ಅವನು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ದಣುವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಇದುವರೆಗೆ ನಡೆದಿದ್ದನು, ಆದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಕಾವಲುಗಾರನು ಅವನನ್ನು ತಡೆದು, ಅವನ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಭಂಗಪಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ದೂತನಿಗೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಜ್ಜೆ ಇಡದಹಾಗಾಯಿತು ಒಂದು ಕ್ಷಣಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಅವನಲ್ಲಿದ್ದ ಶಕ್ತಿಯೆಲ್ಲ ಈಗ ನಶಿಸಿಹೋಯಿತು. ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಉತ್ಸಾಹವೇ ಮೂಲಕಾರಣವಾದುದರಿಂದ ಉತ್ಸಾಹಭಂಗವಾದ ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹೀಗೆ ಆಗುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇ ಆಗಿರುವುದು!

ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಣ್ಣದೇ ಇರಲಿ, ದೊಡ್ಡದೇ ಇರಲಿ, ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ನಡೆಯತೇಜೀಕಾಗುವುದು ಅದರಂತೆ ಪ್ರಸ್ತುತದ ದೂತನು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಸ್ಥಳದೊಳಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವಹವಣಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದನು. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಆ ನಗರಯಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಸ್ಥಳ ದೊರೆಯುವುದು ದುರ್ಲಭವಾ ಯಿತು ಆಗ ರಾತ್ರಿಯು ಮೂರು ತಾಸಿನವರೆಗೆ ಒಂದದ್ದರಿಂದ ಆತನು ಅತ್ತಿತ್ತ ಸುಳಿದಾಡಿ ಹೂತ್ತುಗಳೆಯುವಶಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಬೇಗನೆ ತುಂಗಭ ದ್ರಿಯ ಒಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ಕಾಲುನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು- ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬ ನೀರು ಕುಡಿದು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೊಂದು ಹಾಳುದೇಗುಲ ಸಿಕ್ಕರೆ ಬರ ಗಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಆಲೋಚಿಸಿ ನಡೆದನು. ಮನುಷ್ಯನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ನಾಡಿಗಳಿರುವಂತೆ ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಕಾಲುನೆಗಳು ಇದ್ದದರಿಂದ ನೀರಡಿಕೆ

ಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಆ ದೂತನಿಗೆ ಜಡವಾಗಲಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಅವನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಹಾಳುದೇಗುಲವು ಮಾತ್ರ ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಿಳಿಲಿಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಕಾಲದ ವಿಜಯನಗರವಾಗಿದ್ದರೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮುರುಕ ದೇವಾಲಯಗಳು ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದವು, ಆದರೆ ಆ ಯಾವನಾವಸ್ಥೆಯ ಏರಿಕೆಯ ಕಾಲದ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಬಗೆಯೆಂತು? ಮನುಷ್ಯನಿಗಾಗಲಿ, ಪಟ್ಟಣಕ್ಕಾಗಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕಾಗಲಿ ಅವಸ್ಥಾತ್ಪಯಿಗಳು ಪರ್ಯಾಯದಿಂದ ಇದ್ದೀ ಇರುವವು ಕಾಲಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವು ಯಾರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿರುವದಿಲ್ಲ ಅಂತೇ ದೊಡ್ಡವರು “ಕಾಲಾಯ ತಸ್ಮೈನಮಃ” ಎಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸುವರು

ಕಡೆಗೆ ನಿರ್ವಾಪವಿಲ್ಲದೆ ಆ ದೂತನು ಒಂದು ಗಿಡದ ಬುಡಕ್ಕೆ ಜನರ ಸುಕದಾಟವಿಲ್ಲದ ಒಂದು ಹುಲ್ಲು ಗುಡಿಸಲವನ್ನು ಕಂಡು ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕನು, ಗುಡಿಸಲು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದರೂ ಬೆಚ್ಚಗಿತ್ತು, ದೂತನು ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಚಾರವನ್ನೇನೂ ಮಾಡದೆ ಮೈಮೇಲಿದ್ದ ಹೆಚ್ಚಡವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಅರ್ಧ ಬುಡಕ್ಕೆ ಅರ್ಧ ಮೈಮೇಲೆ ಆಗುವ ಹಾಗೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ನೆಲದಮೇಲೆ ಒರಗಿಕೊಂಡನು; ಮಲಗಿದೊಂದೇ ತಡ, ಅವನಿಗೆ ಗಡದ್ದು ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತಿತು.

ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯು ಮೂರಿದ ಬಳಿಕ ಅವನಿಗೊಂದು ಸ್ವಪ್ನಬಿಡಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ತಾನು ರಾಯರ ಕಡೆಗೆ ಹೋದಂತೆಯೂ, ಅವರ ಮುಂದೆ ತಾನು ತಂದಿರುವ ಗುಪ್ತ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೂ ಅದಕ್ಕೆ ರಾಯರ ಅಭಿವಚನವು ಸಿಕ್ಕಂತೆಯೂ ಕಂಡನು ಇಂಥ ಅರ್ಥವು ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ ಮೈಯು ಉದ್ಭವಿತು ಮಲಗುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವನು ಎಷ್ಟು ವ್ಯಸನತಾಳಿ ಮಲಗಿದ್ದನೋ ಅಷ್ಟು ಆನಂದವು ಈಗ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಆಯಿತು ಅದೇ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಅವನು ರಾಯರಿಂದ ಅಭಿವಚನ ತಕ್ಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಹೊರಟಂತಾಗಲು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಭಯಂಕರ ನೋಟವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು ಆಗ ಅವನು ಅಂಜಿ ಚಿಟ್ಟನೇ ಚೀರಿದನು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ಬಂದಕೂಡಲೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ಅವನಿಗೂ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಅವನು ಕಕ್ಕಾಪಿಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ನೋಡಲು, ನಿಜವಾಗಿಯೇ ಅವನ ಮುಂದೆ ಮೂವರು ಜೊಣವರು ನಿಂತಿದ್ದರು!

ನೋಡನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಜೊಣವರು ಅವನನ್ನು ಹೆಡಮುರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದರು. ದೂತನು ಹೌಹಾರಿ ಹೋದನು. ಹೀಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಬಿಗಿಯುವವರು

ಯಾರೆಂಬದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಹೋಯಿತು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆ ಟೋಣವರು ಅವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಿದರು. ಹಾ, ಹಾ ಅನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಒಂದು ಗುಪ್ತವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರಿಸಿದರು ಪ್ರಿಯವಾಚಕರೇ, ನೋಡಿದಿರಾ? ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತವೆಂಬದನ್ನು? ಯಾವ ದೂತನು ತನ್ನ ಉದ್ದಿಷ್ಟಹೇತುವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದನೋ ಆ ದೂತನು ಪರಾಧೀನನಾಗಿ ತನ್ನ ಜೀವಿತವು ಕೂಡಾ, ನಿಶ್ಚಿತವಿಲ್ಲದೆ ಶತ್ರುಗಳ ಸೆರೆಯೊಳಗೆ ಬಿದ್ದನು. ಹಾಯ್! ಹಾಯ್! ಮನುಷ್ಯನ ಅಜ್ಞಾನವೆಷ್ಟು? ತನ್ನ ಗತಿಯು ಮುಂದಿನ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಯಾವಪದಕ್ಕೆ ಹತ್ತುವದೆಂಬದು ತಿಳಿಯಲಶಕ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಪರರನ್ನು ಹಿಂಸೆಪಡಿಸಿ ಸುಖಪಡಬೇಕೆಂಬ ಅವನ ಭ್ರಮೆಯು ಮಾತ್ರ ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ ಇದೇ ಆಶ್ಚರ್ಯವು! ಇರಲಿ

ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೂತನ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಹೀಗೆಯೇ ಆಯಿತು. ಅವನು ಆ ಕತ್ತಲೆಯ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಕಾಲುಗಳು ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಾಗ ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದನೇನೆಂದರೆ—“ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡೆನು. ನಿನ್ನ ನಾನು ವಿಶ್ವಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ರಾಯರ ಸನ್ನಿಧಿಯನ್ನು ಸೇರಿದ್ದರೆ ಒಂಗಾರದಂಥ ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನು ಏನೋ ಒಂದು ಮನದಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸಿ, ಹುಲ್ಲುಗುಡಿಸಲಿಗೆ ಹೋದದ್ದು ಸರ್ವಧಾ ತಪ್ಪಾಯಿತು ನಾನು ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿಯಾದೆನು. ಶಿವ! ಶಿವ! ಇನ್ನೇನು ಮಾಡಲಿ? ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾನು ಸ್ವಾಮಿಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಸಾಧಿಸುವೆನು ನನ್ನ ಜೀವದ ಪರವಿಯು ನನಗಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯ ಹಿತೆಯು ಮಾತ್ರ ನನ್ನನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಬಾಧಿಸುತ್ತಿರುವದು. ನಿಜವಾದ ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತರಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವದ ಕೆಲಸವಿನ್ನಾವುದಿರುವದು? ಅಯ್ಯೋ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮೋಸಗೊಳಿಸಿದೆನಲ್ಲ! ನಿಮಗೆ ನಾನು ವಚನಕೊಟ್ಟು ಒಂದು, ಇಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಪರಾಧೀನನಾಗಿ ಬಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ನನ್ನಿಂದ ಯಾವ ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯವೂ ಸಾಧಿಸದಾಯಿತು. ಇದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯುವ ಬಗೆಯಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಇಂದು ಒರುವನು, ನಾಳೆಬರುವನು ಎಂದು ನೀವು ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಹೈರಾಣಾಗುವಿರಿ!”

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಆ ದೂತನು ಬಹುವಿಧವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿ ಕಡೆಗೆ ಧೈರ್ಯವತಂದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಏನಾದರೂ ಮಾರ್ಗ ದೊರೆಯುವದೋ

ಹೇಗೆಂದು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದನು ಅವನನ್ನು ಸೆರೆಯಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳವು ನೆಲಮನೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮೇಲ್ಮಡೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು ಕಂಡದ್ದರಿಂದ ಆ ದೂತನಿಗೆ ತುಸು ಧೈರ್ಯವುಂಟಾಯಿತು. ಆಗ ಅವನು ಬಂಧನಗಳನ್ನು ಸಡಿಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ನಡೆಸಿದನು. ದೂತನಾದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯನಿದ್ದಿಲ್ಲ ಮೈ-ಕೈಯಿಂದ ಧಷ್ಟಪುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದನು ಮೇಲಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಈಗ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದದರಿಂದ ಅವನ ಶಕ್ತಿಯು ದ್ವಿಗುಣಿತವಾಯಿತು.

ಆ ದೂತನು ಅತ್ಯಂತ ಕಸುವಿನಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಕೈಕೊಡವಿದನು ಆದರೆ ಕೈಗೆ ಬಿಗಿದ ಹಗ್ಗವು ಬಲವಾದದ್ದಿದ್ದರಿಂದ ಇವನ ಕೈಗೇ ಕಂಡುಬಿದ್ದು ರಕ್ತ ಸುರಿಯಿತಲ್ಲದೆ, ಹಗ್ಗಹರಿಯಲಿಲ್ಲ ಆಗ ಅವನು ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಹತಾಶನಾಗದೆ ಕೈಗೆ ಆದ ನೋವನ್ನು ಶಕ್ತಿಸದೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಸುವಿನಿಂದ ಕೈಕೊಡವಲು ಆ ಹಗ್ಗದ ಒಂದೆರಡು ಹುರಿಗಳು ಚೆಚ್ಚು-ಚೆಚ್ಚೆಂದು ಹರಿದವು. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಹೊಸಹುರವು ಬಂದು, ಪುನಃ ಕೊಡವಲು, ಕೈಗೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಆ ಹಗ್ಗವು ಪೂರಾ ಹರಿದುಹೋಯಿತು. ಬಳಿಕ ಅವನು ಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹರಿದುಹಾಕಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಮಾಗ-ಶೋಧಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಎದ್ದುನಿಂತನು. 'ಕೊಲ್ಲುವ ದೇವರಿಗಿಂತ ಕಾಯುವ ದೇವರು ದೊಡ್ಡವನೆಂಬ ನಾಣ್ಣುಡಿಯು ಯಥಾರ್ಥವಿರುವದೆಂಬ ಅನುಭವವು ಆಗ ಆ ದೂತನಿಗೆ ಬಂದಿತು ಅವನು ಬೆಳಕು ಕಾಣುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಪಾರಾಗಬೇಕೆಂದು ಎಣಿಕೆ ಹಾಕಿದನು ಕರ್ಮ-ಧರ್ಮ ಸಂಯೋಗದಿಂದ, ಆ ಸ್ಥಳವು ಅವಸರ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕೈದಿಗಳನ್ನು ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವ ಬೆಳಕಿಂಡಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ಅನುಕೂಲ ಕಾಲ ಒದಗಲು ಆ ದೂತನ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಪಾರವೇ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಕಾಲ ಒದಗಿದಾಗ ದುಃಖವಾಗುವದೂ ತಡವಿಲ್ಲ ಅನುಕೂಲ ಕಾಲ ಒದಗಿದಾಗ ಸಂತೋಷವಾಗುವದೂ ತಡವಿಲ್ಲ. ಆದರಂತೆ ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಆ ದೂತನಿಗೂ ಆಯಿತು? ಅವನು ತಾನು ಪ್ರತಿಬಂಧದಲ್ಲಿರುತ್ತೇನೆಂಬದನ್ನು ಪೂರಾ ಮರೆತನು. ಆಗ ಅವನು ಆ ಬೆಳಕಿಂಡಿಯೊಳಗಿಂದ ಸಹಜ ಪಾರಾಗಬಹುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ರಾತ್ರಿಯಾಗುವವರೆಗೆ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದಿದ್ದನು. ಇವನ ಮನೋಭಿಷ್ಪವನ್ನು ಪೂರೈಸಲಿಕ್ಕೆಂದೋ ಎಂಬಂತೆ ಸೂರ್ಯದೇವನು ತನ್ನ ೧೨ ತಾಸಿನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಎಕ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಪಶ್ಚಿ

ಮಸಾಗರದ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ದಿನಮಣಿಯು ಪ್ರಭೆಯಡಗಲು ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿಗಳು ಗಾಬರಿಯಾದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುವಂತೆ ಅತ್ತಿಂದ ಇತ್ತ, ಇತ್ತಿಂದ ಅತ್ತ ಹಾರಾಡತೊಡಗಿದವು. ಕಣ್ಣು-ಕವ್ವಡಿಗಳ ಗತಿಗಂತೂ ಪ್ರತಿಬಂಧವೇ ಉಳಿಯದಾಯಿತು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಕತ್ತಲವು ಬೀಳತೊಡಗಿತು. ಹಗಲೆಲ್ಲ ದುಡಿದು ಶ್ರಾಂತಗೊಂಡ ಜನರು ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದತೊಡಗಿದರು.

ಈ ಕಾಲದ ಮಾರ್ಗಪ್ರತೀಕ್ಷೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ದೂತನು ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕುತಾಸು ರಾತ್ರಿಯವರೆಗೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು, ಆಳಿಕೆ ತನ್ನ ಕಾಯಕವನ್ನು ನಡಿಸಿದನು ಅವನನ್ನು ಆ ಕತ್ತಲೆಯ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದಬಳಿಕ ಅವನಕಡೆಗೆ ಇದುವರೆಗೆ ಯಾರೂ ಸುಳಿದಿದ್ದಿಲ್ಲ ಅವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಸೆರೆಯಿಟ್ಟವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಳಿಯಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ ಯಾಕಂದರೆ, ಅವನು ಅನ್ನ-ನೀರುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಹಾಗೇ ಮೃತನಾಗಲೆಂದು ಅವರ ಕೋರಿಕೆಯಿತ್ತು ಆದರೆ ದೈವಸಂಕಲ್ಪವು ಬೀರಿಯಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಆ ಸೆರೆಯಾಳಾದ ದೂತನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೆಲ್ಲ ಕೈಗೂಡುತ್ತ ಬಂದವು. ಅವನು ತಟ್ಟನೆ ಆ ಬೆಳಕಿಂಡಿಯ ಮುಚ್ಚಿಗೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆದು, ಕಷ್ಟಬಟ್ಟು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದನು ಆಗ ಎಲ್ಲ ಕಾವಲುಗಾರರಿಗೂ ಗಡದ್ದು ನಿಡೆಹತ್ತಿತ್ತು, ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಂದಬಳಿಕ ಅವನಿಗೆ ಆ ಸ್ಥಳದ ಗುರುತು ಜ್ಞಾನಾಗಿ ಹತ್ತಿತು. ಅವನು ಹಲವು ಸಾರ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲ ಅಡ್ಡಾಡಿದ್ದನು ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ತಡಮಾಡದೆ ಗುಪ್ತದ್ವಾರದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕಾವಲುಗಾರರು ಗಡದ್ದಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಆ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಪಾರಾದನು. ಬಳಿಕ ಅವನು ಆ ವಿಶಾಲವಾದ ನಗರಿಯಲ್ಲ ಎತ್ತೋ ಮಾಯವಾದನು

೩ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ.

ದೂತನ ವೃತ್ತಾಂತ.

ಪ್ರಿಯವಾಚಕರೇ, ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯನಾದ ದೂತನು ಯಾರು? ಅವನು ಎಂದ ಕಾರ್ಮಗೌರವವೇನು? ಅವನನ್ನು ಹೀಗೆ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದವರು ಯಾರು? ಎಂಬ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆತುಲವಾದ ಅವಲಂಬಿಕೆಯುಂಟಾಗಿರಬಹುದು, ಆದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲು ನಿಮ್ಮ ಆತುರತೆಯನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಸಮೀಚೀನವಾದ ಕಥಾಭಾಗದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳುವಾ

ಕೊಂಡಪಲ್ಲಿ ಎಂಬ ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ವೀರನಾರಾಯಣ ಗಜಪತಿಯೆಂಬೊಬ್ಬ ಪಾಳಯಗಾರನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು ಆತನು ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯು, ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ಸರಿಯಾದವನು, ರಾಜತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಕುಶಲನು, ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಲಿಭೀಮನು, ಅವನಿಗೆ ಈಗ ೩೦-೩೫ ವರುಷಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು.

ಈ ವೀರನಾರಾಯಣಗಜಪತಿಗೆ ಸದ್ವೈಯಂಬ ಸುಂದರೆಯು ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯಾಗಿದ್ದಳು ಈ ಸತಿ-ಪತಿಗಳ ಜೋಡಣನ್ನು ರತಿ-ಮನೋಹರ ಜೋಡಿಗೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಭೂಲೋಕದ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಅಲೌಕಿಕವಾದ ಸೌಂದರ್ಯವಿದ್ದರೆ, ಅದು ಸದ್ವೈಯನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಅಹಹ! ಸದ್ವೈಯ ಚಲ್ವಿಕೆಯನ್ನೇನು ಒಣ್ಣಿಸೋಣ! ಅವಳ ಪರ್ವಣಿಯು ಚಂದ್ರನಂತಿರುವ ಮುಖಮಂಡಲ, ವಕ್ಷಸ್ಥಲದಿಂದ ಕೊಬ್ಬಿಂ. ಕೊಡುಕೊಂಡಿದ್ದ ಸ್ತನಮಂಡಲ, ತುಂಬತುಳಕುವ ನಿಕಂಬುಮಂಡಲ, ಈ ಮಂಡಲತ್ರಯಗಳು ಮುಷಿಮಂಡಲದ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಾ ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು ಒಹಳ ಹೇಳುವದೇನು? ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳ ಹೂಳವು ಪದಾಘಾತವ ಒನವು, ಹೆಚ್ಚಾದ ಮೈಗಂಪು ಕಾಮುಕರ ದೈನ್ಯವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ಅವಳ ಸರಳವಾದ ತನುಲತೆಗೆ ಆಶ್ರಯಕೊಟ್ಟ ಪುರುಷನೇ ಪುಣ್ಯವಂತನೆಂಬ ಧನ್ಯೋದ್ಗಾರಗಳು ಅವಳ ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಬಾಯಿಂದಲೂ ಹೊರಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು

ಪದ್ಮೆಯು ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕಲಂಕಳಿದ್ದಂತೆ ಸದ್ಗುಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಪೂರ್ಣಳಿದ್ದಳು. ಚಾತುರ್ಯ, ಸಾಹಸಾದಿಗಳಿಗಂತೂ ತವರುಮನೆಯೇ ಆಗಿದ್ದಳೆಂದರೂ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗದು. ಆದರೆ “ಅತಿರೂಪಾಧ್ಯತಾ ಸೀತಾ” “ಅತಿ ಸರ್ವತ್ರವರ್ಷಯೇತಾ” ಎಂಬ ಸುಭಾಷಿತಕಾರನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಪದ್ಮೆಯ ಈ ರೂಪಾತಿಶಯವೇ ಅವಳಿಗೆ ಕೆಲಕಾಲ ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟಿತು.

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸೌಂದರ್ಯವೇ ಒಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ಕಾರಣವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕವಿಗಳ ಪ್ರಸನ್ನ ಬೆಳೆಸುಕೊಡುವವೇ ಕಾರಣರು, ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪೇಳುವದೆಂದರೆ ಜಗತ್ತಿನ ಮೂಲಾಧಾರವೇ ಈ ಪೂಜನೀರೂಪವು. ಕಿಂಬಹುನಾ ಮೂಲಪ್ರಾಣವೆಂಬ ಅರ್ಥವು ಅನರ್ಥವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಈ ರೂಪವೇ ಕಾರಣವು, ಹೀಗೆ ಅನರ್ಥಕಾರಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀರೂಪದ ಯೋಗದಿಂದ ಯಾವ ಯಾವ ಅನರ್ಥಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳಲು ಯಾರಿಗೂ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಅದರ ಹಂಬಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿ ಕೊಂಡವರ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು, ಇರಲಿ.

ಪದ್ಮೆಯ ಸೌಂದರ್ಯದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯು ನಾಲ್ಕುಕಡೆಗೆ ಬಿಚ್ಚಿತ್ತು. ಆಕೆಯು ವೀರನಾರಾಯಣಗಜಪತಿಯ ಕೊರಳಿಗೆ ಮಾಲೆ ಹಾಕಿದ್ದರಿಂದ ಪರಸ್ತ್ರೀಯಾದಳೆಂದು ಸುಜನರು ಆಕೆಯ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು. ಆದರೆ ದುರ್ಜನರಿಗೆ ಇಂಥ ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ. ಅವರು ಸರ್ವದಾ ಪರರ ಸೊತ್ತನ್ನೇ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವರು ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಣ್ಣೆಂಬ ಸೊತ್ತನ್ನು ಬಲು ಕಂಗಾಲತನದಿಂದ ಹರಣಮಾಡಲಿಚ್ಛಿಸುವರು ರಾಯಚೂರ ದುರ್ಗಾಧಿಪತಿಯಾದ ದಾವಲಾಖಾನನೆಂಬವನು ಪದ್ಮೆಯನ್ನು ಹರಣಮಾಡಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ಆತನು ಸೂಲಕಾಯನಿದ್ದು, ವಿಷಯೋಪಭೋಗದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಆಸಕ್ತನಿದ್ದನು.

ಕೃಷ್ಣಾ ತುಂಗಭದ್ರೆಗಳ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಯಚೂರವೇ ಬಲವಾದ ಕೋಟೆಯು, ಇದು ನೆಲಕೋಟೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ದುರ್ಜಯವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕೋಟೆಯು ಮೊದಲು ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದು, ಮುಂದೆ ಕೆಲಕಾಲದನಂತರ ವಿಜಾಪುರದವರ ವಶಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಈ ಕೋಟೆಯು ಕೈಬಿಟ್ಟಾಗಿನಿಂದ ವಿಜಯನಗರದವರಿಗೂ, ವಿಜಾಪುರದವರಿಗೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವೈಮನಸ್ಸುಂಟಾಯಿತು ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಆವೆರಡೂ ರಾಜ್ಯಗಳು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನಡಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ನಮ್ಮ ಈ ಕಥಾನಕವು ನಡೆದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಕೋಟೆಯು

ಮುಖ್ಯ ಸ್ವಾಮಿತ್ವವು ವಿಜಾಪುರದವರ ಕಡೆಗಿತ್ತು. ಅವರ ಹಸ್ತಕನಾಗಿ ದಾವಲಖಾನನು ದುರ್ಗಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಕೊಂಡಪಲ್ಲಿಯ ದುರ್ಗಾಧಿಪತಿಯು ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರ ಸ್ನೇಹಿತನೆಂಬುದು ದಾವಲಖಾನನಿಗೆ ನೊಂದಲಿಂದಲೂ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೂ ಅವನು ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಆ ದುರ್ಗದ ಸ್ವಾಮಿತ್ವವನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೆ ವಿಜಾಪುರದವರ ಬೆಂಬಲವೂ ಇತ್ತು.

ಈಮೇರೆಗೆ ದಾವಲಖಾನನು ಸಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿರಲು, ಕೊಂಡಪಲ್ಲಿಯ ಗಜಪತಿಯು ರಾಯಚೂರ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕೈವಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಜಯನಗರದವರಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದ ಮುಕ್ತಾಯವಾಲನ್ನು ರಾಯರ ಬಳಿಗೆ ಕಳಿಸಿದನು. ಈ ಸುದ್ದಿಯು ಹಾ ಹಾ ಅನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದಾವಲಖಾನನಿಗೆ ಹತ್ತಿತು. ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ದೊರೆತ ಈ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಖಾನನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ರಾಯಚೂರ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕಾಯುವ ಭಾರವನ್ನು ವಿಜಾಪುರದವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ತಾನು ಆರಿಸಿದ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಕೊಂಡಪಲ್ಲಿಯ ಮೇಲೆ ಸ್ವಾರೀಮಾಡಿದನು.

ಈ ದುರ್ಗವು ಭದ್ರವಾಗಿದ್ದರೂ, ಕಡವಿಗೆಬಿದ್ದು ಬಡಿದಾಡುವವರಮುಂದೆ ತಡೆಯುವಷ್ಟು ಬಲವಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಇದ್ದ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲ ವಿಜಯನಗರದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋದ್ದರಿಂದ ಗಜಪತಿಯು ವೀರಪುರುಷನಾಗಿದ್ದರೂ ಬೆದರಿದನು. ಖಾನನ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯು ಅವನಿಗೆ ಈ ಮೊದಲೇ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮುಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರಲು, ಖಾನನ ಸೈನಿಕರು ಕೋಟೆಗೆ ಬಲವಾಗಿ ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನಿಟ್ಟರು. ಒಂದು ದಿನವಾಯಿತು, ಎರಡು ದಿನಗಳಾದವು, ಮೂರು ದಿನಗಳು ಕಳೆದುಹೋದವು, ಗಜಪತಿಯು ತಾಟಸ್ಥ್ಯವನ್ನು ತಾಳಿದನು. ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಬಗೆಯಿಂದ ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆಹೋಯಿತು. ಖಾನನಾದರೂ ಗಜಪತಿಯು ತಾನೇ ಶರಣುಬರುವನೆಂಬ ಉಜ್ಜಿನಿಂದ ಕೈತಡೆದು ಸುಖವಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಪತಿಯ ಈ ತಾಟಸ್ಥ್ಯವು ಪದ್ಮೆಗೆ ಸರಿದೋರಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆಯು ವೀರಪುತ್ರಿಯೂ-ವೀರಪತ್ನಿಯೂ-ವೀರಸ್ನೇಹಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ಖಾನನ ದುಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶವು ಆಕೆಗೆ ತಿಳಿಯಲು, ಅವನ ಗಂಟಲವನ್ನು ಹರಿದು ರಕ್ತಪಾನ ಮಾಡಲಿಯಾ! ಎಂಬ ಸಿಟ್ಟು ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಓತಪ್ರೋತವಾಗಿ ತುಂಬಿತು. ಆಗ ಅವಳು ಕಾಲಿಯೋ,

ಚಂದಿಯೋ, ಮಾರಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ತೋರಿದಳು. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಅವಳ ಮನೋಹರ ಸ್ಮರಣವು ಎತ್ತೋ ಅಡಗಿತು ಅದರ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅಂಜುವಷ್ಟು ಉಗ್ರತೆಯು ವ್ಯಾಪಿಸಿತು ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳು ಪತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದಳು ಆಗ ಆತನಾದರೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಖಾನನ ಪಾರುವತ್ಯದ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದನು ಅವನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮನಸ್ಸೆಲ್ಲ ತದಾಕಾರವಾಗಿತ್ತು ತನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಿನ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಕೂಡಾ ತಿಳಿಯದಷ್ಟು ಅವನು ತಲ್ಲೀನನಾಗಿದ್ದನು ಪದ್ಮಿಯು ಅವನ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತಳು. ಬಳಿಕ ಮುಂದೆ ಎಂದು ನಿಂತಳು ಆದರೂ ಅವನಿಗೆ ಅದರ ಅರಿವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಆಗ ಒದರಿ ಅವನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಲಯಾ' ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳು ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದುಹೋದವು ಆದರೆ ಅವಳು ಚಾತ್ಯಾ ಪತಿನಿಷ್ಠಳಾದ್ದರಿಂದ ಆ ಪ್ರಮಾದಕ್ಕೆ ವಶವಾಗಲಿಲ್ಲ ಪತಿವ್ರತೆಯರ ಮೇಲೆ ದುರ್ಜನರು ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿದರೆ ಅವರ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹ್ಯಾಗೆ ಆಗುವದೋ, ಅವರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸಂತಾಪ ಉಂಟಾಗುವದೋ ಎಂಬುದು ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುವಂತಿತ್ತು ಆದರೆ ಗಂಡನ ದರುಶನದಿಂದ ಅವಳ ಸಂತಾಪವು ಇಳಿದು ಹೋಗಿ ಅವಳು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸುಮನೋಹರ ಮುಖಭಾವದಿಂದ ಒಪ್ಪ ಹತ್ತಿದಳು.

ಗಜಪತಿಯು ವಿಚಾರಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಯಾವದೋ ಒಂದು ಯುಕ್ತಿಯು ಬಗೆಹರಿದಂತಾಯಿತು ಕೂಡಲೇ ಅವನು ತಲೆಯಮೇಲಿನ ಭಾರವು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹೊರಟುಹೋಗಿ ನಿರ್ವ್ಯಥೆಯವನಾದ ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ಹಗುರಾದನು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಪಂಡಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ "ಪ್ರಿಯೇ ಇದೇನು, ಇಲ್ಲಿ ಎಂದೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು ಪದ್ಮಿಯು ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನೇನೂ ಕೊಡದೆ, ಖಾನನ ಪಾರುವತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಏನು ಮಾಡಿದಿರಿ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಮಾಡಿದಳು ಆಗ ಅವನು ತನಗೆ ತೋಚಿದ ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡನೆ ಹೇಳಿದನು ಆ ಹಂಚಿಕೆಗೂ ಏಷಯವಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳ ಚರ್ಚೆಯಾಯಿತು ಕಡೆಗೆ ಪದ್ಮಿಯು ಒಂದು ಉಪನೂಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು

ಮರುದಿನ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ದರ್ಬಾರೀ ಮನುಷ್ಯನು ಖಾನನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದನು. ಅವನು ಗಜಪತಿಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗದೆ ಕಾನಾಗಿಯೇ ಹೋದಂತೆ

ನಟನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು ಆ ಮನುಷ್ಯನ ಮಾತು-ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಖಾನನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು ಹೋದ ಮನುಷ್ಯನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ “ಖಾನಬಹಾ ದ್ದೂರರೇ, ನಾನು ಗಜಪತಿಯ ಚಾಕರಿಯನ್ನು ಬಿಸುಟಿ ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ ನೀವು ಚಾಕರಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿರುತ್ತೇನೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯಾವದಾದರೊಂದು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸುಖವಾಗಿ ಜೀವನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಯಾಕಂದರೆ ಗಜಪತಿಯು ಕೈಬೋಳಿಗೆಗೆ ಬಂದಿರುವನು ಅವನಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯವಿಲ್ಲ, ಇದ್ದ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಹುಕಳಿಕ್ಕೆ ಧನವಿಲ್ಲ, ಧಾನ್ಯವಿಲ್ಲ ದುರ್ಗದ ಮೇಲೆ ನೀರು ಸಹ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು ನಾಲ್ಕೆಂಟು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಬಾಂಡವಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಂದುಹೋಗುವದು ಮುಂದೆ ಗಜಪತಿಗೆ ಘಾಲ್ಪುಣವಾಸವೇ ಗತಿಯಾಗುವದು. ಅದರ ಇಂಗಿತವನ್ನು ತಿಳಿದು ನಾನು ಅವರ ನೌಕರಿಗೆ ರಾಮ ರಾಮ ಮಾಡಿ ಬಂದೆನು ಸಾಕು ಮಹಾರಾಯಾ, ಇಂಥ ಹೇಡಿಜನರ ಚಾಕರೀಮಾಡಿ ಕೂಳಿಲ್ಲದೆ ಸಾಯುವದಕ್ಕಿಂತ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇರುವದು ಲೇಸಾಗಿರುವದು. ಇಂಥ ವನು ನಿಮ್ಮಂಥ ದೊಡ್ಡ ಸರವಾರರ ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ತಡಕೊಳ್ಳುವನೇ? ಖಾನಸಾಹೇಬರೇ ನೀವು ಬಂದ ಸಂಧಿಯು ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಿರುವದು. ನೀವು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಆಯಾಸಪಡುವ ಕಾರಣವೆ ಇಲ್ಲ ಯುದ್ಧಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ, ರಕ್ತಪಾತದ ಪ್ರಸಂಗವಿಲ್ಲ ಇನ್ನು ೧೦-೧೨ ದಿನಗಳು ಹೋದರೆ ಗಜಪತಿಯು ಹೊಟ್ಟಿಗಿಲ್ಲದೆ ತಾನೇ ದಿಂಡುರುಳಿಕೆ ಉರುಳುತ್ತ ನಿಮ್ಮೆದಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ, ಹೊರಗಿನ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಬರುವದು ಕಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಈಗಾಗಲೇ ನಾವು ಕಣ್ಣು ಬಿಡ ಹತ್ತಿದ್ದೆವು”

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಮಾತಾಳಲು, ಪದ್ಮೆಯು ದೊರೆಯುವಳೆಂದು ಖಾನಸಾಹೇಬರು ಗಡ್ಡದಮೇಲೆ ಕೈ ಎಳೆಯುತ್ತ ಮನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಾಸ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸತೊಡಗಿದರು ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಈ ಆನಂದದ ಭರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು—“ನೀವು ಹೇಳುವ ಸಂಗತಿಯು ನಿಜವೇ? ನೀವು ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಿರಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಲು,

ಮನುಷ್ಯ—ಖಾವಿಂದ, ನಿಮ್ಮಂಥವರ ಮುಂದೆ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದರೆ ನನ್ನ ಅವಸ್ಥೆ ಏನಾದೀತೆಂಬದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಬ್ದವಾದರೂ ಸುಳ್ಳಿಲ್ಲ ನಾನು ಗಜಪತಿಯಲ್ಲಿ ಉಗ್ರಾ

ಇದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆನು ಅಂತೇ ನನಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಗತಿಯೂ ಗೊತ್ತಿರುವುದು.

ಖಾಸ—ಹಾಗಾದರೆ ಇತ್ತಬಾ, ನೀನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುಕೋ, ನಾನು ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀಯಾ?

ಮನುಷ್ಯ—ಓಹೋ, ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಕೇಳಬೇಕು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಮಗೆ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಹೇಳುವೆನು.

ಖಾಸ—ನನಗೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯವೇನೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ ಪದ್ಧಿಯು ಒಂದು ರೂಪ ವತಿಯೇನು?

ಮನುಷ್ಯ—(ಮನದಲ್ಲಿ ಬೈಯುತ್ತ) ಆಕೆಯ ಸಮಾನ ಸುಂದರಿಯರು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಾರಾದರೂ ಉಂಟೇ? ಛೇ, ಸುಂದರಿಯನಬೇಕು ಆಕೆಗೆ!

ಖಾಸ—ಆಕೆಗೆ ಈಗಷ್ಟು ವರುಷ?

ಮನುಷ್ಯ—ಇಪ್ಪತ್ತರ ಮೇಲೆ, ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡರ ಒಳಗೆ

ಖಾಸ—(ನಗುತ್ತ) ಗ—ಗ

ಮನುಷ್ಯ—ಯಾಕೆ ಖಾವಿಂದರೆ, ಯಾವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದಿ ರುವಿರಿ? ಅದಕ್ಕೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಸಂಕೋಚ?

ಖಾಸ—ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲ ಆದರ ಗಂಡನಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಅನುರಾಗವಿದೆಯೋ?

ಮನುಷ್ಯ—ರಾಗವಿದೆ-ಅನುರಾಗವಿಲ್ಲ.

ಖಾಸ—ಯಾಕೆ?

ಮನುಷ್ಯ—ತನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕ ವೈಭವವಿಲ್ಲೆಂದು.

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಅವುಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಸಂಭಾಷಣವಾಗಲು, ಖಾಸನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವು ಮೂರೇ ಬಿರಳು ಉಳಿಯಿತು ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ನಿಜ ವೆಂತಲೇ ಭಾವಿಸಿದನು ಪರರ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಹಂಬಲಿಸುವ ಮರುಳರ ಬಾಳು ಹೀಗೆಯೇ ಸರಿ! ಒಳಕ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಒಳ್ಳೇ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಖಾಸನನ್ನು ರಮಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ನೆರೆಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಆಪ್ತರ ಮನೆಯಿರುವುದು, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಖಾಸನ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ಹೊರಟು ಹೋದನು ಅವನು ಹೋದಬಳಿಕ ಖಾಸನು ಏಕಾಂತಸ್ಥಳವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪದ್ಧಿಯ ಕಾಲ್ಪ ನಿಕ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸತೊಡಗಿದನು.

ಹೀಗೆ ಭಸ್ಮಾಸುರನಿಗೆ ಮೋಹವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ ಮೋಹಿನಿಯಂತೆ ಖಾನನಮೇಲೆ ಮೋಹಿನ್ಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಎಳೆದ ಬಹಾದ್ದೂರನು ಗಜಪತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಮಾತೃನಾದ ಸದಾಶಿವನು, ಅವನು ಬಹು ಕುಶಲತೆಯಿಂದ ಖಾನನನ್ನು ಮರುಳುಗೊಳಿಸಿ, ಅವನು ಹದಿನೈದು ದಿವಸಗಳವರೆಗೆ ಕೋಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಮಾಡದಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಒಳಕೆ ಅವನು ಖಾನನ ಪಾಳಯದಿಂದ ಚಾರಿದ ಒಳಕೆ ಬಹು ದೂರ ಹೋಗಿ ವೇಷಾಂತರವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಪ್ರಿಯ ವಾಚಕರೇ, ಹೀಗೆ ನೇಷಾಂತರಿಸಿದ ಸದಾಶಿವನೇ ವಿಜಯನಗರವನ್ನು ಸೇರಿದ ಮೊಘಲರೇ ದೂತನು ತಮ್ಮ ಬಡೆಯನಿಗೆ ಬಂದ ಸಂಕಟವನ್ನು ರಾಯರ ಮುಂದೆ ನಿರೂಪಿಸಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹೂರಡಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅವನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ದೂತನ ವೇಷದಿಂದ ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದ್ದನು.

ಕಾರ್ಯಸಾಧಕನಾದವನು ಉಚ್ಚ-ನೀಚ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ತರುವದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವು ಯಾವ ದಾರಿಯಿಂದ ಸಾಧಿಸುವದೋ ಅದೇ ದಾರಿಯಿಂದ ಅವನು ಅಸಿಮಿಸಿಯಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗುವನು. ಆದರಂತೆ ಪ್ರಸ್ತುತದ ನಮ್ಮ ಸದಾಶಿವನು ದೂತನ ವೇಷವನ್ನು ಕೇವಲ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಧರಿಸಿದ್ದನು. ಯಾಕಂದರೆ, ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜಕಾರಣೀಪುರುಷರು ಹೊರಬಿದ್ದು ಪಾರಾಗಿ ಒರುವದು ಕಠಿಣವಿತ್ತು. ಸದಾಶಿವನು ಕೊಂಡಪಲ್ಲಿಯಿಂದ ಹೊರಡುವಾಗ ಗಜಪತಿಯ ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದ್ದನು. ಹದಿನೈದು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಗಜಪತಿಯು ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತಾನು ವಿಜಯನಗರದಿಂದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತರಬೇಕು ಎಂಬದಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರ ವಚನಪ್ರತಿವಚನಾದಿಗಳು ಆಗಿದ್ದವು. ಆದರಂತೆ ಗಜಪತಿಯು ಕೋಟೆಯ ಮೇಲೆ ಯೋಗ್ಯಬಂದೋಬಸ್ತನ್ನಿಟ್ಟು ಸದಾಶಿವನ ಮಾರ್ಗಪ್ರತಿಕ್ಷೇಪದಿಂದನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡತೊಡಗಿದ್ದನು.

ಸದಾಶಿವನು ಉಗ್ರಾಣದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನೆಂಬ ಹೆಸರಿಂದ ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಬಂದು ತನ್ನನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಿದನೆಂಬ ಸಂಗತಿಯು ಖಾನನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ದುದೈವದಿಂದ ಸದಾಶಿವನ ಗುರ್ತನ್ನು ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿದ್ದ ಖಾನನ ಗುಪ್ತಚಾರನೊಬ್ಬನು ಹಿಡಿದನು. ಪದ್ಮೆಯ ಗುಪ್ತಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಚಾರನು ಕೊಂಡಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುದಿವಸಗಳವರೆಗೆ ಇದ್ದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು

ಸದಾಶಿವನನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದನು ಈಗ ಖಾನನು ಕೊಂಡಪಲ್ಲಿಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದು ಕೊಂಡಪಲ್ಲಿಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಇವನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ವೇಷಾಂತರದಿಂದ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ತನ್ನ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಅಪಾಯವಿರಬೇಕೆಂದು ಆ ತರುಣನು ತಟ್ಟನೆ ಊಹಿಸಿದನು ಏಜಯನಗರದ ಯಾವ ಪ್ರಾಕಾರದಹೆಚ್ಚಾಗಿಲ್ಲ ಸದಾಶಿವನನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲವೋ ಆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲ್ಲದ ಕಾವಲುಗಾರನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಖಾನನ ಆ ಗುಪ್ತ ಚಾರನೇ ಇದ್ದನು ಅಂತೇ ಅವನು ಕೊಂಡಪಲ್ಲಿಯ ಗೃಹಪತಿಯ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಕೂಡಲೆ ಅವನು ಗಚ್ಚಿ ಅವನನ್ನು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಳಗೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸದಾಶಿವನು ಅಲ್ಲಂದ ತಿರುಗಿದ ಕೂಡಲೆ ತಾನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕಾವಲುಗಾರನಿಗೆ ಪಹರೆಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಅವನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವನು? ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಮಲಗುವನು? ಎಂಬ ಸಂಗತಿಗಳ ಪಾಳತಿಯನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು

ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಸದಾಶಿವನು ಒಂದು ಗುಡಿಸಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ ಬಳಿಕ ಪಾಳತಿಯನ್ನು ನೋಡಬಂದ ಆ ಕಾವಲುಗಾರನು ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಗತಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಜತಿಗಾರರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಅವರೊಡನೆ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಆ ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ಒಂದು ಅವನ ಮುಸುಗೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನು ಮತ್ತು ಸರಿಮನೆಯ ಕಾವಲುಗಾರರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಚಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟನು. ಇದರ ಮುಂದಿನ ಸಂಗತಿಯು ಏನಾಯಿತೆಂಬದನ್ನು ನಮ್ಮ ವಾಚಕರು ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಕರಣದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಓದಿ ತಿಳಿದಿರುವರು

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪ್ರಕರಣ.

ರಣೋತ್ಸಾಹ.

—(೦)—

ತಿಮ್ಮರಸನು ಒಲಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದನು ಸದಾಶಿವನು ದೂತ ವೇಷವ ತ್ಯಜಿಸಿ ಒಂದು ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು ಹೀಗೆ ಕೊಂಡಪಲ್ಲಿಯ ಮಂತ್ರಿವೃಂದವನು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಒರಲು ತಿಮ್ಮರಸನು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಅವನನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸಿ ಹತ್ತರ ಕುಳಿರಿಸಿಕೊಂಡನು ಸದಾಶಿವನು ಮುಖಭಾವದಿಂದಲೇ ತಾನು ಬಂದ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಮ್ಮರಸನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು ಏನೋ ವಿಶೇಷ ರಹಸ್ಯವಿರುವದೆಂದು ಒಲಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಿಮ್ಮರಸನು ಸದಾಶಿವನೊಡನೆ ಸ್ವಗೃಹಕ್ಕೆ ನಡೆದನು ಮನೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ ಒಳಕ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಏಕಾಂತಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸೇರಲು ಸದಾಶಿವನು ಜಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿದನು ದಾವಲ್‌ಖಾನನ ಉದ್ಧಾರಮತನವನ್ನೂ, ನೀಚಕೃತಿಯನ್ನೂ ತಿಳಿದು ತಿಮ್ಮರಸನಿಗೆ ಪರಮಾವಧಿಯಾದ ಸಂತಾಪವಾಯಿತು. ಆಗ ಅವನು ನುಡಿದನೇನೆಂದರೆ—

ತಿಮ್ಮರಸನು.—ಸದಾಶಿವಾ, ಖಾನನ ಪಾಠವನ್ನು ನಾವು ಹ್ಯಾಗಿದ್ದರೂ ಮಾಡಲೇ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಅವನೇ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿರುವನು, ಬಹಳ ಒಳಿತಾಯಿತು, ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಒಳಗೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟು ತಡವೇಕಾಯಿತು? ಇಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಖಾನನು ಕೊಂಡಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಗೊಂದಲ ಹಾಕಿರುವನೋ ಯಾರು ಹೇಳಬೇಕು?

ಸದಾಶಿವನು —ಅಮಾತ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠರೇ! ಏನು ಹೇಳಲಿ? ನನ್ನ ದುರ್ಯವವು ನನಗೆ ತಡಹಾಕಿತು ಈ ನಗರದಲ್ಲ ಕಾಲಿಡುತ್ತಲೇ ನನಗೆ ಉತ್ಪಾತಗಳಾದವು. ನಿಮ್ಮ ನಾಲ್ಕನೇ ಪ್ರಾಕಾರದ ಕಾವಲುಗಾರನು ನನಗೆ ತೊಂದರೆ ಪಡಿಸಿ ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ನನ್ನನ್ನು ಹೊರಗಟ್ಟಿದನು, ಇಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಯಾರೋ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಿ ಕತ್ತಲಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲಿದರು ಸುದೈವದಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವೆನು. ಹೀಗೆ ನನಗೆ ಪ್ರಾಣಾಂತ ಸಂಕಟವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದವರು ಯಾರೆಂಬುದು ನನಗೆ ಇದುವರೆಗೂ ತಿಳಿಯದೆ ಹೋಗಿರುವುದು.

ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಗಂಡಾಂತರವು ಬಂದಿತು. ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ದುರ್ಗದ ಉಸಾಬರಿಗೆ ಹೋಗದಂತೆ ನಾನು ಖಾನನನ್ನು ಮರುಳುಗೊಳಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದರೂ, ಆ ವಿಷಯಾಂಧನು ಏನು ಮಾಡಿರುವನೋ ಎಂಬ ಸಂಶಯವು ನನ್ನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಾಧಿಸುತ್ತದೆ ಮಂತ್ರಿವರ್ಯರೇ, ಮುಂದಿನ ಯತ್ನವೇನು?

ತಿಮ್ಮರಸನು — ಸದಾಂವ ಮಂತ್ರಿಗಳೇ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಹಿಂಸೆಪಡಿಸಿದವರು ಇಲ್ಲ ಯಾರಿರಬಹುದು? ಎಂದು ನನಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದೆ. ನೀವು ನಮ್ಮ ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಿರಿ?

ಸದಾಂವ — ನಾನು ದೂತನ ವೇಷದಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆನು ನಿಮ್ಮ ಯುಜಮಾನನ ಮುದ್ರೆಯುಂಗರವನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಮೊದಲಿನ ಮೂರು ಪ್ರಾಕಾರದ ಕಾವಲುಗಾರರು ನನ್ನನ್ನು ತಡೆಯದೆ ಬಿಟ್ಟರು ಆದರೆ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪ್ರಾಕಾರದವನು ಆ ಉಂಗರವನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೋರೆ ಗಂಟೆಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಹೊರಗಟ್ಟಿದನು.

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ನಡೆದಿರಲು, ನಗರದಮುಖ್ಯ ಕೊತವಾಲನು ಪಹರಿಯ ವರದಿಯನ್ನು ತಂದನು ಅವನು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪ್ರಾಕಾರದ ಕಾವಲುಗಾರನೊಬ್ಬನು ಈಗ ಮೂರುದಿನಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿರುವನೆಂದು ಹೇಳಲು ತಿಮ್ಮರಸನಿಗೆ ನಡದ ಸಂಗತಿಯು ತಟ್ಟನೆ ಹೊಳೆಯಿತು. ಆಗ ಆತನು ಕೊತವಾಲನಿಗೆ ಜನ್ನಾಗಿ ಸಿಟ್ಟುವಾಡಿ ಓಡಿಹೋದವನನ್ನು ಹುಡುಕುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಕಳಿಸಿದನು. ಒಳಿಕೆ ಸದಾಂವನ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟ ಮಂತ್ರಿಗಳೇ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸೆರೆಹಾಕಿದವರು ಯಾರೆಂಬದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯಿತೋ? ಎನಲು—

ಸದಾಂವ — ನಿಮ್ಮ ಕೊತವಾಲನು ತಂದ ಸುದ್ದಿಯಿಂದ ಆ ಕಾವಲುಗಾರ ನೆಲ್ಲಯೇ ಎನೋ ರಹಸ್ಯವಿದ್ದ ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ

ತಿಮ್ಮರಸನು — ನಿಮ್ಮ ಈ ಅನುಮಾನವು ನಿಜವಿರುತ್ತದೆ ಶತ್ರುಗಳ ಕಡೆಯವರು ಯಾವ ಯಾವ ವೇಷಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಬಿನ್ನಲ್ಲಿ ಬಿರಿಯುತ್ತಾರೆಯೆಂಬದು ನಿಯಮವಿಲ್ಲ, ಒಹುಶಃ ಆ ಕಾವಲುಗಾರನು ದಾವಲಾಖಾನನ ಗುಪ್ತಚಾರನೇ ಇರಬಹುದು. ಅವನು ಹೀಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ತೊಂದರೆಪಡಿಸಿ, ತನ್ನ ಒಡೆಯನ ಹಿತಸಾಧಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಂಡವಿಲ್ಲಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿರಬಹುದು.

ಹೋಗಲಿ! ಇವರ ಬುದ್ಧಿವೈಭವವು ಎಷ್ಟಿದೆಯೆಂಬದು ಒಮ್ಮೆ ಬೈಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗಲಿ! ಸದಾಶಿವಅಮಾತ್ಯರೇ, ಇನ್ನು ನೀವು ತಡವಾಡಬೇಡಿರಿ ಖಾನನ ಪಾರುಪತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹತ್ತುವಷ್ಟು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ತೀಘ್ರವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಿರಿ, ನಡೆಯಿರಿ ನಿಮಗೆ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ ಭಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸುವೆನು

ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ತಿಮ್ಮರಸನು ಸದಾಶಿವನೊಡನೆ ಆರಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ರಾಯರ ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸಿದನು. ಗಜಪತಿಗೆ ಒಂದ ವಿಪತ್ತಿಗಾಗಿ ರಾಯರು ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಲೊಪ್ಪಿದರು ಬಳಿಕ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಸದಾಶಿವನು ತಮ್ಮ ಸೈನ್ಯವನ್ನೂ, ರಾಯರ ದಂಡಿನಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದಂಡನ್ನೂ ತಕ್ಕೊಂಡು ಖಾನನ ಪಾರುಪತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅತಿ ಹುರುಪಿನಿಂದ ಹೊರಟನು ಆದರೆ ನಡುದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕರ್ಣಕರೋರವಾದ ಸುದ್ದಿಯು ಅವನಿಗೆ ಹತ್ತಿತು ಖಾನನು ಕೊಂಡಪಲ್ಲಿಯ ದುರ್ಗವನ್ನು ಸೂರಿಗೊಂಡು ಪದ್ಮೆಯನ್ನು ನೆರೆಹಿಡಿದನೆಂದೂ, ಗಜಪತಿಯು ಆತನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕದೆ ಓಡಿ ಹೋದನೆಂದೂ ಕೊಂಡಪಲ್ಲಿಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ವಿಶ್ವಾಸಿಗಳಾದ ಕೆಲಜನ ಭಟರು ಹೇಳಿದರು ಇದರಿಂದ ಸದಾಶಿವನಿಗೆ ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದಂತಾಯಿತು ತಾನು ಪಟ್ಟ ಸಾಹಸವೆಲ್ಲವೂ ಗೊತ್ತಿಗೆ ಮುಟ್ಟದೆ, ಕೆಲಸವು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಯಿತೆಂದು ಅವನು ಚಿಂತಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದು ಬೆಂಜಾಗತೊಡಗಿದನು ಖಾನನನ್ನು ನಡುದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ತರುವಿ ಅವನ ಗಂಟಲು ಒಡೆದು, ಆ ಸಾಧ್ವೀಶಿರೋಮಣಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಆತನು ಯೋಚಿಸಿದನು ಆದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಖಾನನ ಬೀಡು ಎಲ್ಲಿರುವದೆಂದನ್ನು ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚುವದಕ್ಕಾಗಿ ವೇಗಶಾಲಿಗಳಾದ ಕೆಲಜನ ಹಯವತಿಗಳನ್ನು ಕನಿಸಿದನು ಬಳಿಕ ತಾನೂ ಖಾನನ ಬೆನ್ನೆಟ್ಟಿ ನಡೆದನು

ಮುಂದೆ ಮೂರು ಸಾಲು ವಿನಗಳ ಮೇಲೆ ಖಾನನ ಶೂಭಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಅಶ್ವಾರೂಢರು ಮರಳಿ ಬಂದರು ಖಾನನು ರಾಯಚೂರದುರ್ಗವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ, ಭದ್ರವಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವನೆಂಬ ಸಂಗತಿಯು ಶ್ರವಣದಿಂದ ಸದಾಶಿವನ ಕಿಂತಾಪಾಗ್ನಿಯು ಹೆಚ್ಚಿತು ಅವನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತಡವಾಡದೆ, ಸೈನ್ಯನೊಡನೆ ತಿರುಗಿ ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ತಿಮ್ಮರಸನಿಗೆ ನಡದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಆತನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಪದ್ಮೆಗೆ ಧೈರ್ಯ ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ವೇಷಾಂತರದಿಂದ ರಾಯಚೂರಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು

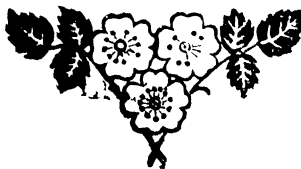
ಇತ್ತ ತಿಮ್ಮರಸನು ರಾಯರ ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದ ರಾಯಚೂರ ಮೇಲೆ

ಸ್ವಾರೀ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಯುದ್ಧಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ದನು, ಹಾಗೂ ರಾಯಚೂರ ದುರ್ಗವು ವಿಜಾಪುರದವರ ಅಳಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ದಾವಲಖಾನನು ಕಾಲುಕೆದರಿ ತೆಗೆದ ಜಗಳವನ್ನು ಅದಿಲಖಾಹಿಗೆ ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಜಯಸಿಂಹನೆಂಬ ದೊಡ್ಡ ಸರದಾರನನ್ನು ರಾಯಭಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿ ಕಳುಹಿದನು

ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದ ತರುವಾಯ ವೈಭವಸಂಪನ್ನವೂ, ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳದ್ದೂ ಆದ ರಾಜ್ಯವೆಂದರೆ ವಿಜಾಪುರವೇ ಆಗಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು ಇದನ್ನು ಈಗ ಎರಡನೇ ಅದಿಲಖಾಹನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು ಇವನು ಇಪ್ಪತ್ತುವರುಷದ ತರುಣನಾಗಿದ್ದರೂ ವಿವೇಕಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಇವನ ನ್ಯಾಯ ಪ್ರಿಯತೆಯು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು. ಇವನ ಹಿರಿಯರು ವಿಜಯನಗರದವರ ಸಂಗಡ ದ್ವೇಷಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಈತನು ಅಂಥ ಹುಚ್ಚಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ತಿಮ್ಮರಸನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಈತನ ಬಳಿಗೆ ರಾಯಭಾರಿಯನ್ನು ಕಳಿಸಬೇಕಾಯಿತು

ವಿಜಯಸಿಂಹನು ವಿಜಾಪುರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಬಾದಶಹನ ದರ್ಬಾರಕ್ಕೆ ಹೋದನು ಬಾದಶಹನು ಅವನನ್ನು ಉಚಿತಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ವಿಜಯಸಿಂಹನು ಬಾದಶಹನನ್ನು ಕುರಿತು, ರಾಯರ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಹೇಳತೊಡಗಿದನು. “ನ್ಯಾಯಪ್ರಿಯನಾದ ಬಾದಶಹನೇ, ನ್ಯಾಯಪ್ರಿಯರಾದ ನಮ್ಮ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ— ನಿಮ್ಮ ಹಸ್ತಕನೂ, ರಾಯಚೂರ ದುರ್ಗಾದಿಪತಿಯೂ ಆದ ದಾವಲಖಾನನು ಅನ್ಯಾಯದಿಂದ ಕೊಂಡಪಲ್ಲಿಯು ಮೇಲೆ ಸ್ವಾರಿಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಯ ದುರ್ಗಾದಿಪತಿಯಾದ ವೀರನಾರಾಯಣಗಜಪತಿಯ ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿಯನ್ನು ನೆರೆಹಿಡಿದು ಬಯ್ಯಿರುತ್ತಾನೆ. ಗಜಪತಿಯು ನಮ್ಮೊಡನೆ ಮಿತ್ರಭಾವದಿಂದ ನಡಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಂಬದನ್ನು ದಾವಲಖಾನನು ಬಲ್ಲನು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಗಜಪತಿಯು ಮೇಲೆ ಸ್ವಾರಿಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಖಾನನ ಪಾರುಪತ್ಯ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ, ನಾವು ಅವನ ಮೇಲೆ ದಂಡಯಾತ್ರಿಗೆ ಹೊರಡುವದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದೇವೆ, ನಿಮಗೆ ಆತನ ಈ ಕೃತಿಯು ನಿಂದ್ಯವೆಂದು ತೋರಿದರೆ, ಅವನು ನಮ್ಮೆಡೆಗೆ ಶರಣುಬರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯು ನಿಮ್ಮನ್ನೂ ಸುತ್ತುಗಟ್ಟದೆ ಬಿಡದು..

ಈ ಮೇರೆಗಿರುವ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಸಂತಾಪವಾಯಿತು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನವೆಂಬುದು ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವಾಗ ಅದಿಲ್ಲಾಶಹನಂಥ ಯವನಭೂಪತಿಯಲ್ಲಿದ್ದದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ ಆಗ ಅವನು ವಿಜಯಸಿಂಹನನ್ನು ಕುರಿತು—ರಾಯಭಾರಿಗಳೇ, ನಿಮ್ಮ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ಕಳಿಸಿದ ಸಂದೇಶಕ್ಕೆ ನಾನೂ ಪ್ರತಿಸಂದೇಶವನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಡುವೆನು. ದಂಡಯಾತ್ರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಭುಜದಂಡಗಳು ಅಂಜುವವೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಸಾರ್ವಭೌಮನು ಎಣಿಸಿದ ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇರಲಿ, ಒಮ್ಮೆ ಅದಿಲ್ಲಾಶಹಿಯ ಕೈಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ರಾಯರಿಗೆ ತೋರಿಸುವೆನು, ಎಂದು ನುಡಿದು ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದವರೊಗೆ ಸನ್ನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು ಕೂಡಲೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ಜನರು ಎದ್ದು, ವಿಜಯಸಿಂಹನನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಕಾರಾಗೃಹದ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿಸಿದರು ದುರ್ಗಂಧವು ಯವೂ, ಅಂಧಸ್ಸಿನ ಕೂಸವೂ ಆದ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯಸಿಂಹನು ಭವಿತವ್ಯವನ್ನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡನು ಈ ಸಂಗತಿಯು ಹಾ ಹಾ ಅನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ತಲುಪಿತು ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯರು ಬಾದಶಹನ ಈ ಉದ್ದಾಮತನಕ್ಕೆ ಹಲ್ಲುಕಡಿಯತೊಡಗಿದರು. ದಾವಲಾಖಾನನ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಪಡ್ಡಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಆಕೆಯ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಾಯುವದೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಕೆಲಸವು ರಾಯರ ಕೊರಳಿಗೆ ಬಿದ್ದದ್ದಲ್ಲದೆ, ವಿಜಯಸಿಂಹನನ್ನು ಕಾರಾಗೃಹದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ, ಅದಿಲ್ಲಾಶಹಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಮತ್ತೊಂದು ಕೆಲಸವೂ ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದಿತು ಈ ಎರಡೂ ಕೆಲಸಗಳೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪಾರಾಗುವಂತೆ ಸೈನ್ಯದ ಸಿದ್ಧತೆಯು ಭರದಿಂದ ನಡೆಯಿತು ಇತ್ತ ಅದಿಲ್ಲಾಶಹನೂ-ದಾವಲಾಖಾನನೂ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ದಳಪತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ, ಹಿಂದೂ ಅರಸರ ಸೊಲ್ಲು ಅಡಗುವಂತೆ ಮಾಡದೇಕೆಂದು ರಣಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಹಾಕತೊಡಗಿದರು. ಆ ತ್ರಿವರ್ಗರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ರಣೋತ್ಸಾಹವು ವರ್ಣನಾತೀತವಾಗಿತ್ತು.

ಐದನೆಯ ಪ್ರಕರಣ.

ಫ ಕೀ ರ.

-(೦)-

ಪ್ರಿಯವಾಚಕರೇ, ವಿಜಯನಗರ-ವಿಜಾಪುರಗಳಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗುವವರೆಗೆ ನಾವು ರಾಯಚೂರಲ್ಲಿ ಪದ್ಮೆಯ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳೋಣ ನಡೆಯಿರಿ.

ಖಾನನು ಪದ್ಮೆಯನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದ ಬಳಿಕ ಬಹು ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ಸಂಬಾಳಿಸುತ್ತ ರಾಯಚೂರ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ನೇರುವವರೆಗೆ ಆತನಿಗೆ ಜೀವದಲ್ಲಿ ಜೀವವಿದ್ದಿಲ್ಲ ಯಾವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸದಾಶಿವನು ಸೈನ್ಯ ತಕ್ಕೊಂಡು ಬಂದು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಗಂಟುಬೀಳುವನೋ ಎಂದು ಅವನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೈಗೆ ಬಂದು ತುತ್ತು ಬಾಯಿಗೆ ಬಾರದೆ ಹೋದೀತೆಂದು ಅವನು ಒಹಳ ಅಂಜುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದರಿಂದ ಅವನು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ಕಾವಲು ಗಾರನಾಗಿದ್ದ ಅವನ ಗುಪ್ತಚಾರನು, ಸದಾಶಿವನು ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವನೆಂದು ಹೇಳಲು, ಖಾನನು ಅತಿಶಯ ಅವಸರದಿಂದ ಕೋಟೆಗೆ ಲಗ್ನಹತ್ತಿ ಗಜಪತಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ಪದ್ಮೆಯನ್ನು ಸಂಸಾದಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅವನಿಗೆ ಸಾಕು ಸಾಕಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟಬಟ್ಟು ಹಿಡಿದು ತಂದ ಪದ್ಮೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಜಾಗರೂಕತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇ ಆಗಿರುವದು.

ಹೀಗೆ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿದ್ದ ಖಾನನು ರಾಯಚೂರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕಾದರೂ ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಪದ್ಮೆಯನ್ನು ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮೇಲೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಸಿಕರಾದ ಖೋಬಾ ಜನರ ಕಾವಲಿರಿಸಿದನು, ಮತ್ತು ತನ್ನ ಪರವಾನಿಗೆಯ ಹೊರತು ಯಾರನ್ನೂ ಬಳಿಗೆ ಹಿಡಕೂಡದೆಂದು ಆವರಿಗೆ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಬಳಿಕ ಖಾನನು ಪದ್ಮೆಯ ಕೆಡೆಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಹೋಗಬೇಕು? ಆಕೆಯ ಮುಂದೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾತಾಡಬೇಕು? ಅವಳು ಈಗಾಗಲೇ, ನನ್ನೊಡನೆ ಮನಬಿಚ್ಚಿ ಮಾತಾಡಬಹುದೇ? ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಂದು ಕೊಂಡು ಬಹು ಆಸ್ಥೆಯಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಪದ್ಮೆಯ ಹೊರತು ಅನ್ಯ ವಿಷಯವೇ ಬೇಕಿಲ್ಲೆಂದು

ಅನಿಸಹತ್ತಿತು ಹೀಗೆ ಚಿಂತಿಸುವಾಗ ತನಗೆ ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಪಡೆಯ ವಿಷೋಗವು ಒದಗಿದರೆ, ಹ್ಯಾಗೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಬರಲು, ಅವನು ಆಗ ವಿಷಣ್ಣವದನ ನಾಗುವನು ಅವನ ದೈನ್ಯಾವಸ್ಥೆಯು ಹೆಚ್ಚುವದು, ಉತ್ತರಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯವ ತಂದುಕೊಂಡು ಅದಾವ ವಿರನವನು ಪಡೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ವನು? ಈ ಖಾನಬಹದ್ದೂರನು ಇಂಥ ಕ್ಷುದ್ರ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಅಂಜುವನೇ? ಎಂದು ಎಂಸಿ-ಗಡ್ಡಗಳ ಮೇಲೆ ಕೈಯೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವನು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮನೋರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಖಾನನು ಗುಂಗಾಗಿರುವಾಗ ಅವನ ಒಳಗೆ ಒಬ್ಬ ಘೋರನು ಬಂದನು ಖಾನನು ಲಜ್ಜರಕ್ತದ ಮುಸಲ್ಮಾನನಾಗದಿದ್ದರೂ ಇಸ್ಲಾಮಿಯಾ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅವನ ನಂಬಿಗೆ ಬಳೆತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನು ಇಸ್ಲಾಮಿಯಾಧರ್ಮ ಪ್ರಸಾರಕರಾದ ಘೋರ-ಮುಲ್ಲಾ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ಇವರಿಗೆ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಹೂತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಪರವಾನಿಗೆಯಿತ್ತು.

ಘೋರನು ಖಾನನನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೆ ಅಲ್ಲಾನ ಸ್ಮರಣ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಖಾನನು ಎಚ್ಚತ್ತು ನೋಡಲು, ಎದುರಿಗೆ ಪೂಜ್ಯನಾದ ಘೋರನು ನಿಂತು ಕೊಂಡಿದ್ದನು ಕೂಡಲೆ ಅವನು ಘೋರನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ, ಉಚಿತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ತಾನೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು ಘೋರನು ಬಹು ಕುಶಲನಿದ್ದದರಿಂದ ಖಾನನ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ತತ್ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಹಿಡಿದು, —ಖಾನಸಾಹೇಬರೇ, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿಮಗೆ ಯೋಚನೆ ಬೇಡ, ನೀವು ಯತ್ನಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವು ಸಫಲವಾಗುವದು, ಎಂದು ನುಡಿದನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ, —ಖಾನನು ಮಹಾತ್ಮರೇ, ನಿಮ್ಮ ದಯದಿಂದ ಇಷ್ಟು ಕೆಲಸವಾದರೆ ನಾನು ಧನ್ಯನಾಗುವೆನು. ನಿಮ್ಮಂಥ ವರ ಮಾತು ಹುಸಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ?

ಘೋರ —ಹಾಗೆ ಹುಸಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಾವು ಘೋರರಾಗಿ ಯಾಕೆ ತಿರುಗಬೇಕು?

ಖಾನಸಾಹೇಬ —ನಿಜ, ಘೋರ-ಮುಲ್ಲಾಗಳೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೇವದೂತರು. ಮಹಾತ್ಮರೆ, ನಿಮ್ಮ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನದೊಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯುಂಟು, ಕೋಪವತಾಳದಿದ್ದರೆ ಬನ್ನಿಸುವೆನು

ಘೋರ —ಖಾನಸಾಹೇಬರೇ, ನಿಮ್ಮಂಥ ಭೂಪತಿಗಳ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮಂಥ ಬಡಘೋರರು ಕೋಪವ ಮಾಡಬಹುದೇ? ನೀವು ಮಾನ-ನುರ್ಯಾದೆ ಕೊಟ್ಟು

ನಮ್ಮ ಗೌರವವನ್ನು ಕಾಯ್ದರೇ ನಮ್ಮ ಆಟ! ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳುವವರಾರು? ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು

ಖಾನಸಾಹೇಬ—ಮಹಾತ್ಮರೇ, ನಾನು ಈಗೊಬ್ಬ ಹಿಂದೂಸುಂದರಿಯನ್ನು ನಿಕಾವಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ ಆ ಸುಂದರಿಯನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಿ ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ತಾನೇ ಅವಳು ಗಂಡನನ್ನಗಲಿ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಈಗಾಗಲೇ ನನ್ನೊಡನೆ ರೂಸಲಕ್ಕೆ ಅವಳು ಇಷ್ಟಪಡುವಳೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಸಂಶಯದಿಂದ ಎಲಂಬ ಮಾಡತೊಡಗಿದ್ದೇನೆ ತಾವು ರಮಲಶಾಸ್ತ್ರದ ಆಧಾರದಿಂದಾಗಲಿ, ಸಾಮುದ್ರಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಮೇಲಿಂದಾಗಲಿ ನನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಆ ತರುಣಿಯ ಮನಸ್ಸು ಹ್ಯಾಗಿರುವದೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳುವಬಾಗಬೇಕು.

ಫಕೀರ—ಇದನ್ನು ಹೇಳುವದು ತಡವಿಲ್ಲ ನನಗೆ ರಮಲವು ಕರತಲಾ ಮಲಕವಾಗಿರುವದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಗಣಿತ ಹಾಕಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. (ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕೆಲಹೊತ್ತು ಯೋಚಿಸಿ ಬಳಿಕ) ಖಾನಸೇ, ನಿನ್ನ ದೈವವು ಉತ್ತಮವಿರುವದು. ಆ ಸುಂದರಿಯು ವ್ಯಭವಶಾಲಿಯಾದ ಪತಿಯನ್ನೇ ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿರುವಳು ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಅವಳು ಆನಂದದಿಂದ ಬಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಳೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆಕೆಗೆ ವಯಸ್ಸಾದರೂ ಬಹಳವಾದಂತೆ ತೋರುವದಿಲ್ಲ ೨೦-೨೨ ವರುಷಗಳಿರಬಹುದು. ಯಾಕೆ, ಖಾನಸೇ, ನಮ್ಮ ಮಾತು ನಿಜವೋ ಹ್ಯಾಗೆ?

ಖಾನಸಾಹೇಬ (ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆನಂದಪಡುತ್ತ)—ಮಹಾತ್ಮರೇ, ತಾವು ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜವಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಸ್ತ್ರೀಯು ವ್ಯಭವಶಾಲಿಯಾದ ಪುರುಷನನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವದು ನಿಜ, ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಾನು ಕೊಂಡಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವಳ ವಯಸ್ಸನ್ನೂ ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳಿದಿರಿ ರಮಲವು ತಮಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಈಗ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದೋ?

ಫಕೀರ—ನೀನು ಆಕೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗತಕ್ಕ ಕಾಲವನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಿಕೊಡುವೆನು. ವೊದಲು ನಾನು ಆ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸಾಮುದ್ರಿಕವನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ ನಾನು ಆಕೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದೋ?

ಖಾನಸಾಹೇಬ—ಮಹಾತ್ಮರೇ ಇದೇನು ಕೇಳುವಿರಿ? ನಿಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಣೀವಾಸದಲ್ಲಿ ಹೋಗಲಕ್ಕೆ ಪರವಾನಿಗೆಯೇ? ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಹೋಗಬಹುದು. ಹ್ಯಾಗಾದರೊಂದಿವಾಡಿ ಆ ಸುಂದರಿಯು ನನ್ನೊಡನೆ ಆನಂದದಿಂದ ನಿಕಾ

ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಲಾ, ಯಾರಲ್ಲಿ? ಈ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ತಂದಿಟ್ಟಿರುವ ಆ ಕೊಂಡಪಲ್ಲಿಯು ಸುಂದಯ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಬಾ

ಹೀಗೆ ಖಾಸನ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಲು, ಒಬ್ಬ ದೂತನು ಬಂದು ಫಕೀರನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ನಡೆದನು

ಇತ್ತ “ಯಾಸಬಾಗ” ಎಂಬ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಪದ್ಮೆಯು ಕಣ್ಣೀರುದುರು ಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯ ಒಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಜೀವದ ಗೆಳತಿಯಾದ ವಸಂತ ಸನಿಯು ಧ್ಯರೈವ ಹೇಳುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಅಳಿ ಅಳುತ್ತ ಪದ್ಮೆಯು— ಗೆಳತೀ, ವಸಂತೆ, ಎಂಥ ಕಂಠಪ್ರಸಂಗ ಒಂತವ್ವಾ? ಆ ಚಾಂದಾಲನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಬಳಿಕ ಯಾಕೋ ನಮ್ಮ ಉಸಾಬರಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ, ಇದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲಿರುವ ಭಗವಂತನ ಅನುಗ್ರಹವೇ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು ನಿಜವಾದ ಪತಿವ್ರತೆಯರ ಮಾನವನ್ನು ಭಗವಂತನು ತಪ್ಪದೇ ಕಾಯುವನೆಂದು ಭಾರತವುರಾಣದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ ದ್ದೇನೆ. ಈಗಾದರೂ ಅನಾಥಯಾದ ನನ್ನ ಮಾನವನ್ನು ಕಾಯುವದು ಆ ದಯಾ ಘನ ಪರಮಾತ್ಮನ ಕಡೆಗೇ ಇರುತ್ತದೆ. ನೀನು ಆತನ ಹೆಸರು ತಕ್ಕೊಂಡು ನಾವು ಪಾರಾಗಿ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಹಂಚಿಕೆ ಹುಡುಕಿದೆಯೇನು?

ವಸಂತಸೇನೆ—ರಾಣಿಯವರೇ, ಹೀಗೆ ಅವಸರ ಪಡಿಸಿದರ ಹ್ಯಾಗೆ? ನಾನು ಅದೇ ಮಾರ್ಗಶೋಧದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದೇನೆ. ಶ್ರೀ ಭಗವಂತನು ಅನುಕೂಲ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಒದಗಿಸಬಹುದೆಂದು ನನಗೂ ನಂಬಿಗೆಯಿರುತ್ತದೆ.

ಪದ್ಮೆ—ವಸಂತೆ, ಮಾಡುವಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡು, ಕಡೆಗೆ ನಮ್ಮ ಜೀವವು ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿರುತ್ತದಷ್ಟೇ, ನಮ್ಮ ಶವಗುಳು ಕೂಡಾ ಆ ನೀಚನ ಕೈಗೆ ಸಿಗಬಾರದೆಂದು ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿರುತ್ತದೆ ಆ ಭಗವಂತನು ಏನುಮಾಡಿಸುವನೋಮಾಡಿಸಲಿ?

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಅವರಬ್ಬರು ಹಂಗಳೆಯರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರಲು ಹೊರಗೆ ಯಾರದೋ ಕಾಲಪವ್ವಳವು ಕೇಳಿದಹಾಗಾಯಿತು. ಪದ್ಮೆಯೂ-ವಸಂತಸೇನಿಯೂ ಮೆಟ್ಟಿಬಿದ್ದರು. ಅವ್ವಯ್ಯಾ! ಆ ರಾಕ್ಷಸನೇ ಬಂದಿರಬಹುದೇನೆಂದು ಪದ್ಮೆಯು ಚಿಟ್ಟನೆ ಚೀಲಿದಳು. ಈ ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ಆ ಕೂಡಲೆ ಆಕೆಗೆ ಸ್ವಪ್ನೆಯೇ ತಪ್ಪು ಹೋಯಿತು ವಸಂತೆಯು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಸಂತಯುಪಶೋಡಗಿಳಿಸಿ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಫಕೀರನು ಒಳಗೆ ಬಂದನು. ಫಕೀರನ ಕಘನಿ, ಗಡ್ಡ, ಹೆಸರುಮಣಿಗಳ ಸರ ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ವಸಂತೆಯು ಬಿದ್ದಿರದಳು.

ಪದ್ಮಿಯಂತೂ ಬವಳಿಬಂದು ಬಿದ್ದಿದ್ದಳು ಈ ಹೆಂಗಳೆಯರ ಈ ಪ್ರಕಾರದ ದುಃ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಫಕೀರನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಕನಿಕರವುಂಟಾಯಿತು. ಆಗ ಆತನು ತನ್ನ ಕಫನಿಯೊಳಗಿನ ಸೀಸೆಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಂಗಾರ ತೆಗೆದು ಅದನ್ನು ಮಂತ್ರಿಸಿ ಒಂದು ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಮಡಿಬ ವಸಂತಸೀಸೆಯ ಕೈಗಿತ್ತು—ಇದನ್ನು ನಿನ್ನ ನ್ನೇರಿತೆಯ ಮಗಿಗೆ ಹಚ್ಚು ಎಂದುರೆ ಬಳಿತಾಗುವದು, ಎಂದು ಬಳಿ ತಟ್ಟನೆ ಅಲ್ಲಂದ ಹೊರಲು ಹೋದನು

ಫಕೀರನು ಹೂರಟುಹೋಗಲು ವಸಂತಿಯು ಕಾಗದದ ಮಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಿಡ್ಡಿದಳು ಆ ಕಾಗದದ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅಕ್ಷರಗಳ ಗುರುತು ಆಕೆಗೆ ಹತ್ತಿದಹಾಗಾಯಿತು, ಅದರಿಂದ ಅವಳು ಲಗತ್ತಿಯಿಂದ ಅಂಗಾರವನ್ನು ಚಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಆತುರದಿಂದ ಓದತೊಡಗಿದಳು ಅದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕೇ ಸಾಲುಗಳಿದ್ದವು. ಆ ನಾಲ್ಕು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಒದುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವಸಂತ ಸೇನೆಗೆ ಅವ್ಯತಸೇವನವಾದಂತಾಯಿತು ಅವಳ ಮೋರೆಯು ಹಿಗ್ಗಿ ಇಷ್ಟಗಲ ವಾಯಿತು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಪದ್ಮೆಗೆ ಯಾವಾಗ ತಿಳಿಸಲೆಂಬ ಅತುರತಿಯು ಅವಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿತು ಕೊಡಲೆ ಅವಳು ಪದ್ಮೆಯ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಏನೇನೋ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೇಳತೊಡಗಿದಳು. ಆಕೆಯು ಬವಳಿಬಂದು ಬಿದ್ದಿರುವಳೆಂದನ್ನು ಕೂಡಾ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಳು ವಸಂತಿಯು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಏನೇನೋ ಹೇಳಹತ್ತಿದಾಗ ಪದ್ಮೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಅರಿವುಂಟಾಗತೊಡಗಿತ್ತು, ಅದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ವಸಂತಿಯ ಮಾತು ಗಳು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳತೊಡಗಿದವು ಆಕೆಯು ಹೇಳುವದು ಪೂರ್ಣವಾಗಲು, ಪದ್ಮೆಯು ತಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು, ಅವರಲ್ಲಿ? ಎಂದು ಕೇಳ ತೊಡಗಿದಳು ಆಗ ವಸಂತಿಯು ಆಕೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓಡಿದುಕೊಂಡು ಕುಳಿತು ಗೊತ್ತಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸಾಗ್ರವಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದಹಾಗೆ ಪದ್ಮೆಯ ಆಶಾತಂತುವು ದೊಡ್ಡದಾಗತೊಡಗಿತು. ಅವಳು ದಯಾಘನನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಕೊಂಡಾಡಿದಳು.

ಪದ್ಮೆಗೆ ಅಂಗಾರವನ್ನು ಮಂತ್ರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು, ಹೊರಟುಹೋದ ಫಕೀರನು ನೆಟ್ಟಗೆ ಖಾಸನ ಬಳಿಗೆಹೋಗಿ ಬಳಿ ಸಂಭ್ರಮವಿಂದಮೀಗೆ ಹೇಳತೊಡಗಿದನು.--
 “ಖಾಸನಬಹಾದೂರನೇ, ನೀನು ಬಳಿ ರಸಿಕವಿರುವಿ, ಅಂತೆಯೇ ಈ ಜಗತ್ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಆರಿಸಿ ತಂದಿರುವಿ. ಆಹಾ! ಲಕ್ಷಣಗಳೆಷ್ಟು ಉತ್ತಮ, ರಾಜ ಭೋಗಕ್ಕೆ ಇಂಥ ಸುಂದರಿಯೇಯೋಗ್ಯಳು, ಈಗ ನಿನ್ನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಸಹವ್ರ

ಜನಸುಂದರಿಯಿರುವರು. ಅವರನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಮಾಡುವದೇನು? ಈ ತರುಣೀ ಮನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಅವರು ಸಿಂಗರಿಸಿದ ಹೆಣ್ಣು ಕರಡಿಗಳ ಹಾಗೆ ತೋರುವರು. ಇಂಥ ಅಮೂಲ್ಯ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನವು ನಿನಗೆ ದೊರೆತದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನ ಸುದೈವವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕೊಂಡಾಡಿದರೂ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಇರುವದು!!

ಖಾನಸಾಹೇಬ—ಮಹಾತ್ಮರೇ, ಆ ಸುಂದರಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಿರಾ, ಆಕೆಯು ನನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಏನು ಅಂದಳು? ಇದನ್ನು ಪೊದಲು ಹೇಳಿರಿ.

ಫಕೀರ—ಖಾನಬಹಾದ್ದೂರನೇ, ಇಷ್ಟು ಅವಸರಪಡಬೇಡ, ಹಿಂದೂ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ವಭಾವಧರ್ಮವು ನಿನಗಿನ್ನೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

ಖಾನಸಾಹೇಬ—ಹಾಗಾದರೆ, ನಾನು ಹ್ಯಾಗೆ ವರ್ತಿಸಲಿ?

ಫಕೀರ—ಈಗ ನೀನು ಆ ಸುಂದರಿಯು ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವ ಭರಕ್ಕೆ ಬೀಳದೆ ಆಕೆಯು ಸಂತುಷ್ಟವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಉತ್ತಮ ಸೀರಾ ಸೂಪುಗಿಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿ, ಆಕೆಯ ಆಹಾರ-ವ್ಯಾಜಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿಡು, ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರತಿಯ ಮತ್ತು ರತ್ನಗಳ ಅಭರಣಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ದಾನಿಯೊಡನೆ ಆಕೆಯ ಬಳಿಗೆ ಕಳಿಸು.

ಖಾನಸಾಹೇಬ—ಇನ್ನಷ್ಟು ದಿವಸಗಳವರೆಗೆ ನಾನು ಆ ಸುಂದರಿಯ ದರ್ಶನ ತಕ್ಕೊಳ್ಳಕೂಡದು.

ಫಕೀರ—ಹದಿನೈದು ದಿವಸಗಳ ಬಳಿಕೊರಗೆ ನಾನು ಒಂದು ಪ್ರಶಸ್ತ ದಿವಸವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಆ ದಿವಸ ನೀನು ಆ ಕೋಮಲಾಂಗಿಯ ದರುಶನ ಲಾಭವನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಹೊಂದಬಹುದು.

ಖಾನಸಾಹೇಬ—ಹದಿನೈದು ದಿವಸಗಳ ಮೇಲಾದರೂ ಒರಿಯ ದರ್ಶನ ಲಾಭವೇ? ಮಹಾತ್ಮರೇ, ಇದೊಂದು ನನಗೆ ನೀವು ದೊಡ್ಡ ಏರ್ಪಡೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದಹಾಗಾಯಿತಲ್ಲ? ಇಷ್ಟು ದೀರ್ಘಕಾಲ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡಲಿ?

ಫಕೀರ (ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ)—ಹೀಗೆಂದರೆ ನನಗೆ ಮಾತಾಡಲುಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಬಹುತಾಗಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳಿರಿ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ.

ಖಾನಸಾಹೇಬ (ಭಯದಿಂದ)—ಮಹಾತ್ಮರೇ, ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು ನಾನು ನಿಮ್ಮಂಥವರ ಆಜ್ಞಾಂಜನ ಮಾಡಿ ಕೇಡಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಲಾರೆನು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಹದಿನೈದು ದಿವಸಗಳವರೆಗೆ ಆ ಸುಂದರಿಯ ನೆರಳಿಗೆ ಕೂಡಾ

ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಆ ಮೇಲಾದರೂ ನನ್ನ ಮನದಾಶೆಯು ಪೂರ್ಣ ತೃಪ್ತವಾಗ ಬಹುದೇ?

ಫಕೀರ — ಅಷ್ಟು ದೃಢತರವಾದ ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದರೆ ಆದೀತು.

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಸಂಭಾಷಣವು ನಡೆದಿರಲು, ಜಾಸೂದನು ಓಡಿ ಬಂದು ವಿಜಾಪುರದಿಂದ ಬೃಹ್ಮ ಹೇಜೇಬನು ಬಂದಿದ್ದು ಖಾವಿಂದರನ್ನು ಕಾಣಲು ಸಮಯವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವನು, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು ಆಗ ಖಾನನು ಚತುರ್ದಿ ಕ್ಯುಗಳನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತ ಫಕೀರನ ಕಡೆಗೂ ನೋಡಿದನು ಚಾಣಾಕ್ಷನಾದ ಫಕೀರನು ಕೂಡಲೆ, — ಖಾನನು ಹಾದರರೇ, ನಿಮ್ಮ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇನು ಕೆಲಸ? ಇನ್ನು ನನಗೆ ಹೂರಡಲಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿದಿರಿ, ಎಂದು ಎದ್ದು ನಿಂತನು ಆದರೆ ಪುಕ್ಕನಾದ ಖಾನನು — ತಾನು ಬೋರೆ ನೋಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಫಕೀರನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೂಂಡನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ನುಡಿದನೇನೆಂದರೆ — ಮಹಾತ್ಮರೇ, ನಮಗೆ ಗುರುಸ್ವರೂಪರಾದ ನಿಮ್ಮಂಥವರು ಒಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ರಾಜಕರಣವು ಕೆಡುವದೇ? ತಿರುಗಿ ಕೇಳಿದರೆ ನಮಗೆ ನಿಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ಬಹಳಿರುವದು. ನೀವು ಹೋಗಕೂಡದು

ಹೀಗೆ ಖಾನನು ನಿರೂಪಿಸಿದವೆಲ್ಲ ಫಕೀರನು ನಿರುಪಾಯನಾದವನಂತೆ ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ತಳವೂರಿದನು ಮುಂದೆ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿ ನಲ್ಲಿ ಹೇಜೇಬನು ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಖಾನನಿಗೆ ಕುರ್ನೀಸು ಮಾಡಿ ತಂದಿದ್ದ ಧೈಲಿಯನ್ನು ಅವನ ಮುಂದೆ ಜಿಲ್ಲಿದನು. ಖಾನನು ಬೋಗ್ಗಿ ಧೈಲಿಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಒಡೆದು ಅದರೊಳಗಿನ ಲಕ್ಕೋಟಿಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಅದರ ಅಂಚುಗಳನ್ನು ಬಹು ಜೋಕಯಿಂದ ಹರಿದನು, ಮತ್ತು ಒಳಗಿನ ಪತ್ರದ ಸುರುಳಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಓದತೊಡಗಿದನು. ಅದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದರೆ. —

“ಅದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ಆಚ್ಛಾಂಕಿತ ರಾಯಚೂರದುರ್ಗೇಶ್ವರ ದಾವಲ್‌ಖಾನನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ — ನೀನು ಕೊಂಡಪಲ್ಲಿಯು ಸ್ತ್ರೀರತ್ನವನ್ನು ಹರಣಮಾಡಿ ತಂದದ್ದರಿಂದ ವಿಜಯನಗರದ ಸೇನಾಸಮುದ್ರವು ರಾಯಚೂರನ್ನು ಮುಣುಗಿಸಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತದೆ. ನೀನು ಆ ಸಮುದ್ರಶೋಷಣಕ್ಕಾಗಿ ವಡವಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರಜ್ವಲಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವೆಯೋ, ಅಥವಾ ಆ ಸುಂದರಿಯು ಬೆಡಗಿನಲ್ಲಿ ಕಡುಕೊಂಡು ಬಿದ್ದಿರುವೆಯೋ? ನಿನಗೆ ಖಂಡಿತ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡುವದೇನೆಂದರೆ — ವಿಜಯನಗರದವರ ಅಬ್ಬರವನ್ನು ತಿಗ್ಗಿಸದವನವ ನೀನು ಆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮುಟ್ಟಕೂಡದು ನಮ್ಮ ಚತುರಂಗಬಲವು ನಿನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಬರುವದು. ಇತ್ಯಾದಿ”

ಪತ್ರ ಓದುವುದಾದಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ಖಾಸನು ಉರಗಗಳೆಯುತ್ತ ದಿಂಬಿಗೆ ಆತು ಕುಳಿತನು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಾದರೂ ಸೊಗಸಾಗದಾಯಿತು. ಆಗ ಅವನು ಹೇಜೀಬನಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗೊಕ್ಕರ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟು ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಫಕೀರನನ್ನು ಕುರಿತು—ಮಹಾತ್ಮರೇ, ನನ್ನ ಬಯಕೆಯು ಕೈಗೂಡುವ ಲಕ್ಷ್ಯ ಣವು ತೋರುವದಿಲ್ಲ ವಿಜಯನಗರದವರು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಸ್ವಾರೀಮಾಡುವ ರಂತೆ ಅವರನ್ನು ಯುದ್ಧಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ದಣಿಸಿದ ಹೊರತು ನೀನು ಆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಕೂಡದೆಂದು ನಮ್ಮ ಬಾದಶಹರ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆಯಾಗಿದೆ ಯುದ್ಧದ ಮಾತನ್ನು ಯಾರು ಹೇಳುವರು? ನಮಗೆ ಜಯವಾಗುವದೋ ಅಥವಾ .. . ಮುಂದಿನ ಮಾತನ್ನು ಆಡಲಿಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಅಂಜಿಕೆ ಬರುತ್ತದೆ ಮಹಾತ್ಮರೇ, ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡಲಿ?

ಫಕೀರ (ಒಳ್ಳೇ ಧೂರ್ತನದಿಂದ)—ಖಾಸನೇ, ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಾನು ರಮಲಶಾಸ್ತ್ರಾಧಾರದಿಂದ ಈ ವೇದಲೇ ಕಂಡು ಹಿಡಿದಿರುತ್ತೇನೆ. ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ನಾನು ಸುಮ್ಮನೆ ಜೀವಿಗಾಗಿ ಹೇಳಿರುವದಿಲ್ಲ ಯುದ್ಧನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ೧೫ ದಿನಗಳು ಹಿಡಿಯುವ ವೆಂದು ಗಣಿತದಲ್ಲಿ ಹೊರಟದ್ದರಿಂದಲೂ, ಮತ್ತು ನೀನು ಜಯಶಾಲಿಯಾಗುವ ಯೆಂದು ತಿಳಿದದ್ದರಿಂದಲೂ ನಿನಗೆ ಹಾಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು ನನ್ನ ಮಾತಿಗೂ ನಿಮ್ಮ ಬಾದಶಹರ ಮಾತಿಗೂ ಮೇಳು ಬಿತ್ತೋ ಇಲ್ಲವೋ ನೀನೇ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡು ಜ್ಯೋತಿಷವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದದ್ದಲ್ಲ ಅದು ಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣುಗಳಿದ್ದ ಹಾಗೆ.

ಖಾಸರು (ಸಂತೋಷದಿಂದ)—ಮಹನೀಯರೇ, ಇದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಗಾಬ ರಿಯಾಗುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ?

ಫಕೀರ—ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಇನ್ನೇನು ಹೇಳಬೇಕು?

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಭಾಷಣವಾದ ಬಳಿಕ ಫಕೀರನು ಎದ್ದು ನಿಂತನು; ಮತ್ತು ನಾನು ಬಂದು ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಯಿತು, ಹೊರಡುವೆನೆಂದು ನುಡಿದನು, ಆಗ ವಿಷಯೇಚ್ಛೆಯ ಎಳತದಿಂದ ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದ ಖಾಸನು ಫಕೀರನನ್ನು ಕುರಿತು ಸಲಾಮು ಮಾಡಿ—ಮಹಾತ್ಮರೇ, ತಮ್ಮ ವಾಸ್ತವ್ಯವೆಲ್ಲಿ? ನನಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ದರುಶನ ಕೊಟ್ಟು ಈ ಕಠಿಣ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ನನ್ನನ್ನು ಪಾರು ಮಾಡುವಿರಾ? ನಿಮ್ಮಂಥ ವಿರಕ್ತರನ್ನು ನಾನು ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯ

ಕೊಡಿಸ್ಕರ ಜಗ್ಗಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂಬದೇನೋ ನಿಜ; ಆ ಪರವರವಿಗಾರ ಮಹಮ್ಮದವೈಗಂಬರರೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒರವಾಡಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಫಕೀರನು (ನಕ್ಕು)—ಖಾನಸಾಹೇಬರೇ, ನಿಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ನಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿಮ್ಮ ದುರ್ಗದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮುಸೀದೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತೇನೆ ನಿಮಗೆ ಈ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಹಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಇದರಿಂದ ಪಾರುವಾಡುವೆನು ನಿಮಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಬರುವವೆಂಬದನ್ನೂ, ಅವಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬದನ್ನೂ ನಾನು ಇನ್ನೊಂದು ಗಣಿತಯಾಂಕಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ನೀವು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಪಾತ್ರ ಇರಿ.

ಫಕೀರನು ಹೊರಟು ಹೋದನು ಈತನು ನಿಜವಾಗಿ ತನ್ನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ದೇವದೂತನಾಗಿಯೇ ಬಂದಿರುವನೆಂದು ಖಾನನು ಅವನನ್ನು ಮನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತ ಮುಂದಿನ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದನು

ಆರನೆಯ ಪ್ರಕರಣ.

ಹುಚ್ಚಿನ ಕರಾಮತಿ.

— ೩(೦) —

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರು ಉದಯಗಿರಿಯ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯ ರಾಜನನ್ನು ಇಳಿಗೊರಗಿಸಿ ಅವನ ವಂಶಜರನ್ನೂ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವನ್ನೂ ಅವನ ಸುಕುವಾರಿಯಾದ ಒರ್ವ ಮಗಳನ್ನೂ ಸೆರೆ ಹಿಡಿದು ತಂದು ಆನೆಗುಂದಿಯಲ್ಲೆಟ್ಟಿದ್ದರು ರಾಜ್ಯಚ್ಯುತರಾದ ಈ ಜನರು ರಾಯರ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕೆ ಕೇಡನ್ನಂಟು ಮಾಡುವ ಸಂಧಿಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಯುತ್ತ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೆಂಬದನ್ನು ಒಡೆದು ಹೇಳುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಈ ಜನರಲ್ಲಿ ರಾಮಯಮಂತ್ರಿಯೆಂಬವನು ಶ್ರೇಷ್ಠನು. ಇವನು ಉದಯಗಿರಿಯ ರಾಜನ ಮುಖ್ಯಮಾತೃನು ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಗುರುವಿಗೆ ಸಮಾನನಾದವನು, ಆದರೆ ದೈವದರ್ಶನವಾಕದಿಂದ ಕೃಷ್ಣರಾಯರ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಕಷ್ಟ

ದಿಂದ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನವಗಳಲ್ಲಿ ಕವಟ ತಂತ್ರಗಳಿಂದ ರಾಯರ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ ಆನೆಗುಂದಿಯ ವಿಶಾಲವಾದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಪಾತ್ರತೆಯನ್ನು ಪಡೆದನು.

ಈ ರಾಮಯಮಂತ್ರಿಯ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನೂ, ಕವಟತಂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಕೃತ್ಯ ನೇವರಾಯರ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ತಿಮ್ಮರಸನೊಬ್ಬರು ವ್ಯಕ್ತ ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನು ರಾಮಯನ ಮೇಲೆ ಜನ್ಮಾಗಿ ಕಣ್ಣೆಡಲು ಬಿಟ್ಟು ಕಾಣಾಕ್ಷ ನಾದ ಗುಪ್ತಚಾರನನ್ನು ನೇಮಿಸಿದ್ದನು. ಎೀಗಿರಲು ರಾಯಚೂರ ದಾವಲ ಖಾನನ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ವಿಜಾಪುರದವರೊಡನೆ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರು ಹಗೆತನ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಂಧಿಯು ರಾಮಯಮಂತ್ರಿಗೆ ಪಧ್ಯಕರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು ಆ ಕವಟನಾಟಕಿಯು ವಿಜಾಪುರದ ಅದಿಲಶಾಹಿಯ ಕಡೆಗಾಗಲಿ, ರಾಯಚೂರಿನ ದಾವಲಖಾನನ ಕಡೆಗಾಗಲಿ ಹೋಗಿ ಅವರಿಗೆ ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ಸಹಾಯವನ್ನೊದಗಿಸಿ, ಅವರಿಂದ ವಿಜಯನಗರವನ್ನು ಉಧ್ಯಸ್ಥ ಗೊಳಿಸುವ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕತೊಡಗಿದನು. ಆದರೆ ಬಲವಾದ ಕಾವಲಿದ್ದ ಮೂಲಕ ಆನೆಗುಂದಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ ವಾಗಿತ್ತು ಒಂದು ವೇಳೆ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರೂ ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಪುತ್ರಿಯಾದ ಕಮಲಾಂಬೆಯೂ ಮಿಕ್ಕ ಪರಿವಾರವೂ ಶತ್ರುಪರಿವಾರದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಲಾರದಾದ್ದರಿಂದ ಅವರೊಡನೆ ಜಾರಿಕೊಳ್ಳುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಲು, ಆತುರವಟ್ಟಿನು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವನ ವಿಶಾಲವಾದ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಒಂದು ಯುಕ್ತಿಯು ತೋಚಿತು ಆ ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಕಾಯವು ನೀಗೀತೇನೆಂಬದನ್ನು ಅವನು ಬಹು ವಿಚಾರದಿಂದ ತೂಗಿ ನೋಡಿ, ಕಡಗೆ ಅದರಂತೆ ವರ್ತಿಸುವದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು

ವೇಷಾಂತರ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ರಾಮಯನು ಬಹು ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗಿದ್ದನು. ಆತನು ಸಮಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ, ಹುಚ್ಚನ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿದನು ಈ ವೇಷದಿಂದ ಅವನು ಹಗಲೆಲ್ಲ ಊರಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುವನು. ರಾತ್ರಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಹಾರಿಗೊ ಗೋಡರವಾಗದ ಒಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಹುಚ್ಚನ ವೇಷವನ್ನು ಕಳಚಿ ಆ ವೇಷದ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗುವನು. ಬರಬರುತ್ತ ಆ ಹುಚ್ಚನ ವೇಷವು ಜನರ ವಿಸ್ತೋದಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಆಶ್ರಯಕೊಟ್ಟಿತು. ಹುಚ್ಚನು ಊರಲ್ಲಿ ಬಂದನೆಂದರೆ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಾದ ಜನರು ಅವನನ್ನು ಸುತ್ತ

ಗುಟ್ಟುವರು. ಹುಡುಗರಿಗಂತೂ ಒಲು ಉಲ್ಲಾಸ, ಹುಚ್ಚನು ವಿನೋದವರ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಜನರನ್ನು ಬಹು ಆಸಂದಗೊಳಿಸುವನು. ಜನರು ಕೊಟ್ಟ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಿಂದು ಮಕಳುಟಜೀವಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವನು. ಈತನ ಸವಿಮಾತುಗಳಿಗೂ, ವಿಲಕ್ಷಣಲೀಲೆಗಳಿಗೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಮರುಳಾಗಿಹೋದರು.

ಒಂದುದಿನಹುಚ್ಚನು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು ಸುತ್ತಲೂ ನೋರಾರು ಹುಡುಗರು ಅವನನ್ನು ಪೀಡಿಸಹತ್ತಿದ್ದರು ಹುಡುಗರು ಎಷ್ಟು ಒಗೆಯಿಂದ ಪೀಡಿಸಿದರೂ ಹುಚ್ಚನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆಳೆದೆ ಪಿಸಿ-ಪಿಸಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದನು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕುಜೇಷ್ಟಿಗಾರನು ಓಡಿಬಂದು ಹುಚ್ಚನಿಗೆ ಮಾರುತಿಯ ಸೋಗುಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಹುಡುಗರನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದನು ಮೊದಲೇ ವಿನೋದಪ್ರಿಯರಾದ ಆ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಈ ಹಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಅತ್ಯಾನಂದವಾಯಿತು ಕೂಡಿದ ಹುಡುಗರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಹರಕ ಅರಿವೆಗಳನ್ನು ತಂದು ಹಗ್ಗ ಹೂಸೆದು, ಅದನ್ನು ಬಾಲದಂತೆ ಕಟ್ಟಿದರು. ಕೆಲವರು ಸೋಗುಗಾರರು ನವಿಲುಗಿರಿಗಳನ್ನು ತಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದರು. ಹಸನಾದ ಕರೀಬಣ್ಣವನ್ನು ಹದಗೊಳಿಸಿ ಹುಚ್ಚನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಒಳದರು, ಮತ್ತು ಕೋರೆವಿಂಸೆಗಳನ್ನು ತಿರುವಿ ಮೋರೆಯನ್ನು ಉಗ್ರವಾಗ ಮಾಡಿದರು. ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಹುಚ್ಚನು ನಗುತ್ತಿದ್ದನೇ ಹೂರತು ಯಾವಬಗೆಯ ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲಾದ್ದರಿಂದ ಹುಡುಗರ ಉಲ್ಲಾಸಕ್ಕೆ ಕಳೆಯೇರಿತು. ಅವರು ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಿರುಗಂಡಗಳನ್ನು ತಂದು ಕಟ್ಟಿದರು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಬೇವಿನ ಸಪ್ಪಿನ ಸರವನ್ನು ಹಾಕಿದರು, ಮತ್ತು ಬಾಲಕ್ಕೆ ಬಿದಿರುಗಳ ಆಶ್ರಯವನ್ನಿತ್ತು ಅದನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬರುವಂತೆ ಕಟ್ಟಿದರು

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಮಾರುತಿಯ ಸೋಗು ಕಟ್ಟಿ ಸಿದ್ಧವಾದ ಬೀಕ ಹುಚ್ಚನು ಒಮ್ಮೆ ಟೆಣ್ಣನೆ ಜಿಗಿದು ನಿಂತನು. ಅವನ ಆ ಜಿಗಿತಕ್ಕೆ ಕಿರುಗಂಟಿಗಳು ಧ್ವನಿಗೈದವು, ಆಗಂತೂ ಹುಡುಗರ ವಿನೋದಬುದ್ಧಿಯು ಹೆಚ್ಚಿತು ಹುಡುಗರು ವಿನೋದಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಹುಚ್ಚನು ಹೆಚ್ಚು ಹಚ್ಚು ಕುಣಿಯತೊಡಗಿದನು. ಅವನು ಆ ಬೀದಿಯಿಂದ ಈ ಬೀದಿಗೆ ಬರುವನು ಈ ಬೀದಿಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಓಡುವನು. ಗಿಡ-ಮರಗಳನ್ನು ಸರಸರನೆ ಏರುವನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಬಹುಲಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ದುಮ್ಮಿಕ್ಕುವನು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಹುಡುಗರು ಚಪ್ಪಾಳ ಬಾರಿಸಿ ನಗುವರು. ಬರಬರುತ್ತ ಜನಸಮ್ಮದವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ನಡೆಯಿತು ಹುಚ್ಚನನ್ನು ಕುಣಿದಾಡಿಸಿ ಮೋಜು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಹುಚ್ಚು ಜನರಿಗೂ ಹಿಡಿಯಿತು.

ಅನ್ನವಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ತಾಪತ್ರಯ ವಿಲ್ಲದಾಗ ಜನರಲ್ಲಿ ವಿನೋದ ಪ್ರಿಯತೆಯು ಮುಂದಡಿ ಇಡುವದೆಂದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಯರ ಪ್ರಶಾಂತ ವಾದ ಆಳಿಕೆಯಿಂದ ಜನರಲ್ಲಿ ಸುವ ಶಾಂತಿಗಳು ನೆರಗೊಂಡಿದ್ದವು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಳೆಬೀಳಗಳು ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ರೈತರ ಹಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಸೃತಿಕ ಸುಖವು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಆದರೆ ಈಗಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ತಿತ್ತು ಗೋಧನಕ್ಕೊಂದು ಕೂರೆಯು ಆರಂಭ ಕೈಮಾಡಿತು ಗೋರಸ ಪಾನದಿಂದ ಪುಷ್ಟರಾಗಿ ಬಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದರು ಸ್ವಿಗ್ರವುರವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೂರೆಯುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಈಗಿನಂತೆ ಕೃಷಿಕಾರ್ಯರನ್ನು ಕಾಣುವದು ಅಪರೂಪವಾಗಿತ್ತು. ಅಹಾ! ಎಷ್ಟು ಸುಖವಂಪನ್ನವಾದ ಕಾಲವದು? ಮುಂಜಾವಿನಿಂದ ಸಂಜೆಯ ವರಗೂ ದುಡಿದರ ಒಬ್ಬನ ಹೊಸ ತುಂಬಲಾರದಂಥ ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಗಾ ಲರಾದ ನಮಗೆ ಅಜೊಂದು ಕಲ್ಪಕಧರಾಗಿ ವೋದರ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು? ಇಂಥ ಸುಖವಂಪನ್ನರಾದ ಆನೆಗುಂಬಿಯ ನಿವಾಸಿಗಳು ದುಡಿಯುವ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ ದ್ದರಿಂದ ಇಂದು ಹುಚ್ಚನ ರೀತಿಗ ಮುಚ್ಚಿ ಅತನ ಬೆನ್ನಹತ್ತಿಗ್ಗು ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕ ವಲ್ಲ ಇದಲ್ಲದೆ ಆ ನಗರದಲ್ಲಿ ರಾಜಸಂವಕರ ಸಂವೃದ್ಧಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು. ಉದಯ ಗಿಯ ಸೆರೆವಾಳುಗಳನ್ನು ಕಾಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ದಂಡಾಳುಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಮನ ಮಾಡಿದ್ದರು ಹೊರತು ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ವಿಜಯನಗರ ದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳ ಸಾಲದೆ ಇಲ್ಲಯೇ ವಸತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಜನರಿಗೆ ಸರ್ವದಾ ಉದ್ಯೋಗವಿರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ ಪ್ರಸಂಗವಂದಾಗ ಕೆಲವು ದಿನ ದುಡಿದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಪುನಃ ಪ್ರಸಂಗವುರನವರಗೆ ಅವರನ್ನು ಯಾರೂ ಮಾತಾಡಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಗಿನ ನರಕಾಲೇ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಐಷಕರಾಪುವು ಬೆಳೆದು ಹೋಗಿತ್ತು ಯಾವದಾದರೊಂದು ಅನೋಟವಾವದ ಜನರು ತಪವಿಲ್ಲದೆ ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದರು

ಹೀಗೆ ಆನೆಗುಂಬಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಈಗಿನ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಹುಚ್ಚನು ಮಾರುತಿಯ ವೇಷದಿಂದ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದು ಲೋಕ ಕಾಳುವದೇನು? ಜನರು ಎಡವುತ್ತ, ಮುಗುತ್ತ, ವೀಳುತ್ತ, ಏಳುತ್ತ ಅಪನೀತಿಗೆ ಒಡುತ್ತಿದ್ದರು ಜನರು ಹುಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಕೂಡಿದ ಹಾಗೆ ಮುಚ್ಚನೆ ಕುಣಿಕೆಗೆ ರಂಗು ಒಂಬಿತು. ಆನೆ ಗುಂದಿಯ ಕಾವಲುಗಾರರೆಲ್ಲರೂ ಹುಚ್ಚನ ಕುಣಿತಕ್ಕೆ ದಂಗಾಗಿಹೋದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಗಿತದವರಲ್ಲಿ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬನು ಮಾರುತಿವೇಷದ ಹುಚ್ಚನ

ಬಾಲಕ್ಕೆ ಎಣ್ಣೆ ಎದ್ದಿದ ಅರಿವೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕೊಳ್ಳಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಬಾಲವು ಭರದಿಂದ ಉರಿಯ ಹತ್ತಿತು. ಮರ್ಕಟಕ್ಕೆ ಮದಿರಾಪಾನ-ಮೇಲೆ ವೃತ್ತಿ ಕದಂತ ವಾದರೆ ಆಗುವ ಅನರ್ಥದಂತೆ ಈ ಹುಚ್ಚನ ಬಾಲಕ್ಕೆ ಕೊಳ್ಳಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಅನರ್ಥದ ಪ್ರಸಂಗವು ಸಂಭವಿಸಿತು. ಜನರ ಲಕ್ಷ್ಯವೆಲ್ಲ ವಿನೋದದಲ್ಲಿಯೇ ಪರ್ಯವಸಾನವಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಜನರಿಗೆ ಉಟ್ಟ ದೊಡ್ಡ ತರವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡರೂ ಅವು ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿತ್ತು. ನೋಡ ಒಂದವರೆಲ್ಲರ ಸ್ಥಿತಿಯು ಈ ಮನೆಗೆ ಬರಲು ಹುಚ್ಚನು ಇದೇ ಸಮಯವೆಂದು ಕುಣಿಯುತ್ತ ಕುಣಿಯುತ್ತ ಸಿಪಾಯಿಗಳ ಘಾವಣಿಯ ಕಡೆಗೆ ತೆರಳಿದನು ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹುಲ್ಲುಗುಡಿಸಲುಗಳಿದ್ದವು, ದನ ಕರುಗಳಿಗಾಗಿ ಕಣಿಕೆಯ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಬಣಿವೆಗಳು ಒಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಹುಚ್ಚನು ಉರಿಯುವ ಬಾಲವನ್ನು ಆ ಹುಲ್ಲುಗುಡಿಸಲುಗಳ ಮೇಲೂ ಬಣಿವೆಗಳ ಮೇಲೂ ಬಡೆಯುತ್ತ ನಡೆದನು ಬೇಸಿಗೆಯ ದಿನವಾದ್ದರಿಂದ ಬಣಿವೆ-ಗುಡಿಸಲುಗಳು ತೀವ್ರಜ್ವಾಲಾಗ್ರಾಹಿಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಹುಚ್ಚನ ಬಾಲವು ತಾಕಿದೊಂದೇ ತಡ, ಗುಡಿಸಲು-ಬಣಿವೆಗಳು ಒಂದರಹಿದೊಂದು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿ ಉರಿಯತೊಡಗಿದವು ಹುಚ್ಚನ ಈ ಕೃತಿಗೆ ವಾಯುದೇವರು ನೆರವಾದ್ದರಿಂದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಗುಡಿಸಲುಗಳೂ ಬಣಿವೆಗಳೂ ಅಗ್ನಿನಾರಾಯಣನ ಭೋಜ್ಯಪದಾರ್ಥಗಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದವು. ಪ್ರಸಂಗವು ಹೀಗೆ ಏಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಆಗ ವಿನೋದ ಗಾರರ ಕಣ್ಣುಗಳು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ತೆರೆದವು. ಪ್ರಸಂಗವು ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಮಾಡುತ್ತಾರೆನು? ಎಲ್ಲರ ಹೌಹಾರಿಹೋಯಿತು ಸಿಪಾಯಿಗಳಂತೂ ತಮ್ಮ ಮನೆ ಮಾರುಗಳು ಸುಟ್ಟು ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುವವೆಂದು ಮನೆಯೊಳಗಿನ ದನಕರುಗಳು-ಹುಡುಗರು-ಮುದುಕರನ್ನೂ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ನೆರೆದವರೆಲ್ಲರೂ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಆರಿಸುವ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದರು. ಈ ಗದ್ದಲಕ್ಕೆ ಊರಿಗೆ ಊರೇ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆಯಿತು. ಹಗಲಹಾಡೇ ಊರನ್ನು ಊಟಮಾಡಿದರೂ ಕೇಳುವವರಿಲ್ಲದಾಯಿತು

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಭಯಂಕರ ಅನರ್ಥವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ ಹುಚ್ಚನು ಯಾವ ಮಾಯದಿಂದಲೋ ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಹುಚ್ಚನ ವೇಷವನ್ನು ಬಿಸುಟಿ ಉದಯಗಿರಿಯ ಸರಿವಾರವನ್ನು ಸೆರೆಯಿಟ್ಟ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾವಲು ಗಾರನೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ ಕೂಡಲೆ ಅವನು ಒಳಹೊಕ್ಕು ತನ್ನ ದಾರಿಯನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಒಳಗಿನ ಜನರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಕಾಲ್ಗಿಗೆ

ದನು. ಆನೆಗುಂದಿಯ ಸೀಮಾಂತವನ್ನು ದಾಟಿದ ಒಳಕ ಅವರಲ್ಲರಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವೇಷಗಳನ್ನಳವಡಿಸಿ ಹುಚ್ಚನ ವೇಷದಿಂದ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸಮೀಚೇನವಾಗಿ ಒಣ್ಣಿಸುತ್ತ ರಾಯಚೂರ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದನು

೭ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ.

ಕಾರಸ್ಥಾನ.

---(೦)---

ಈ ಮೇರೆಗೆ ರಾಮಯಮಂತ್ರಿಯು ಕನ್ನ ತಂತ್ರಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕಾಂ ಗೃಹವಿಮುಕ್ತನಾಗಿ ರಾಯಚೂರ ದುರ್ಗದ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಕೆಲವು ದಿವಸ ಗಳಲ್ಲಿ ಆ ದುರ್ಗವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದನು ಖಾನನು ವಿಷಯಾಸಕ್ತನಾದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಬಂದ ರಾಜಪುತ್ರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ನೋಡುಗೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಆಕೆಗೆ ಪುರುಷವೇಷವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದನು. ಆಗ ಅವನು ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶಾಲ ವಾದ ದೇಗುಲದಲ್ಲಿ ಇಳಿದು, ತನ್ನ ಸಂಗಡಿನಾದ ಚಿನ್ನಹುಲನ ಸಂಗಡ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಖಾನನ ಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು ಅವನು ಆ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಸಂಗತಿ ಯು ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿತ್ತು —

“ಖಾನಬಹಾದ್ದೂರರೇ, ದೈವದುರ್ವಲಾಸಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದ ಸಿಂಹವು ತನ್ನ ಗೌರವವನ್ನು ಕಳಕೊಂಡು ದೀನವಾಗಿ ತೋರುವದಷ್ಟೇ, ಆದರೂ ಅದರ ಗೌರ ವಾಭಿಲಾಷೆಯೂ ಅದನ್ನು ಪಡೆಯತಕ್ಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಜಾಗೃತವಾಗಿರುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವು, ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ನೀವು ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಅರ್ಥವಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯುವಿರಾಗಿ ನಂಬಿಗೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದೀನೆ”

ನಿಮ್ಮ ಕೃಪಾಭಿಲಾಷಿ,

ಉದಯಗಿರಿ ರಾಮಯಮಂತ್ರಿ

ಪತ್ರವನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಚಿನ್ನಹುಲನು ಖಾನನ ಒಲಗದ ವರೆಗೆ ಹೋದ ನು. ಆಗ ಅವನು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಚಾಸೂದನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಖಾನನಾ ಹೇಬರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು ಚಾಸೂದನು ಅವನು ಕೊಟ್ಟ ಅಕ್ಕೋ ಟಿಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಖಾನನಾಹೇಬರ ಬಳಿಗೆ ಒಯ್ದನು ಆಗ ಖಾನನು ವಿಜಯ ನಗರದವರ ಯುದ್ಧ ಸೌರಣಿಯ ವರದಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಜಾಸೂದನು ಬಂದು ಬಹುದೂರ ನಿಂತು ಬೋಗ್ಗಿ ಲಕ್ಕೋಟಿ ಯನ್ನು ಮುಂದಿಡಲು ಖಾನನು ಅದನ್ನು ತಾನೇ ಕೈಮುಟ್ಟಿ ಹರಿದು ಓದತೊಡಗಿದನು ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿದ ಹಾಗೆ ಅವನ ಮುಖಮುದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದ ಕಳೆಯು ತೋರತತ್ತಿತು ಅವನು ರಾಮಯಮಂತ್ರಿಯ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದನು ವಿಜಯನಗರದ ತಿಮ್ಮರಸನಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ನಿಂತು ಕೆಲಸಮಾಡತಕ್ಕ ಮಂತ್ರಿಯೆಂದರೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಮಯನೊಬ್ಬನೇ ಎಂದು ಸಮತೋಮುಖವಾಗಿ ಕೇಳಿ ನೆನಪಿಟ್ಟು ರಾನುನು ವಿಜಯನಗರದ ಪ್ರತಿಬಂದದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಬಿದ್ದದ್ದನ್ನಾದರೂ ಕೇಳಿದ್ದನು ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಿನ ಬಕ್ಕಟ್ಟಿನ ರಾಜಕರಣದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಕುಶಲ ಮಂತ್ರಿಯು ತಾನಾಗಿಯೇ ಅಶ್ರಯ ಕೇಳಬಂದಿರುವನೆಂದು ಖಾನನಿಗೆ ಹೇಳಕೂಡದಷ್ಟು ಸಂಭ್ರಮವಾಯಿತು ಆಗ ಅವನು ಪತ್ರ ತಂದ ಚಿನ್ನ ಓಬಲ ನನ್ನು ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಕರೆಸಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಎಳಕ ಬಹು ಆದರಾರ್ಥವಾಗಿ ರಾಮಯಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಶ್ರಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು

ಪ್ರಿಯಮಂತ್ರಕರನಿ, ನೀಗೆ ರಾಮಯನು ಖಾನನ ಅಶ್ರಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ವಿಜಯನಗರದವರ ಪಾರುಪತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಯುಕ್ತಿ ಪ್ರಯುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಾಕತೊಡಗಿದನು ಅವನು ಖಾನನಿಗೆ ಒಗೆಬಗೆಯ ಅಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳತೊಡಗಿದನು. ಮತ್ತು ಬಗೆಬಗೆಯ ಅಭಿವಚನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು ಅವನ ಮಾತುಗಳಿಂದ-ಅಭಿವಚನಗಳಿಂದ ಖಾನನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವು ಮೂರೇ ಗೆಣು ಉಳಿಯಿತು ಪ್ರಸ್ತುತದ ರಾಜಕರಣದೊಳಗಿಂದ ಪಾರಾಗುವದಂದರ ಅವನಿಗೆ ಕ್ಷುದ್ರವನಿತೊಡಗಿತು ಯಾವ ರಾಜಕರಣದಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಪಾರಾದೇನೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಖಾನನು ಈಗ ಅದೇ ರಾಜಕರಣವನ್ನು ಕ್ಷುದ್ರವೆಂದು ಅನ್ನತೊಡಗಿದನು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಕೆಲವು ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಯು ಬೂದು ಗೆಡು ಲಕ್ಕೂ ಸರೂ ಕ್ಷುದ್ರವೆಂದು ಯಾವ ಪಾಪವೊಂದು ಪ್ರವಿಗ್ಯ ದೊಂದರೂ ತ್ತರು ಕ್ಷುದ್ರವೆಂದು ನುಡಿದರೆ ತಾವು ಅದರಂತೆ ಅಂದುಬಿಡುವರು ಮತ್ತಾಲಾದರೂ ಆ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಟ್ಟು ಮಾತಾಡಿದರೆ ತಾವು ಮಹತ್ವಕೊಡುವರು. ಬಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಅವರು ಮುಂದಿಯ ದೊರಣದಂತೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ ಅಧೈರ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವರು ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಪಾವಲ್ ಖಾನನ ಸ್ಥಿತಿಯಾದರೂ ಹೀಗೆಯೇ ಆಯಿತು, ಅವನು ರಾಮಯನ ಧೈರ್ಯದ ಮೇಲಿಂದ ಮೈಮರೆತು ವಿಜಯನಗ

ರದವರ ಕೂಡ ಕಾವುದೆಂದರೆ ಅಗಾವದೊಡ್ಡ ಮಾತೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ತನ್ನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ವಿಷಯ ಲೋಲುಸತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿದನು ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ವಿಜಾಪುರದ ಬಾದಶಹನ ಸತ್ತದ ಸಂಗತಿಯ ನೆನಪು ಆಗಲು ಅವನ ಮನಸ್ಸು ವಿಷಯ ಸುಖದಕಡೆಗೂ ಹೋಗದಾಯಿತು ಅದರಿಂದ ಪರಾವೃತ್ತವಾಗಲಿಕ್ಕೂ ಒಪ್ಪದಾಯಿತು ಹೀಗೆ ಅವನು ಇಬ್ಬಗೆಯ ವಿಳತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು ಸುಮ್ಮನುಮ್ಮನೆ ನುಗ್ಗಾ ಗ ತೊಡಗಿದನು

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ರಾಜನು ರಾಮಯಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಂಬಿ ಬಿಡಲು ಆ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ಅತ್ಯಂತ ಹರುಷಿತನಾಗಿ ತನ್ನ ಪರಿವಾರಕ್ಕೆ ಧೈರ್ಯವ ಕೊಡುತ್ತ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಬಾದಶಹರನ್ನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದ ಹೊರತು ವಿಜಯನಗ ರದವರ ಮಗ್ಗಲು ಮುರಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಆಗದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಆ ಸಾಹಸದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು. ಅವನ ಸಾರಸ ತಾತುರ್ಜಾದಿಗಳು ಪ್ರಶಂಸೆಯುಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒಡಗೂಡಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಅವನ ಸವಿಮಾತುಗಳ ಹಾಗೂ ತಂತ್ರಗಳ ಒಂದಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಸೇರಿಗೆ ಸವ್ಯಾಸೇರಾದಂತೆ ಅವ ನಿಗಿಂತ ಒಂದಿಬಿಟ್ಟು ಉಗಿಲಾದವರ ಇರಬೇಕೆಲ್ಲದೆ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಂದ ಆ ಕೆಲಸ ವಾಗುವ ಹಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ ಕೂಟ್ಟಿನೊಂದು ಬೇದರದ ಬಾದಶಹನು ಇವನ ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿಜೋತನು ಅವನು ರಾಮಯನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಭಟ್ಟಿಗಾಗಿ ರಾಯಚೂರಿಗೆ ಸಹ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟನು ರಾಮಯನು ಈ ಅದ್ಭುತ ರಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ದಾವಲಖಾನ ನಿಗೆ ಭ್ರಾಂತಿಬಂದು ಹೋಯಿತು.

ಈರ್ಷಾವೇಶಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದ ಕಾರ್ಯಸಾಧಕನು ಎಂಥ ನೀಚಕೆಲಸ ವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಲು ಹೇಸನು ಅದರಂತೆ ರಾಮಯನು ಈರ್ಷಾವೇಶದಿಂದ ಕುದಿಯುತ್ತಿದ್ದನಾದ್ದರಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಅರಸರನ್ನು ದೈವಗುಣಕೂಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಅವನು ಇದು ಸ್ವಜನ ದೋಷ, ಮತ್ತು ದ್ರೋಹವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಪೂರಾ ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಮುಸಲ್ಮಾನ ಅರಸರು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ವಿಷಯಾಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದು, ಅವರು ವಿಶೇ ಷವಾಗಿ ಹಿಂದೂ ತರುಣಿಯರನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿ ದ್ಧವಿರುವದಷ್ಟೇ, ರಾಮಯನು ಈ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದು ಅದರಿಂದ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಗೆಯನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ಅದರಂತೆ ಅವನು ದಾವಲಖಾನನಿಗೂ, ಬೇದರದ

ಬಾದಶಹನಿಗೂ ಹೆಣ್ಣಿನ ಆಶೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿದ್ದನು.

ದಾವಲಖಾನನು ಅಚ್ಚರಕ್ತದ ಮುಸಲ್ಮಾನನಲ್ಲವೆಂದು ಹಿಂದೆಯೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೇ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನೊಡನೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲಿ ಗೌರವಶಾಲಿಗಳಾದ ವರು ಶರೀರಸಂಘ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ ಅವನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನೆತನದ ಒಂದು ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದನು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಖಾನನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಸಮಾಧಾನವಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಒಂದು ರಾಜಮನೆತನದ ಬಟ್ಟು ಹಿಂದೂ ಯುವತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ತನ್ನ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತೊಲಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬಹುದಿವಸಗಳಿಂದ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಆ ಯೋಚನೆಗನುಸಾರವಾಗಿಯೇ ಕೊಂಡಪಲ್ಲಿಯ ರಾಣಿಯನ್ನು ಹರಣಮಾಡಿ ತಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಬಲವದ್ವಿರೋಧವುಂಟಾದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಈ ಹವನಿಕೆಯು ಕೈಗೂಡುತ್ತದೋ, ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಅವನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ರಾಮಯನೊಡನೆ ಅವನ ಸಖ್ಯವುಂಟಾಗಲು, ರಾಮಯನು ಖಾನನ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಈಗ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯುವತಿಯನ್ನಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಒಬ್ಬ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಆಂದರೆ ನಿನ್ನ ಗೌರವ ಹೆಚ್ಚುವಂಥ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ತಂದು ನಿನ್ನ ಜನಾನಖಾನೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ವಚನಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಈ ವಚನವಾತ್ರದಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಖಾನನು ರಾಮಯನ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿರಲು, ಅವನು ಒಂದೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠಕುಲದ ತರುಣಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ತರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅದರಂತೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಡಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ರಾಮಯನ ಮೇಲೆ ಖಾನನ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಸೀಮೆಯೇ ಇಲ್ಲದಾಯಿತು.

ಖಾನನು ಒಂದು ದಿನ ಸುಂದರವಾದ ಭವನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ತನಗಿರುವ ಕುಂದು ಯಾವಾಗ ತೊಲಗುವದೋ, ರಾಮಯನು ಹೇಳಿದ ಕಾರ್ಯವು ಎಂದು ಸಾಧಿಸುವದೋ ಎಂಬ ಮುಂತಾದ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿರಲು, ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ದ್ವಾರಪಾಲಕನು ಒಂದು “ರಾಮಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದಿರುವರು, ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ಕರೆತರುವೆನು” ಎಂದು ಹೇಳಲು ಖಾನನು ಪ್ರಸನ್ನಮುಖದಿಂದ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಡಲು ದೂತನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು ರಾಮಯನು ದಿವಾಣಖಾನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಖಾನನಿಂದ ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಉಚಿತಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಮಂತ್ರಿಯ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಸಂತೋಷದ ಲಕ್ಷಣವು ಒಪ್ಪುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ

ಅವನು ಹೋದ ಕಾರ್ಯವು ಕೈಗೂಡಿರಬಹುದೆಂದು ಖಾನನು ಕೂಡಲೆ ತರ್ಕಿಸಿ, ರಾಮಯನನ್ನು ಕುರಿತು,—

ಖಾನ—ಮಂತ್ರಿವುಂಗವರೇ, ನಿಮ್ಮ ಮುಖಲಕ್ಷಣವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರಲು, ನೀವು ಹೋದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ವಿಜಯವಾದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ ಯಾಕೆ ನನ್ನ ಈ ತರ್ಕವು ನಿಜವಿರಬಹುದೇನು?

ಮಂತ್ರಿ (ನಕ್ಕು)—ಖಾನಬಹಾದ್ದೂರರೇ, ನಿಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದಂತೆಯೇ ನೀವು ತರ್ಕ ಮಾಡಿರುವಿರಿ? ಶುಭ ನುಡಿಯುವದು ಲೋಕ ವಾದಿಕೆಯಷ್ಟೇ, ಆದರೆ . .

ಖಾನ(ಗಾಬರಿಯಾಗಿ)—ಏನು ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಕಾರ್ಯವು ವಿಫಲವಾಯಿತೋ?

ಮಂತ್ರಿ(ಹಾಸ್ಯಮುಖದಿಂದ)—ಈ ರಾಮಯನು ಹಿಡಿದ ಕಾರ್ಯವು ಎಂದಾದರೂ ವಿಫಲವಾದೀತೆಂಬದನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡಿರಿ. ಅಸಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಜೋಲು ವೋರೆಯಿಂದ ಬರುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಈ ರಾಮಯನ ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ,

ಖಾನ—(ನೆಟ್ಟಗೆ ಕುಳಿತು)ಶಾಬಾಶ್, ಮಂತ್ರಿಗಳೇ, ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡೇ ಬಂದಿರಲ್ಲವೆ? ನಿಮ್ಮ ಕರ್ತೃತ್ವವನ್ನು ಒರಿಯ ಕಿವಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದನೇ ಹೊರತು, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಾಣುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಈ ದಿನ ಕಂಡು ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಆ ಸುಂದರಿಯಲ್ಲ?

ಮಂತ್ರಿ—ನಿಮ್ಮ ದುರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟ ಧರ್ಮಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ವಾಸಿಸಿರುವಳು

ಖಾನ—ಮಂತ್ರಿಗಳೇ, ಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡಿದಿರಿ? ಆ ಲಲನಾಮಣಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ರಾಣೀವಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಧರ್ಮಸತ್ರದಲ್ಲಿರಿಸಬಹುದೇ? ಕೇವಲ ಅನಾಥರಾಗಿ ಧರ್ಮಸತ್ರವಿದ್ದು, ರಾಜಭೋಗ್ಯಳಾದ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಡುವದು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಲ್ಲವೇ?

ಮಂತ್ರಿ—ಖಾನಬಹಾದ್ದೂರರೇ, ಹಾಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಡಿರಿ, ನೀವು ಇನ್ನೂ ಹಿಂದೂ ತರುಣಿಯರ ಹೃದಯವನ್ನು ಆರಿಯಿರಿ. ನಾನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಹಿತವೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಖಾನ—(ಆತುರದಿಂದ)ಮಂತ್ರಿಗಳೇ, ನಮ್ಮ ಷಾಲಿನದಾಗಿ ಸಂವಾದಿಸಿ

ತಂದ ಬಳಿಕ ಅದನ್ನು ಆ ಕೂಡಲೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಬಿಡುವದಕ್ಕೆ ಅಂದೇಶವೇನು? ಇದರಲ್ಲಿ ಹಿತಾಹಿತಗಳ ತಾರತಮ್ಯವೇನು?

ಮಂತ್ರಿ—ಹಾಗಲ್ಲ, ನೀವು ಹೀಗೆ ಆತುರಪಟ್ಟರ ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧವಾದ ಪುಕ್ಕತನವುಳ್ಳ ಆ ಹಿಂದೂ ತರುಣಿಯು ಬಿದರಬದುರು ಅಂತೀ ನಿಮಗೆ ಹಿಂದೂ ತರುಣಿಯರ ಹೃದಯ ಪರಿಚಯವು ಇನ್ನೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ ಹೀಕಿದೆನು. ನಿಮಗಾಗಿಯೇ ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ತಂದ ಬಂದಿಯನ್ನು ನಿಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹಿಂದು ಮುಂದು ನೋಡಬಹುದೇ? ಆದರ ಆ ತರುಣಿಯು ಪ್ರಸನ್ನ ಹೃದಯದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಜನಾನುಜಾನೆಯನ್ನು ಸೇರುವಂತೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ

ಖಾನ —ಮಂತ್ರಿಗಳೇ, ನಿಮ್ಮ ಇಂಗಿತವು ತಿಳಿಯಿತು ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಯೋಜನೆಯಂತೆಯೇ ಆ ಯುವತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಜನಾನುಜಾನೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಕರ್ತೃತ್ವಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ರುಜಾ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ನೀವು ನನ್ನ ಸುದೈವದಿಂದಲೇ ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತೀರಿಂಬದರಲ್ಲಿ ಸಂತಯವಿಲ್ಲ

ಮಂತ್ರಿ—ನಾನು ಬಂದು ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಯಿತು ನಿತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಯುವತಿಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿರುತ್ತೆ ಈಗ ಹೊರಡುವೆನು

ಖಾನ—ನಮ್ಮ ಉಗ್ರಾಣದಿಂದ ಬೇಕಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಹೊರಡಿರಿ

ಈ ಮೇರೆಗೆ ರಾಮಯನು ಖಾನನಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುವಂತೆ ಮಾತನಾಡಿ ಆ ಯುವತಿಯನ್ನಿಳಿಸಿರುವ ಧರ್ಮನತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದನು ಇತ್ತ ಖಾನನು ರಾಮಯನ ಒಂದೊಂದೇ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಅಂದರ ಅವನು ಬೇದರಬಾದಶಹನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದನ್ನೂ, ಆ ಯುವತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ತಂದದ್ದನ್ನೂ ಸ್ಮರಿಸಿ ಅವನ ಕಾರಸ್ಥಾನದ ವಿಷಯವಾಗಿ ತುಂಡಾ ಆನಂದಪಡತೊಡಗಿದನು.

ಆನೆಯ ಪ್ರಕರಣ.

ದಾಖದಲ್ಲಿ ಸುಖ

—(೦)—

ವಿಕಾಲವಾದ ಧರ್ಮಸತ್ಯವು, ಆದರೂ ರಾಜಭೋಗಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಅಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುವವು ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಬರೆದ ಭವ್ಯಚಿತ್ರಗಳೂ, ಸುವರ್ಣಾಕ್ಷರಗಳೂ ಆ ಮಂದಿರದ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿವೆ. ರಾತ್ರಿಸಮಯವಾದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳ ದೀಪಗಳಿಂದ ಆ ಮಂದಿರವು ವಿಶೇಷ ಅಂದವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ ಇಂಥ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ತರುಣಿಯರು ಎನನ್ನೋ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದರು ಅದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳು ಕೇವಲ ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ಬಳಲಿದವಳಾಗಿದ್ದಳು ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಗಾಬರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಅವಳು ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ಬಳಲಿದ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಕುರಿತು—“ಅನಂಗಸೇನಾ ದೇವಿಯವರೇ, ಹೀಗೆ ನೀವು ಕೈಕಾಲು ಬಿಟ್ಟರೆ ಹ್ಯಾಗೆ? ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸಜ್ಜನನಾಗಿ ತೋರುವನು, ನಮ್ಮನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಇಲ್ಲದ್ದೆಂದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೀಗೆ ಉಪವಾಸ-ವನವಾಸ ಬೀಳುವದು ಅಪಾಯಕರವು. ಈಗ ನಾಲ್ಕೈಂಟು ದಿವಸಗಳಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಕೋಮಲ ಶರೀರವು ಕಂದಿಹೋಗಿದೆ. ಮುಖವು ನಿಶ್ಚಿಹವಾಗಿದೆ. ಕಣ್ಣುಗಳು ಬಿಳುಪೇರಿವೆ ಅವನವರೇ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಈ ಮನಸ್ಸಿನ ದುಗುಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿರಿ ನಾನು ಜೀವದಿಂದಿರುವವರಿಗೆ ಅದಾವ ಅಧಮನು ನಿಮ್ಮ ಮೈ ಕೈ ಮುಟ್ಟುವನು? ಭಗವಂತನ ಕೃಪಾ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ಅಂಥ ಪ್ರಸಂಗವು ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ

ಆನಂಗಸೇನಾ —ಸಖೀ ಸುಮಿತ್ರ, ನಿನ್ನ ಧೈರ್ಯದ ಮೇಲೆಯೇ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಜೀವಧಾರಣ ಮಾಡಿದ್ದು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ ಕಪಟಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ನಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತಂದ ದಿವಸವೇ ನಾನು ಇಹಲೋಕದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದೆನು.

ಸುಮಿತ್ರಾ.—ದೇವಿಯವರೇ, ನಾನು ನಿಮಗೆ ಶರಣೊಡ್ಡಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ ನಾಲ್ಕು ಹರದಾರಿ ದಾರಿಯನ್ನಾದರೂ ನಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಶಕ್ತರಾಗುವಂತೆ ನಿಮ್ಮ ದೇಹದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಸುಧಾರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ

ಅನ್ನ ಸೇವನ ಮಾಡಿರಿ. ಸುಮ್ಮನೆ ಭವಿತವ್ಯತೆಯನ್ನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತ ನೋಡುವ ದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ

ಅನಂಗಸೇನಾ — ಸುಮಿತ್ರಾ, ನಾನಾದರೂ ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬಣ್ಣದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೆನೆಸಿದರೆ ನನ್ನ ಎದೆಯು ಬಿರಿದು ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಅವನು ನನಗೆ ಇಷ್ಟ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕರೆತರುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಸಬೆ ಜಾಲವನ್ನು ಎಡ್ಡಿದನೋ ಏನೋ? ಸುಮಿತ್ರಾ, ಆ ಕರೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ನಮ್ಮನ್ನು ನಿಜವಾಗಿರುವ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಗುರಿ ಮಾಡಿರಬಹುದೆನು?

ಸುಮಿತ್ರಾ, — (ಸ್ಮರಣೆ) ಈಕೆಗೆ ಈಗ ನಿಜವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳದರೆ ಅನ್ನ ಲಾಠಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಸಿರಗಳೆದುರಿಗೆ ಕೂಡುತ್ತವಳು ಆದ್ದರಿಂದ ಇವಳ ಮುಂದೆ ನನಗೆ ಬಂದ ಸಂಶಯವನ್ನು ಹೇಳಬಾರದು ಎಂಬ ಯೋಚನೆ, (ಪ್ರಕಾಶ) ಅವನವರೇ, ಧೇ, ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅಂಧ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲ, ಮೇಲಾಗಿ ಪರರ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಂದು ಅವರನ್ನು ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಗುರಿ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಆಗತಕ್ಕ ಅಭವಾದರೂ ಏನು?

ಅನಂಗಸೇನೆ — ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತಿರುಗಿ ನಮಗೆ ಯಾಕೆ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ? ಅವನು ನಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಂದು ಇಳಿಸಿ ಇಂದಿಗೆ ಏಳೆಂಟು ದಿನಗಳಾದವು ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಹ್ಯಾಗಿದ್ದೀರಿಂದು ಸಹ ಅವನು ನಮ್ಮನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸ ಬಂದಿಲ್ಲ ಯಾರೋ ಸೀಧಾ-ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಕಳಿಸುವರು, ಅಡಿಗೆಯವಳು ಮಾಡಿ ಹಾಕಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಉಣ್ಣುತ್ತ ನಾವು ತಣ್ಣಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆವು, ಹೀಗೆಯೇ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ದಿನವಿರಬೇಕು?

ಸುಮಿತ್ರಾ — ಈಗಿನ ಕಾಲವು ಕೂಡಿರುವದು ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಮತ್ತಾವ ವಿಷತ್ತು ಒಂಟೋ ಏನೋ?

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಆ ಹೆಂಗಳೆಯರು ಮಾತಾಡುತ್ತಿರಲು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಯಾರೋ ಬರುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ತೋರಿತು ಮನುಷ್ಯ ಸುಳುವನ್ನು ಅರಿತು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ಬಂದಿರಬಹುದೆಂದು ಪೊದವೊದಲು ಆ ಹೆಂಗಳರು ಭಾವಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಪರದೆಯನ್ನು ಓರೆಮಾಡಿ ಬಂದ ಇಬ್ಬರು ಪುರುಷರನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರ ಎದೆಯೊಡದು ನೀರಾಯಿತು ಅನಂಗಸೇನೆಯಂತೂ ಮೂರ್ಛ ಬಂದು ನೆಲಕ್ಕೂರಿದಳು ಆಗ ಅವಳ ಪೈಮೇಲನ ಶರಗು ಜಾರಿ ಹೊರ್ದರಿಂದ ಅವಳ ಸುಂದರ ವಕ್ಷಸ್ಥಳವು ಕೇದಿಗೆಯ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಹೀಯಾಳಿ

ಸುತ್ತದೋ ಎಂಬ ತೆರದಿಂದ ತೋರಿತು. ಅವಳ ಪುಷ್ಪವಾದ ಕುಚದ್ವಯಗಳು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯ ಪುರುಷರೆಲ್ಲರ ಚಿತ್ತಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡುವ ಸುವರ್ಣಕಲಶಗಳಂತೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದವು ಆ ಆಗಂತುಕ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆದರೆ ಆಶಾಜನಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಕೆನು ಈ ಸುಂದರ ಅವಯವಗಳನ್ನು ಎನೆಯಕ್ಕದೆ ನೋಡತೊಡಗಿದನು ಆ ಪುರುಷಾಧಮನ ಈ ದುಷ್ಟ ಹೇತುವನ್ನು ತಿಳಿದು ಸುಮಿತ್ರೆಯು ಲಗನಗಿಯಿಂದ ಆಸಂಗಸೇನೆಯ ಮೈಮೇಲೆ ಬೇರೆ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹೊಚ್ಚಿದಳು. ಅದರಿಂದ ಆಕೆಯ ಸುಂದರ ಅವಯವಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾದವು. ಆಗ ಆ ಪುರುಷನು ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ದಂಗುಬಡಿದು ನಿಂತಿರಲು, ಸುಮಿತ್ರೆಯು ಒಳ್ಳೆ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ—

ಸುಮಿತ್ರಾ—ಯಾರು ನೀವು? ಇಷ್ಟು ಅಪರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಹೆಂಗಸರಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೀಗೆ ಬರಬಹುದೇ? ನಡೆಯಿರಿ, ಈ ಮಂದಿರದಿಂದ ಅಡಗಿ!

ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನು—(ನಕ್ಕು) ನಾನು ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವಿರಿ? ನಾನು ಈ ಸತ್ರದ ಅದೇಕೆ ಈ ಕೋಟೆಯ ಬದೆಯನಿರುವನು ನನಗೆ ದಾವಲಖಾನ ನೆಂಬ ಹೆಸರು ಇರುವದು ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ನಾನೇ ನಿಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಸೀದಾ-ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಕಳಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ ಮೇಲಾಗಿ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯು ನನ್ನ ಗೋಷ್ಠಕರ ವಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ತರಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಳು ಅಂದೂಳಿಕ ನನಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು ಆತನ ಕವೇ? ಸುಂದರೀ ಹೀಗೆ ಕೋಪಿಸಬೇಡ, ನಿನ್ನ ಒಡತಿಯನ್ನು ಬಚ್ಚರಗೊಳಿಸಿ, ನನ್ನೊಡನೆ ನಾಲ್ಕು ಸುಖಗೋಷ್ಠಿಗಳನ್ನಾಡುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡು ನಿನ್ನ ಈ ಒಡತಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಆಪಾರವೈಭವದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವನು

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಆ ಪುರುಷನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸುಮಿತ್ರೆಯು ಗದ ಗುಟ್ಟಿನಡುಗಿದಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ತನ್ನ ಒಡತಿಯಮೇಲೆ ನೋಡು ಗಂಕಾಂ ತರವು ಒಂತೆಂದು ಭಾವಿಸಿದಳು ಆಗ ಅವಳು ತನ್ನ ಅನುಪಾಧಾನವನ್ನು ಬೈಲಿ ಗೆಳೆಯದ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಂಡು—

ಸುಮಿತ್ರಾ--(ಪ್ರಸಂಗಾವಧಾನತಾಳಿ ಸ್ಮಿತವದನದಿಂದ) ಹೀಗೇನು? ಇಷ್ಟು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಬರುವರೆಂದು ನಮಗೇನು ಗೊತ್ತು! ನೀವು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ವೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದರೆ ನೆಟ್ಟಗಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಒಡ ತಿಗೆ ಹೀಗೆ ಮೂರ್ಛಹೊಂದುವ ಪ್ರಸಂಗವೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ

ದಾವಲಖಾನ—ಓಹೋ, ನಾನು ದಡ್ಡತನ ಮಾಡಿದೆನು. ಈ ಸುಂದರ

ಯರಿಗೆ ವೃಥಾ ಶ್ರಮಕೊಟ್ಟಹಾಗಾಯಿತು (ಸ್ತ್ರೀಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ) ಸುಂದರೀ, ನನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು ನೀವು ಹೀಗೆ ನನಗನುಕೂಲರವಿರೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಾನು ಈ ನೈಭವ ಶೂನ್ಯವಾದ ಸತ್ತದ್ದಲ್ಲಿ ಇರಗೊಡುತ್ತಿದ್ದೆನೇ? ರಾಮಯಪಂತ್ರಿಗೆ ಇವರ ಹೃದಯವು ತಿಳಿಯದೇ ಹೋಗಿರುವದು. ಅಂತೆಯೇ ಆತನು ನನಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು ಸುಂದರೀ, ನಿನ್ನ ಒಡತಿಯನ್ನು ಬೇಗನೆ ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸು, ಸೆತ್ತಿಗೆ ನೀರು ಬಡಿಯಬೇಕಾದೀತೇನು? ಸವಿೂಪದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನೀರು ಇದ್ದರೆ ತಕ್ಕೊಂಡು ಬರಲಿಯಾ?

ಸುಮಿತ್ರಾ—ಛಾವಿಂದ, ಈ ಅನಾಥ ಹೆಂಗಸರ ಸಲುವಾಗಿ ತಮಗೇಕೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಶ್ರಮವು! ನಮ್ಮ ಅವನವರು ಈಗ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಿಂದ ಪಿತ್ತವಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವರು. ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ತಾವೇ ಬಿಳುವರು

ದಾವಲಖಾನ—ಛೇ, ಛೇ, ಮೂರ್ಛಬಂದವರನ್ನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಹಾಗೇ ಬಿಡುವದು ಅಪಾಯಕರವು ನಾನೇ ನನ್ನ ಕೈಮುಟ್ಟಿ ಎಬ್ಬಿಸುವೆನು. (ಹತ್ತರ ಹೋಗುವನು.)

ಸುಮಿತ್ರೇ—ಛಾವಿಂದರೇ, ಹೀಗೆ ನೀವು ಅನುಜಿತ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು ದಾಸಿಯಾದ ನಾನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಇರುತ್ತಿರಲು

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸುಮಿತ್ರೆಯು ಮಾತಾಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ದೂತನು ಧಾವಿಸಿ ಬಂದು ಒಂದು ಲಕ್ಕೋಟಿಯನ್ನು ಖಾನನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಖಾನನು ಅದನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಅದರ ಒಂದು ಕಡೆಯ ಅಂಚನ್ನು ಚರಚರ ಹರಿದೊಗೆದು ಒಳಗಿನ ಮೊಹರನ್ನು ಒಡೆದು ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡನು. ಆ ಪತ್ರದ ಸಂಗತಿಯಿಂದ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲವಾಯಿತು ಆಗ ಅವನು ಗಂಗೆಡ ಕರಕೊಂಡು ಒಂದಿದ್ದ ಘೋರನನ್ನು ಕುರಿತು--

ದಾವಲಖಾನ—ಮಹಾತ್ಮರೇ, ನಾವು ಈಗ ನಮ್ಮ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಲೇ ಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಸುಂದರಿಯೊಡನೆ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವದಕ್ಕೆ ಇದೆಂದಿಂದು ವಿಘ್ನವಾಯಿತು.

ಘೋರ--ಖಾನಬಹಾದ್ದೂರರೇ, ಇಂದಿಲ್ಲನಾಳೆ ಮಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದೀತು. ಇದು ಕೈಯೊಳಗಿನ ಮಾತಾಗಿರುವದರಿಂದ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾಕೆ ಇಷ್ಟುಯೋಚನೆ.

ಆ ಬಳಿಕ ಖಾನನು ಘೋರನೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಸುಮಿತ್ರೆಯು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕುತ್ತದೊಳಗಿಂದ ಪಾರಾದಂತೆ ಉತ್ಕೇಂದು ಒಮ್ಮೆ

ದೀರ್ಘಶ್ವಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಬಡತಿಯನ್ನು ಸಂತೈಸತೊಡಗಿದಳು. ಸುಮಿತ್ರೆಯು ಮಾಡುವ ಸೀತೋಪಚಾರಗಳಿಂದ ಆನಂಗಸೇನೆಯ ಮೂರ್ಛೆಯು ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ತಿಳಿದು ಅವಳು ಎದ್ದು ಕುಳಿತಳು ಮತ್ತು ವೊದಲಿನ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಅವ್ಯಯ್ಯಾ, ಆ ರಾಕ್ಷಸರು ಇನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವರೇ, ಎಂದು ಮತ್ತೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಳು. ಆಗ ಆಕೆಯನ್ನು ಸಂತೈಸಬೇಕಾದರೆ ಸುಮಿತ್ರೆಯೇ ಸಾಕುಸಾಕಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಕಡೆಗೆ ಸುಮಿತ್ರೆಯು ಬಹುದೈನ್ಯದಿಂದ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವಾಸಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಭಿವಚನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಆನಂಗಸೇನೆಯು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದನು. ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ ಆ ರಾಕ್ಷಸರು ಇಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಒಳಕೆ ಅವಳು ಸುಮಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕುರಿತು—

ಆನಂಗಸೇನಾ—ಸುಮಿತ್ರೇ, ಆ ರಾಕ್ಷಸರು ಯಾರು? ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು?

ಸುಮಿತ್ರೇ—(ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚಿಸಿ) ಅವನವರೇ, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟರೆ, ಒಗಿಹರಿಯುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ನನಗೂ ನಿಮ್ಮಂತೆ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕವಟತಂತ್ರಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸಂಶಯ ಬಂದರೂ ನೀವು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಕೈಕಾಲು ಬಿಡುವರೆಂದು ನಿಮಗೆ ಧೈರ್ಯವ ಕೊಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸಜ್ಜನನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಬಂದನು ಆದರೆ—

ಆನಂಗಸೇನಾ—(ಗಾಬರಿಯಾಗಿ) ಸುಮಿತ್ರಾ, ಆದರೆ ಈಗೇನಾಯಿತು? ಆದವನು ತಟ್ಟನೆ ಹೇಳಬಿಡು.

ಸುಮಿತ್ರೇ—ಅವನವರೇ, ನಿಜಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಮನನು ಇಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಕೃತಗತ ಭಯಂಕರವಿರುವದರಿಂದ ಹಾಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಆನಂಗಸೇನಾ—ಸುಮಿತ್ರೇ, ಹೀಗೇಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಹೆದರಿಸುತ್ತೀ, ಏನು ಆಗುವದು ಒಮ್ಮೆ ಆಗಿ ಹೋಗಲಿ, ಇಳಿಯೇ ಮುಣುಗಿದವರಿಗೆ ಚಳಿಯ ಅಂಜಿಕೆ ಏನು? ಹೂ! ಬೇಗನೆ ಹೇಳು.

ಸುಮಿತ್ರೇ—ನಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತಂದವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಶತ್ರುವಾದ ರಾಮಯಮಂತ್ರಿಯು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಷದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಹೀಗೆ ವೋಸಗೊಳಿಸಿರುವನು.

ಅನಂಗಸೇನೆ—(ಮನಸ್ಸು ಕಲ್ಲುಮಾಡಿ) ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಕರಕೊಂಡು ಒಂದಿರುವನು?

ಸುಮಿತ್ರ—ಅವನವರೇ, ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ, ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತದೆ ದುಃಖವು ಒತ್ತರಿಸುತ್ತದೆ ನೈಯಲ್ಲಿ ಕಂಪನವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಯ್! ಹಾಯ್! ವಿಧಿಯೇ ನನ್ನ ಒಡತಿಗೆ ವಿಂಧ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ? ಕಣ್ಣೀರುದರಿಸಿದಳು!

ಅನಂಗಸೇನೆ—ಸಖೀ, ನನಗಿಂತಲೂ ನೀನೇ ಧೈರ್ಯವಿಟ್ಟಿಯಲ್ಲ? ನೀನು ಹೀಗೆ ಶೋಕಿಸಿದರೆ, ನನಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು?

ಸುಮಿತ್ರ—ಅವನವರೇ ಬಾಯಿಬಿಚ್ಚಿ ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ದುಷ್ಟನಾದ ರಾಮಯಮಂತ್ರಿಯು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ ದುರ್ಗಾಧಿಸತಿಯಾದ ದಾವಲಾ ಖಾನನೆಂಬ ಯವನನಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸುವದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣ ಕಾರಸ್ಥಾನ ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವನಂತೆ!

ಅನಂಗಸೇನೆ—(ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು) ಅವಯ್ಯಾ, ಏನು ಭಯಂಕರ ಸುದ್ದಿಯಿದು? ವಿರೂಪಾಕ್ಷಾ, ಈ ಅಬಲೆಯ ಮೇಲೆ ಇಂಥ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಯಾ? ಹಾ! ವಿಧಿಯೇ!

ಸುಮಿತ್ರ—ಅವನವರೇ, ಅಳಬೇಡಿರಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಈ ಸಂಕಟದಿಂದ ಪಾರುಮಾಡಲು ಆದಿಜನನಿಯಾದ ಭುವನೇಶ್ವರಿಯು ಸಮರ್ಥಳಿರುವಳು. ದೇವರು ಭಕ್ತರನ್ನು ಎಂದೂ ಉಪೇಕ್ಷಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಕ್ಕೆ ದುಷ್ಟರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನು ಬಿಡಿಸಿಲ್ಲವೇ? ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಆ ಭುವನೇಶ್ವರೀಮಾತೆಯು ಬಿಡಿಸದೆ ಇರುವಳೇ?

ಅನಂಗಸೇನಾ—ಸುಮಿತ್ರಾ, ಆ ಜಗನ್ಮಾತೆಯೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಯಬೇಕು ದೈವಗತಿಯು ಎಷ್ಟು ವಿಚಿತ್ರವವ್ಯಾ ಇದು?

ಸುಮಿತ್ರ—ಅವನವರೇ, ಜಗನ್ಮಾತೆಯ ಮೇಲೆ ಭಾರಹಾಕಿ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಇರ್ರಿ. (ಮೈಹಿಡಿದು ನೋಡಿ) ನಿಮಗೆ ಎಷ್ಟು ಭಯಂಕರ ಜ್ವರಬಂದಿವೆಯಲ್ಲ? ಏನಾದರೂ ಔಷಧ ತರಲಿಯಾ?

ಅನಂಗಸೇನೆ—ಏನು ಹುಚ್ಚು ಯವ್ವಾನೀನು? ಆ ಔಷಧತಕ್ಕೊಂದುಮಾಡುವದೇನು? ಮೇಲಾಗಿ ಇಷ್ಟು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಔಷಧವಾದರೂ ಎಲ್ಲಿಸಿಗುವದು?

ಸುಮಿತ್ರ—ಇನ್ನೂ ಜನರು ಮಲಗಿದ ಹಾಗೆ ಶೋರುವದಿಲ್ಲ. ಸೇಟಿ

ಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುವೆನು (ತಲೆಬಾಗಿಲವರೆಗೆ ಹೋಗಿ,) ಅವ್ಯಯ್ಯಾ! ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಈ ಟೋಣಪರು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದರು? ಅವುಗಳೆರಾ, ನಮ್ಮ ದೇವಿಯ ವರಿಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದಿರುವವು ಆದ್ದರಿಂದ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ಔಷಧ ತರುವೆನು ದಯಮಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಹೋಗಗೊಡುವಿರಾ?

ಕಾವಲುಗಾರರು—ಈ ಧರ್ಮಸತ್ರದೊಳಗಿಂದ ಯಾರನ್ನೂ ಹೊರಗೆ ಬಿಡದಂತೆ ಖಾನಸಾಹೇಬರು ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೊರಗೆ ಬಿಡಲಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ಸುಮಿತ್ರಾ—(ಅಧಿಕಾರಯುಕ್ತ ವಾಣಿಯಿಂದ) ನಿಮ್ಮನ್ನು ಖಾನಸಾಹೇಬರು ನಿಯಮಿಸಿರುವರೆ? ಯಾಗಿದ್ದರೆ, ನೀವು ನಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಲೇಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ನೀವು ಚಾಕರಿಯನ್ನು ಕಳಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದೀತು.

ಕಾವಲುಗಾರರು—(ತಪ್ಪಾಗಿ) ಅವನವರೇ, ನೀವು ಹೊರಗೆ ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗುವಿರೋ, ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾವೇ ಮಾಡುವೆವು. ಒಬ್ಬ ವೈದ್ಯನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇವೆ.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ನುಡಿದು ಒಬ್ಬ ಕಾವಲುಗಾರನು ಪೇಟೆಯೊಳಗೆ ಬಿಡಹೋದನು ವೈದ್ಯಗಾರರ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದು, ಒಬ್ಬನು ಮಾತ್ರ ಬಂದು ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಒಪ್ಪಣಿಯ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದನು ಕಾವಲುಗಾರನು ಒಂದ ಕೆಲಸವಾಯಿತೆಂದು ಹಿಗ್ಗಿ, ಆ ವೈದ್ಯನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ಧರ್ಮಸತ್ರಕ್ಕೆ ಬರುವದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡನು. ಧರ್ಮಸತ್ರವೆಂದಕೂಡಲೆ ವೈದ್ಯನ ಕಿವಿಗಳು ವಿಸ್ತೃತವಾದವು ಅವನು ಕಾವಲುಗಾರನನ್ನು ಕುರಿತು—ಏನಂದೀ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನ ಮಾಡಿದನು. ಕಾವಲುಗಾರನು—ಸ್ವಾಮಿ, ಧರ್ಮಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಖಾನಸಾಹೇಬರು ತಂದಿಟ್ಟ ಹೆಂಗಸರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಾಕೆಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದಿವೆಯಂತೆ, ನೀವು ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬಂದು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡುವಿರಾ?

ವೈದ್ಯ—ಖಾನಸಾಹೇಬರಲ್ಲಿ ರಾಜವೈದ್ಯರಿರುತ್ತಿರಲು, ನನ್ನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇನು?

ಕಾವಲುಗಾರ—ಈ ಸಂಗತಿಯು ಖಾನಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನೇ ಆ ಹೆಂಗಸರ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನೋಡಲಾರದೆ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ವೈದ್ಯರನ್ನು ಕರೆಯಬೇಕೆಂದು ಬಂದೆನು ಇಲ್ಲಿ ನೀವೊಬ್ಬರೇ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಬಿನ್ನರಿಸಿಕೊಂಡೆನು.

ವೈದ್ಯ—ನನಗೆ ಔಷಧಿಯ ಖರ್ಚನ್ನು ಕೊಡುವವರಾರು?

ಕಾವಲುಗಾರ—ಆ ಹಂಗವರು.

ವೈದ್ಯ—ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಮುಂದೆ ನಡೆ ನಾನು ನನ್ನ ಅಂಗಡಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಜ್ವರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಔಷಧಿಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಬರುವೆನು.

ಕಾವಲುಗಾರನು ಮುಂದೆ ನಡೆದನು ಒಳಕ ವೈದ್ಯನು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಬರೆದು ಅದರಲ್ಲಿ ೨-೩ ಗುಳಿಗೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಆ ಕಾಗದದ ಬೀಟನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನು ಅನಂತರ ಅಂಗಡಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸತ್ರದ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದನು.

ಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾವಲುಗಾರನೂ, ಸುಮಿತ್ರಿಯೂ ವೈದ್ಯನ ಬಂಜಿ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದರು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯನು ಬರಲು, ಸುಮಿತ್ರಿಯು ಅವನ ಮುಂದೆ ರೋಗಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದಳು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ವೈದ್ಯನು ರೋಗಿಯ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗುವದು, ಎಂದು ನುಡಿದನು ಆದರೆ ಅಪರಿಚಿತನಾದ ವೈದ್ಯನನ್ನು ಒಳಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವದು ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಕೆಯು—

ಸುಮಿತ್ರಿ—ವೈದ್ಯರೇ, ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ರೋಗದ ಲಕ್ಷಣಗಳೇನೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ವರಕ್ಕೆ ಪ್ರಕೃತಿ ನೋಡುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಔಷಧ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಿರಿ ನಿಮ್ಮ ಔಷಧದ ಖರ್ಚನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ

ವೈದ್ಯ—ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಚೀಟಿಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಗುಳಿಗೆಗಳಿರುವವು. ಈಗೊಂದು, ನಾಳೆಗೆರಡು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಿರಿ ಇದಕ್ಕೆ ಆರು ಆಣೆಗಳನ್ನು ನೀವು ಕೊಡಬೇಕಾಗುವದು

ಸುಮಿತ್ರಿಯು ಆರು ಆಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆ ಗುಳಿಗೆಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ಹೋದಳು, ಮತ್ತು ದೀಪದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಆ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಗುಳಿಗೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಳು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಆ ಚೀಟಿಯಲ್ಲಿ ಅನಂಗಸೇನಾದೇವಿಯ ವರಿಗೆ ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ತೆರೆದವು. ಆಗ ಆಕೆಯು ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಆ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸರಿಪಡಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಮನನಮಾಡಿದಳು. ಆ ಚೀಟಿಯಲ್ಲಿಯ ಬರೆಹವಿಂದ ಸುಮಿತ್ರಿಗೆ ನಿರಾಶೆಯಲ್ಲಿ ಆಶೆಯಂಕುರಿಸಿತು. ಆ ಅನಂದದ ಭರದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಜಗದೀಶನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದಳು. ಮತ್ತು ಯಾವಾಗ

ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅವನವರ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವೆನೋ ಎಂದು ತವಕಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದಳು ಆಗ ಅನಂಗನೇನೆಗೆ ಜ್ವರದ ತಾಪವು ಒಹಳವಾದ್ದರಿಂದ ಅವಳು ಸುಮ್ಮನೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು ಸುಮಿತ್ರೆಯು ಆಕೆಯ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಔಷಧವನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳಲು ಆಗ್ರಹ ಮಾಡಿದಳು ಆದರೆ ಅನಿವಾರವಾದ ದುಃಖದಿಂದ ಸಂತಾಪಗಟ್ಟಿ ಅನಂಗನೇನೆಯು ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಈ ಆಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಬೇಸರಗೊಂಡು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಆಕೆಯ ಮೇಲೆ ಹರಿಹಾಯ್ದಳು ಆಗ ಸುಮಿತ್ರೆಯು ಆಕೆಯ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಹೇಳಿ, ಆ ಚೀಟಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು ಆ ಅಮೃತ ಸದೃಶವಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅನಂಗನೇನೆಯು ಔಷಧವಿಲ್ಲದೆ ತಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತಳು. ಮತ್ತು ಸುಮಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕುರಿತು—“ನವೀ, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಆ ಶುಭದಿವಸಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದೇ” ಎಂದು ನುಡಿದಳು ಆ ಒಳಿಕೆ ಆಕೆಯು ಔಷಧಿಗುಳಿಗೆಯನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಆ ಚೀಟಿಯ ಶುಭವಾರ್ತೆಯು ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಸುಖವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದಳು

೯ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ.

ಮಿತ್ರಲಾಭ.

—(೦)—

ಪ್ರಿಯವಾಚಕರೇ, ರಾಮಯನ ಒಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಹೀಗೆ ದುಃಖಪಡುವ ಆ ಲಲನಾಮಣಿಯರು ಯಾರು? ಅವರಿಗೆ ಔಷಧಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಗುಪ್ತಸಂಗತಿಯನ್ನು ಬರೆದು ತಿಳಿಸಿದ ವೈದ್ಯನಾರು? ಎಂಬ ಸಂಗತಿಗಳು ತಿಳಿಯದೆ ನೀವು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬರೆದು ನಿಮ್ಮ ವೃಧಾಯೋಚನೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸೋಣ

ರಾಮಯನು ಪರಮ ತಂತ್ರಗಾರನಷ್ಟೇ, ಅವನು ದಾವಲಖಾನನಿಗೆ ವಚನಕೊಟ್ಟ ಬಳಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಜ್ಯೋತಿಷಿಯ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಅವನು ವಿದ್ಯಾಂಕನೂ, ಸದಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನನೂ ಆದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪುಂಗವನಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತ ವಿಜಯನಗರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಆರಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶನುಡಿದನು ಅವನು ದಬಾ ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕೃಷ್ಣರಾಯಂಗಳೂ, ತಿಮ್ಮರ

ಸನಿಗೂ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗದೆ, ಸೆಟ್ಟಿಗೆ ಅಂತಃಪುರದ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿದನು. ಆಗ ಆತನಿಗೆ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ರಾಯರ ಉಪಪತ್ನಿಯಾದ ಅನಂಗನೇನಾದೇವಿಯು ಭೆಟ್ಟಿಯಾದಳು. ಅಕೆಯು ಎದುರಿಗೆ ಭವ್ಯವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು. ಇದೇ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಆ ಕಪಟ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅಕೆಯನ್ನು ಅನೀವಾದಿಸಿ ನುಡಿದನೇನಂದರೆ—ದೇವಿಯವರೇ, ನಾನು ಸಾಮುದ್ರಿಕ ಹಾಗೂ ಜ್ಯೋತಿಷಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತನಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ವಿದ್ಯೆಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು.

ಈ ವೀತಿಯಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಾತನಾಡಲು ಅನಂಗಸೇನೆಯು ಅವನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯನ್ನಿರಿಸಿದಳು. ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯದ ಲ್ಲಯ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿರೇಷವಾಗಿ ಹಂಗವರಿಗಂತೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆತುರತೆ ಬಹಳ. ಅದರಂತೆ ಅನಂಗಸೇನಿಗೂ ಆ ಜ್ಯೋತಿಸಿಯ ಮುಖದಿಂದ ತನ್ನ ಭಾವೀ ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಒದಗಬಹುದಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಇಚ್ಛೆಯು ಹೆಚ್ಚಿತು. ಆಗ ಅವಳು ಜ್ಯೋತಿಸಿಯನ್ನು ಉಚ್ಛಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿರಿಸಿ ತಾನೊಂದು ಹಂಸ ತೂಲ ತಲ್ಪಯುಕ್ತವಾದ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಜ್ಯೋತಿಸಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನಮಾಡತೊಡಗಿದಳು. ಅಕೆಯು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಧೂರ್ತನಾದ ಆ ಜ್ಯೋತಿಸಿಯು ಸಮರ್ಪಕ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಹು ಆದರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಕೆಯ ಸಾಮುದ್ರಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನೋಡತೊಡಗಿದನು. ಕೆಲಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಅವನು ಅಕೆಯ ಹಸ್ತವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೌನದಿಂದ ಕುಳಿತನು. ಆಗ ಅನಂಗಸೇನೆಯ ಕೃಕಾಲುಗಳು ತಣ್ಣಗಾದವು. ಅವಳು ಭಯಚಕಿತ ಮುಖಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಜ್ಯೋತಿಸಿಯನ್ನು ನೋಡತೊಡಗಿದಳು. ಕೂಡಲೆ ಜ್ಯೋತಿಸಿಯು—ದೇವಿಯವರೇ, ಅಷ್ಟೇನೂ ಹೆದರುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದು ದೊಡ್ಡ ಗಂಡಾಂತರವು ಒದಗತಕ್ಕದ್ದಿರುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥಕ ಉಪಾಯಗಳಿರುವವು. ನೀವು ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪೂರ್ಣ ಸುಖಹೊಂದಬಹುದು, ಎಂದು ನುಡಿದು ಸುಮ್ಮನಾದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ—

ಅನಂಗಸೇನೆಯು—ಜ್ಯೋತಿಸಿಗಳೇ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬರತಕ್ಕ ಗಂಡಾಂತರವಾವುದು? ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವೇನು?

ಜ್ಯೋತಿಷಿ—ಆ ಗಂಡಾಂತರವನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ನೀವು ಈಗ್ಗೆ ಮೂರ್ಛಾ ಗತರಾಗಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೋಗಬೇಡಿರಿ ಆ ಅರಿಷ್ಠ ನಿವಾರಣೆಗೋಸ್ಕರ ಉಸಾಯವನ್ನು ವಾತ್ಸ್ಯ ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳಿರಿ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ೧೨ ವೈಶ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇವರಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಒಂದು ತೀರ್ಥವಿರುವದು ಆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಪಂಚರತ್ನಗಳನ್ನು ದಾನ ಕೊಡಬೇಕು, ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ಒಪ್ಪಾನುಪ್ಪಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು

ಅನಂಗಸೇನೆ—ಹಾಗಾದರೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಯಾವಾಗ ನೆರವೇರಿಸಬೇಕು? ಜ್ಯೋತಿಷಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅವನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಇದನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವದು ಕ್ಷಮಕರವು

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಅನಂಗಸೇನೆಯ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಾಗಿದ್ದವು ಕೆಲಕೆಲವು ಮಾತುಗಳಂತೂ ಜ್ಯೋತಿಷಿಯಲ್ಲಿ ಅಕೆಯ ಪರಮಾವಧಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದವು ಆದ್ದರಿಂದ ಅಕೆಯು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು. ಜ್ಯೋತಿಷಿಯು ನಾಮ ನಿರ್ದೇಶಮಾಡಿ ಹೇಳಿದ ಜನರನ್ನಷ್ಟೇ ಸಂಗಡ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗುವದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು ಆ ಧೂರ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ರಾಯರಿಗೆ ಸಹ ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿಗೊಡದೆ ನಾಲಕ್ಕಾರುಕೂಸುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮರಳಿ ನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಅಭಿವಚನ ಕೊಟ್ಟು ನಿಯಮಿತ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ತೀರ್ಥಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಅನಂಗಸೇನೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದನು ವಿಜಯನಗರದಿಂದ ಕೆಲವು ಮೈಲುಗಳ ವರೆಗೆ ಹೋದ ಕೆಳ ಆ ಧೂರ್ತಬ್ರಾಹ್ಮಣನು—ತೀರ್ಥವು ಬಂದು ಅಡಮಯಲ್ಲಿದ್ದು, ದಾರಿಂತ್ಪ್ರಿಕೆಂದೂ ಹುಟ್ಟಿಸಿದನು. ಮೇಣಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತ ಭೋಜಿಯಿಗಳೂ ಇನ್ನುಳಿದ ನಾಲಕ್ಕಾರು ಜನ ಸಿಪಾಯಿಗಳೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕಡೆಯವರೇ ಇದ್ದರು ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮಾತಿಗೆ ಕೂಡಲೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು ತೀರ್ಥವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತೇನೆಂದು ಅವರು ಬಂದೇ ಸವನೆ ಸಂಜೆಯ ವರೆಗೆ ದಾರಿಣಡೆದು ವಿಜಯನಗರದಿಂದ ಒಪ್ಪುದೂರ ಬಂದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೂ ಮೇಣಿಯವರಿಗೂ ತಪ್ಪುಸಹಿಯುಂಟಾಯಿತು ಮಬ್ಬುಗತ್ತಲಾಗಲು ಎಲ್ಲೆಂದಲೋ ನೂರಾರು ಜನರು ಭೋಜಿಯಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು, ಅವರನ್ನು ಹೊಡೆದೊಡಿಸಿ ಮೇಣಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ನಡೆದರು. ಮುಂದೆ ನಾಲಕ್ಕಾರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಯಚೂರ

ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಅವರು ವಸ್ತ್ರಿಯನ್ನು ಮಾಡಿರಲು ಜ್ಯೋತಿಷಿಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅವರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಲಿರುವವನೆಂತೆ ವಿಷಣ್ಣ ವದನನಾಗಿ ಆದರ ಆವೇಶಬಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ತಾನು ಚುಡುಕುತ್ತ ಬಂದ ಮೇಣಿಗಳು ಇವೇ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗಲು ಅವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ಆ ಮೇಣಿಗಳನ್ನು ಹರಣಮಾಡಿ ತಂದವರನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಹಾಗೆ ಬೈಯುತ್ತೊಡಗಿದನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬಾಯಿಯು ಕೇಳುವದೇನು? ಈ ಮೇರೆಗೆ ಅವನ ವಪಟುಕಾರಗಳು ನಡೆಯಲು ಮೇಣಿಗಳನ್ನು ಹರಣಮಾಡಿ ತಂದವರು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮೇಲೆ ಎರಿ ಬಂದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಡೆಯಿಂದಲೋ ನೂರಾರು ಜನರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದರು, ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಮೇಣಿಗಳನ್ನು ಹರಣ ಮಾಡಿ ತಂದ ಜನರು ಓಡಿ ಹೋದರು, ಮೇಣಿಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕೈವಶವಾದವು ಆಗ ಮೇಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಶೋಕ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅನಂಗಸೇನೆ ಹಾಗೂ ಸುಮಿತ್ರೆಯರು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞರಾದರು ಪಾಪಿ ಅವರಿಗೇನು ಗೊತ್ತು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆಟಗಳನ್ನು ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ಮಾಡಿಸಿರುವನೆಂಬುದು!

ಬಳಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮೇಣಿಗಳ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅನಂಗಸೇನೆಯ ಸಮಾಧಾನಕ್ಕಾಗಿ ಸಮಯೋಚಿತ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು. ಕಳ್ಳರ ಕೈಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಉಳಿದ ಆಕೆಯು ಅತ್ಯಂತ ದೈನ್ಯದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ವಿಜಯ ನಗರಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪಾರ್ಥಿಸಿದಳು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅತ್ಯಂತ ಕುಟಿಲ ತನದಿಂದ ಆಕೆಗೆ ಆತ್ಮಾನನ ಕೊಟ್ಟು ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಆಕೆಯನ್ನು ರಾಯಚೂರಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದನು ಮುಂದೆ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕಪಟವು ತಿಳಿದುಬರಲು ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹ್ಯಾಗಾಯಿತೆಂಬದನ್ನು ನಮ್ಮ ವಾಚಕರು ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿಯೇ ಓದಿರ.ವರು

ಇತ್ತ ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ಅನಂಗಸೇನೆಯು ದಾಸಿಯೊಡನೆ ಕಾಣದಂತಾದ ಸುದ್ದಿಯು ಹಾ ಹಾ ಅನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಕಡೆಗೂ ಪಸರಿಸಿತು ತಿಮ್ಮರಸನು ಈ ಕಾರಸ್ಥಾನವು ರಾಮಯನದಿಂದೇ ತರ್ತಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಆಕೆಯ ಶೋಧಕ್ಕಾಗಿ ಮೂವರು ವೀರರನ್ನು ಕಳಿಸಿದನು ಅವರು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಶೋಧಮಾಡುತ್ತ ರಾಯಚೂರಿಗೆ ಬರಲು ಅಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸತ್ತರಲ್ಲಿ ಖಾಸನು ಹೂಸದಾಗಿ ಇಬ್ಬರು ಹಂಗಸರನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟ ಸುದ್ದಿಯು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ವೇಷಾಂತರಗಳಿಂದ ಆ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ಆ ಹಂಗಸರ ಶೋಧಕ್ಕೆ

ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ಮೂವರು ಶೋಧಕರಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ವೈದ್ಯನು ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದನು ಅವನು ಬಿಷಧ ಮಾರುವ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ದಿನಾಲು ಸತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು ಆದರೆ ವಾಸನು ಸತ್ರಕ್ಕೆ ಬಿಗಿಯಾದ ಕಾವಲಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ವೈದ್ಯನ ಬಯಕೆಯು ಕೈಗೂಡದೆ ಹೋಗಿತ್ತು ಹೀಗೆ ರಲು ಒಂದುದಿನ ವೈದ್ಯನು ಸತ್ರದ ಜಾಗಿಲಕ್ಕೆ ಒರುವವಕ್ಕೂ ಸುಮಿತ್ರೆಯು ಹಣಕಿ ಹಾಕುವವಕ್ಕೂ ಮೇಳುಬಿನ್ನಿತು ವಾಪಾಂತರಿಸಿದ ಪ್ರತಾಪನ ಗುರುತು ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಹತ್ತದಿದ್ದರೂ ಆಕೆಯ ಗುರ್ತನ್ನು ವೈದ್ಯನ ವೇಷವನ್ನಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರತಾಪನು ಹಿಡಿದನು ಆಗ ಅವನು ಅನಂಗಸೇನೆಯೂ ಸುಮಿತ್ರೆಯೂ ಇಲ್ಲಿ ಯೇ ಇರುವರೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ತಾನು ಒಂದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಧೈರ್ಯವ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು ಯೋಚಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವಹಾಗೆ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಅಂಗಡಿಗೆ ಒಂದು ಬಿಷಧ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತನು ಆದರೆ ಕರ್ಮ-ಧರ್ಮ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಅದೇ ದಿವಸ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಕಾವಲುಗಾರರ ಆಮಂತ್ರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಸತ್ರಕ್ಕೆ ವೈದ್ಯಗಾರನಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು ಹೀಗೆ ಕೆಲಸವು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿತೆಂದು ಅವನು ಹಿಗ್ಗಿ ಅನಂಗಸೇನೆಯ ಬಿಷಧರೂಪವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಒರದನು. ಅವನು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಒರೆದ ಸಂಗತಿಯೇನಂದರೆ—

“ನಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಟರ ಮನವೋಹಿವೀ ಅನಂಗಸೇನಾದೇವೀ, ನೀನು ನೀಚ ನಾದ ರಾಮಯನಿಂದ ವಂಚಿತಳಾಗಿ ಹೀಗೆ ಶತ್ರುಗಳ ಕೈಸೇರಿದ್ದನ್ನು ರಾಯರು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾರೆ ಹೀಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ವೋಸಗೊಳಿಸಿದವನನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಆ ವೋಸ ಗಾರನಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟವನನ್ನೂ ದಂಡಿಸಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ತೀಘ್ರವಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಯತ್ನದಲ್ಲಿರುವರು” “ಇತಿ ನಮ್ಮ ಸೇವಕ ಪ್ರತಾಪ”

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅನಂಗಸೇನೆಯ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದ ಪ್ರತಾಪನು ಯಾರೆಂದು ನಮ್ಮ ವಾಚಕರು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಬಹುದು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮೊದಲ ನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಯಾವ ತ್ರಿವರ್ಗರು ವಿಜಯನಗರವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಯಾಣ ಬಿಳಿಸಿದರೋ, ಮತ್ತು ಯಾವ ತ್ರಿವರ್ಗರು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಶತ್ರುಪಕ್ಷದವರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕು, ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಯಾದ ರಾಮನಾಯಕನಿಂದ ಬಿಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೋ ಆ ತ್ರಿವರ್ಗರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತದ ಪ್ರತಾಪನು ಒಬ್ಬನಾಗಿರುವನು. ಇನ್ನುಳಿದ ಇಬ್ಬರು ಯಾರೆಂಬುದನ್ನು ನಮ್ಮ ಚಾಣಾಕ್ಷ ವಾಚಕರು ಸ್ಮರಣೆಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು

ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾಳೆಯಗಾರರಾದ ಈ ಪ್ರತಾಪ, ಪ್ರಹಾರೇಶ್ವರ, ರುದ್ರದೇವಾದಿ ಮೂವರು ಯಾವ ದಿವಸ ವಿಜಯ ನಗರದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟರೋ ಆ ದಿವಸನೇ ರಾಮಯನು ಅನಂಗಸೇನೆಯನ್ನು ನೋರ ದಿಸಿದ್ದನು, ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಮೂವರು ಪಾಳೆಯಗಾರರಿಗೆ ತಾವು ಒಂದ ಉದ್ದೇ ಶವು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಉಳಿದು, ತಿಮ್ಮರಸನ ಆಜ್ಞೆಯಮೇರೆಗೆ ಅನಂಗಸೇನೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತರುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಒದಗಿತು. ಈ ಮೂವರು ಯುಕ್ತಿ ಕೋವಿದರಾ ಗಿದ್ದರಲ್ಲದೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅತ್ಯಂತ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದರು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಇವರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಅಪಮಾನನೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಈ ಒಗೆಯ ಸ್ವಾಮಿಸಿವ್ಯ ಸೇವಕರಾದ್ದರಿಂದಲೇ ಆ ಮೂವರಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದ 'ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಅತ್ಯಂತ ಘನತೆಗೇರಿತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ತ್ರಿವರ್ಗರ ಕಿವಿಗೆ ಅನಂಗಸೇನೆಯ ಅಪಹರಣದ ಸಂಗತಿಯು ಬೀಳುವದೊಂದೇ ತಡ, ಪ್ರತಾಪನು ಅತ್ಯುಗ್ರನಾಗಿ ತೋರಿದನು. ರುದ್ರದೇವನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಾಲರು ದ್ರನೇ ಎಂಬಂತೆ ಭಾವವಾದನು. ಪ್ರಹಾರೇಶ್ವರನಂತೂ ಇವರಿಗಿಂತಲೂ ಅತ್ಯು ಗ್ರನಾಗಿ ತೋರಿದನು ಚತುರನಾದ ತಿಮ್ಮರಸನು ಇಂಥವರಿಂದಲೇ ಕಾರ್ಯವು ನೆರವೇರುವದೆಂದು ಅನಂಗಸೇನೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಈ ಮೂವರನ್ನೇ ನೇಮಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು.

ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತರಾದ ಈ ಮೂವರು ರಾಯಚೂರಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವವರೆಗೆ ಒಟ್ಟರನ್ನೊಬ್ಬರು ಅಗಲದೆ ಇದ್ದರು ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇವರ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಒಗೆಯ ಆಪತ್ತಿಗಳೂ ಒದಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ರಾಯಚೂರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ ಒಳಕ ಮೂವರೂ ಒಂದೇ ಕಡೆಯಲ್ಲಿರುವದು ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಬೇರಬೇರೆ ಯಾದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಹಿಡತಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಒಗೆಒಗೆಯ ವೇಷಾಂತರಗಳಿಂದ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರಲು ಊರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗಾರುಡಿಗನು ಒಂದಿರುವನೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯು ಹಬ್ಬಿತು. ಒರಬರುತ್ತ ಈ ಸುದ್ದಿಯು ದಾವಲಖಾನನವರಿಗೂ ಹೋಯಿತು. ವರರಾಬರೊಡನೆ ರಾಜಕಾರಣ ಪ್ರಸಕ್ತಿಯುಂಟಾದಾಗ ಗುತ್ತ ಹೇರರು ವೇಷಾಂತರಗಳಿಂದ ಹೀಗೆ ಬರುವರೆಂಬದು ಖಾನನ ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಂದ ದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಆ ಗಾರುಡಿಗನನ್ನು ಆಟದ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ರಾಜವಾಡೆಗೆ ಕರೆಸಿ ಸಿಕೊಂಡನು. ಗಾರುಡಿಗ ವೇಷಧಾರಿಯು ಒಳ್ಳೇ ಕುಶಲನಿದ್ದದರಿಂದ ಖಾನನ ಸರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ತಪ್ಪಿಗೆ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ ಗಾರುಡಿಗನ ಗುರುತನ್ನು ರಾಮ

ಯನು ಹಿಡಿಯದೆ ಹೋದನು, ಆದರೆ ಖಾನನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಫಕೀರನು ಮಾತ್ರ ಗಾರುಡಿಗನ ಗುರುತನ್ನು ಹಿಡಿದನು.

ಫಕೀರನು ತಾನು ವಿಜಯನಗರದವರ ಪಕ್ಷದವನಲ್ಲೆಂಬದನ್ನು ಖಾನನಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಈ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳಲಲ್ಲ, ಆಟವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಗಿದಬಳಿಕ ಖಾನನು ರಾಮಯನ ಮೋರೆಯನ್ನು ನೋಡಿದನು, ಅವನಿಗೆ ಗಾರುಡಿಗನಲ್ಲಿ ವೋಸವು ಕಂಡು ಬರದ್ದರಿಂದ ಅವನು ನಿದೋಷಿಯೆಂದು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು, ಬಳಿಕ ಖಾನನು ಫಕೀರನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದನು ಆದರೆ ಫಕೀರನು ಆಗ ಯಾವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೂ ಪ್ರಕಟ ಮಾಡಲಲ್ಲ ಗಾರುಡಿಗನು ಖಾನನಿಂದಲೂ ನೆರದ ಚನಸಮೂಹದಿಂದಲೂ ವಸ್ತ್ರ ದ್ರವ್ಯ ವೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಬೀಡಿ ಇಸಕೊಂಡು ತನ್ನ ಆಟದ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೂರಹೊರಟನು ರಾಮಯನು ತನ್ನ ಬಿಚಾರಕ್ಕೆ ನಡೆದನು, ಬಳಿಕ ಫಕೀರನು ಖಾನನಿಗೆ ಸನ್ನೆಯಿಂದ ಗಾರುಡಿಗನ ವಿಷಯವಾಗಿ ತನಗೆ ಸಂಶಯ ಒರುತ್ತದೆಂದೂ ರಾಮಯನು ಒಳಗಿಂದೊಳಗೆ ವಿಜಯನಗರದವನಿಗೆ ಅನುಕೂಲನಿರುವನೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದನು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಖಾನನು ಮೆಟ್ಟಿಬಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಫಕೀರನನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದನೇನೆಂದರೆ “ಮಹಾತ್ಮರೇ ಇದೇನು ಹೇಳಿದಿರಿ? ನಾವು ಯಾವ ರಾಮಯನು ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷ ಪಾತಿಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವನ ಮೇಲೆಯೇ ಕೃಯೂರಿರುವೋ ಆ ರಾಮಯನು ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲನಿರುವನೇ? ಹಾಗಾದರೆ ಅವನು ಶತ್ರುಗಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಕ್ಕು ಚಿನ್ನಲ್ಲಿ ಬಿರಿದಂತೆ ರಾಯರ ಉಪಪತ್ತಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದನೇಕೆ? ಇವೆಲ್ಲ ಅವನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವನು ನಮ್ಮ ಹಿತಶತ್ರು ವೆಂದು ತೋರುವುದಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಆತನು ನಮ್ಮ ಹಿತಶತ್ರುವು ಹ್ಯಾಗೆ ಆಗಿರುವನು?

ಫಕೀರ—ಈ ಮಾತನ್ನು ನಿಮಗೆ ಎಂದಿಸಿದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ರಾಮಯನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೀವು ವಿಚಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಅವನು ಈಗ ನಿಮಗೆ ರಾಯರ ಉಪಪತ್ತಿಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿರುವನೆಂದು ಹೇಳುವನಷ್ಟೇ, ಈ ಮಾತನ್ನೇ ನೀವು ವಿಚಾರಿಸಿರಿ ಸಿಂಹದ ಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಸಿಂಹಿಯನ್ನು ಇಷ್ಟು ಸುಲಭದಿಂದ ತರಲಕ್ಕಾಗಬಹುದೇ? ಇದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ವೋಸವಿರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಅವನು ರಾಯರ ಉಪಪತ್ತಿಯೆಂದು ತಂದಿರುವನೋ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯು ಕದಾಚಿತ್ ರಾಯರ ಉಪಪತ್ತಿಯಾಗಿರದೆ

ಬೇರೆ ಯಾವಳೊಬ್ಬ ಕ್ಷುದ್ರ ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿರಬಹುದು ಒಂದು ವೇಳೆ ಆಕೆಯು ರಾಯರ ಸ್ತ್ರೀಯೇ ಆಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಆಕೆಯನ್ನು ರಾಯರ ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತಂದಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಿಮಗೆ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಮಾಡಗೊಡದಿರುವದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಕಾರಣವಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು

ಖಾನನು—ಮಹಾತ್ಮರೇ, ಈ ಕಾಫರರ ನೆಚ್ಚಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲೆಂಬುದು ನಿಜ, ಆದರೂ ರಾಮಯನ ವಿಷಯವಾಗಿ ನನಗೆ ಸಂಶಯ ಬರಲಾರದು ನೀವು ಹೇಳುವದೂ ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ನಿಜವಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪರಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ

ಫಕೀರ—ಇರಲಿ, ಖಾನಬಹಾದ್ದೂರರೇ, ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸೋಣ, ನೊದಲು ಗಾರುಡಿನನ್ನು ಹಿಡತರಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿರಿಸಬೇಕು.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಖಾನನೂ ಫಕೀರನೂ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರಲು, ಇತ್ತ ಗಾರುಡಿನು ತನ್ನ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು, ಉಶೈಂದು ಕೂಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾಜದೂತರು ಒಂದು ಅವನನ್ನು ಹಡಮುರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ, ಫಕೀರನು ಹೇಳಿದ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟರು. ಗಾರುಡಿನು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು ತಾನು ಇದೇ ಈ ರಾಜಸನ್ಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಒಂದಿರಲು, ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಅರಿಸ್ತವು ತನ್ನನ್ನು ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಬಡಿದುಕೊಂಡಿರಬಹುದೆಂದು ಅವನು ಎಷ್ಟು ವಿಧವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿದರೂ ತಿಳಿಯದೆ ಹೋಯಿತು ತನ್ನಿಂದ ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯವು ಕೈಗೊಡುವ ಯೋಗವಿಲ್ಲೆಂದು ಚಕಿತನಾಗಿ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರಲು, ಮದ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಜಟಾಧಾರಿಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು

ಜಟಾಧಾರಿ—ಪ್ರಹಾರೇಶ್ವರಾ, ನೀನು ಈ ಊರಿಗೆ ಬಂದು ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳಾದವು? ನಿನ್ನ ಕೈಕಾಲುಗಳ ಕಟ್ಟನ್ನು ಸಡಿಲು ಮಾಡಲಿಯಾ? ನಿನಗೆ ಸ್ವಾಮಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ವೃಥಾಕೊಟ್ಟ ಹಾಗಾಯಿತು ಕ್ಷಮಿಸು.

ಪ್ರಹಾರೇಶ್ವರ—(ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ) ನನ್ನನ್ನು ಹೆಸರುಗೊಂಡು ಕರೆಯುವ ನೀವಾರು? ನಿಮ್ಮ ಗುರುತು ಸಿಕ್ಕದೆ ಹೋಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕ್ಷಮಿಸಿ ತಾವು ಯಾರೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳುವದಾಗಬೇಕು.

ಜಟಾಧಾರಿ—ನಾನು ಯಾರಂಬದು ಇದು ವರೆಗೂ ನಿನಗೆ ಗುರುತು ಸಿಗಲಿಲ್ಲವೇ?

ಪ್ರಹಾರೇಶ್ವರ—ಓಹೋ! ಈಗ ತಿಳಿಯಿತು, ತಿಳಿಯಿತು. ಮತ್ತಾ, ನೀನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವೆಯೆನು? ಇಷ್ಟು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬಲವಾದ ಕಾವಲಿದ್ದ ಈ ಕೈದಿಖಾನೆಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಬಂದೆ?

ಜಟಾಧಾರಿ—(ಮೆಲ್ಲಗೆ)ನಾನು ಖಾನನನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಲಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ ಈ ಘೋರವೇಷದಿಂದ ಖಾನನ ಗುಪ್ತ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ ಈ ದಿನ ನೀನು ಆಟವಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾನೇ ಖಾನನಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟು ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಡತರಿಸಿದ್ದೇನೆ ನಾನು ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವೆನೋ ಅದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನೀನೂ ಬಂದಿರುವೆ ನಾವು ಒಹು ಎಷ್ಟೊಂದಿಂದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ, ಇದರಿಂದ ಖಾನನ ಹಾಗು ವಿಜಾಪುರದವರ ಸೊಕ್ಕನ್ನು ಇಳಿಸುವದಲ್ಲದೆ ರಾಮಯನ ತಲೆಯೆತ್ತದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ ನಿನಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ತಂದಿರುತ್ತೇನೆ ಇದನ್ನು ತಿಂದು ಈ ಹೂಜಿಯಲ್ಲಿಯ ನೀರುಕುಡಿ.

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಜಟಾಧಾರಿಯು ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರಹಾರೇಶ್ವರನು ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಚಿಂತೆಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವುಳಿಯಲಿಲ್ಲೆಂದು ನುಡಿದು ಅವನು ತಂದ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿಂದು ನೀರು ಕುಡಿದನು ಬಳಿಕ ಜಟಾಧಾರಿಯು ನಾಳೆ ಇದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಿನಗೆ ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದನು ಇತ್ತ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಹಾರೇಶ್ವರನು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಒದಗಿದ ಈ ಮಿತ್ರಲಾಭವನ್ನು ಕಂಡು ಸಂಭ್ರಮಪಡುತ್ತ ವಾಸಮಾಡಿದನು.

೧೦ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ.

ತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿತಂತ್ರ.

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಘೋರನ ಪ್ರತಾಪನಿಗೆ ತನ್ನ ಗುರುತನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದಿನಾಲು ಸರಿಸಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಆತನ ಯೋಗಕ್ಕೆ ಮೆವನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಬರತೊಡಗಿ

ದನು ವಿಜಯನಗರದವರೂ, ವಿಜಾಪುರದವರೂ ದಂಡಯಾತ್ರಿಗೆ ಹೊರಟರೆಂಬ ಸುದ್ದಿಗಳು ಅವನ ಕಿವಿವರೆಗೆ ಬಂದವ ಆಗ ಆತನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿದ್ದೇ ನಂದರೆ — “ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಒಹಳ ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ, ರಾಮಯನ ಕಾರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಕ್ಕ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ತಿನ್ನೈರವನ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯಂತೆ ಬಂದು ಹರಳು ಬಗೆದು ನೋಡೋಣ, ಇದರಿಂದ ರಾಮಯನ ಅಥವಾ ಉತ್ಸಾಹವು ಕುಗ್ಗಿದರೂ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸವಾಗುವದು” ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿ ಆತನು ತನ್ನ ಕಛನಿಯನ್ನು ಸರಪಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಒಳ್ಳೆಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಬೀದನದವಾದಶಹನು ಇಳಿಕೊಂಡಲ್ಲಿಗಿರಲೆಂದನು.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸಮಯವಾದ್ದರಿಂದ ಬಾದಶಹನು ವಾಸಗೃಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕದಲದೆ ಏನನ್ನೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಮನೆಯಲ್ಲೆಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಫಕೀರನು ಅಲ್ಲಾನ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತ ಅವನ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಲು, ಬಾದಶಹನು ಚಿಟ್ಟನೆದ್ದು, ಫಕೀರನನ್ನು ಒಳ್ಳೆ ಆದರದಿಂದ ಗೌರವಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು. ಒಳಕೆ ಅವ ರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಮಾತು ಕಥೆಗಳು ನಡೆದವು ಬಾದಶಹನು ತಾನು ಇಸ್ಲಾಮಿಯಾ ಧರ್ಮದ ಶುದ್ಧಸಂತತಿಯವನೆಂದು ಒಳ್ಳೆ ಅಭಿಮಾನ ಪಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಧರ್ಮದ ಉತ್ಕರ್ಷದ ಬಗ್ಗೆ ಅವನಿಗೆ ಅಭಿಮಾನವು ಬಹಳತ್ತು, ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಫಕೀರನಮುಂದೆ ಇಸ್ಲಾಮಿಯಾಧರ್ಮದ ವಿಷಯವನ್ನೇ ತಿಳಿದನು. ಫಕೀ ರನು ಧಾರ್ಮಿಕತನದಿಂದ ತನ್ನ ಹುಳುಕು ಹೊರಬೀಳದ ಹಾಗೆ ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಮಾತ ನಾಡುತ್ತ ಬಾದಶಹನನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದನು

ಫಕೀರನು—ಯವನಶ್ರೇಷ್ಠರೇ, ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮಪ್ರೇಮವನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮಂಥವರು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ಜಗತ್ತಿ ನೆಲ್ಲೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಇಸ್ಲಾಮಿಯಾ ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಮಾಡಬಹುದಲ್ಲವೇ?

ಬಾದಶಹ—ಮಹಾತ್ಮರೇ, ನೀವಂದತೆಯೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಘನತರವಾದ ಯೋಗ್ಯತೆಯೊಂದು ಬೇಕಷ್ಟೆ?

ಫಕೀರ—ಬಾದಶಾಹೀಸೂತ್ರವೇ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಅದಾವದಿರುವದು?

ಬಾದಶಹ—ಬಾದಶಾಹೀ ಅಧಿಕಾರವಿರುವನೋನೋ ನಿಜ; ಆದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ವಿಸ್ತಾರವೆಷ್ಟು? ಇಷ್ಟು ಸಣ್ಣರಾಜ್ಯದ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳುವವರಾರು?

ಖುದಾನ ದಯದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ರಾಜ್ಯವು ನನಗೆ ದೊರತು ನನ್ನ ಬಲವು ಹೆಚ್ಚಿದರೆ ನಾನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಇಸ್ಲಾಮಿಯಾ ಧರ್ಮವನ್ನು ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಹಬ್ಬಿಸುವೆನು .

ಘಕ್ಕೀರ—(ಏನೋ ಎಣಿಸಿದಂತೆ ಮಾಡಿ) ಬಾದಶಹರೇ ನಿಮ್ಮ ಅಪೇಕ್ಷೆಯು ಪೂರ್ಣವಾಗುವದು, ನಿಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಿಮಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಹೊಸ ರಾಜ್ಯವು ದೊರೆಯುವ ಯೋಗವಿರುತ್ತದೆ

ಬಾದಶಹ—(ಹರುಷದಿಂದ) ಮಹಾತ್ಮರೇ, ಇವೆನು ಹೇಳಿದಿರಿ? ಇಂದ ಅಸಂಭವನೀಯ ಕೆಲಸವು ಹ್ಯಾಗಾಗುವದು?

ಘಕ್ಕೀರ—ಖುದಾನ ದಯವಿದ್ದರೆ ಅಸಾಧ್ಯವೇತರದು? ಖುದಾನ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದರೆ ಯಶಸ್ಸು ದೊರೆಯುವದು.

ಬಾದಶಹ—ಮಹನೀಯರೆ, ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನ ಧೋರಣವೇ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ, ನೀವು ಮಹಾತ್ಮರಿರುವದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ನಿಜವೆಂದು ನಂಬುತ್ತೇನೆ ಆದರೆ ನನಗೆ ಯಾವ ರಾಜ್ಯವು ಸಿಗಬಹುದೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳಿರಿ

ಘಕ್ಕೀರ—ಬಾದಶಹರೇ, ನಿಮಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲಾ! ರಾಮಯನು ನಿಮಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮನೆತನದ ಸ್ತ್ರೀಲಾಭವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವನಷ್ಟೇ? ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೂ ಒಬ್ಬಾಪುರದ ವರ-ಗೋವಳಕೊಂಡವರ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ನಷ್ಟವಾಗುವದು ಇದರಿಂದ ಉದಯಗಿರಿರಾಜ್ಯವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗುವದು. ಹ್ಯಾಗೂ ಆ ರಾಜವಂಶದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸುಂದರ ಬಾಲಿಕೆಯಿರುವಳು. ಆಕೆಯನ್ನೇ ನೀವು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿರೆಂದರೆ ಆ ರಾಜ್ಯವು ನಿಮಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವದು.

ಬಾದಶಹ—(ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ)ಏನು ಮಹಾತ್ಮರೇ, ಉದಯಗಿರಿರಾಜನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಬಾಲಿಕೆಯಿರುವಳೇ? ರಾಮಯನು ನನಗೆ ಒಬ್ಬ ರಾಜಪುತ್ರನಿರುವನೆಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿರುವನು ನೀವು ಹೇಳುವಂತೆ ಬಾಲಿಕೆಯಿದ್ದರೂ ಆಕೆಯ ಮದುವೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಉದಯಗಿರಿ ರಾಜ್ಯವು ಹ್ಯಾಗೆ ದೊರೆಯುವದು?

ಘಕ್ಕೀರ—ಓಹೋ, ರಾಮಯನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿರುವನು ಅವನ ತಂತ್ರಗಳು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯಲಾರವು.

ಬಾದಶಹ—ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಮಯನದೇನು ತಂತ್ರವಿರುವದು?

ಘಕ್ಕೀರ—ಉದಯಗಿರಿರಾಜನಿಗೆ ಕಮಲಾಂಬೆ ಎಂಬೊಬ್ಬ ಪ್ರೌಢ ಬಾಲಿಕೆ

ಮಾತ್ರ ಇರುವಳು ಆಕೆಗೇ ಪುರುಷ ವೇಷವನ್ನಳವಡಿಸಿ ರಾಜಕುಮಾರನೆಂದು ರಾಮಯನು ಹೇಳಿರುವನು ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಅವನು ಸ್ಯೂವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವದು, ತನ್ನ ಹಿತದ ಸುಖವಾಗಿಯೇ ಹೊರತು ನಿಮ್ಮ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲ, ಅವನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗಿನ ಗತ್ತನ್ನು ಬಿಡಲಾರನು ಹೀಗೆ ಅವನು ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಸರಳತನದಿಂದ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಪುರುಷವೇಷವನ್ನು ಹಾಕಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಕಂಡು ನೀವು ವೋಹ ಗೊಳ್ಳುವಿರಂದೇ ಆ ತಂತ್ರಗಾರನಾದ ರಾಮಯನು ಹೀಗೆ ಆಚರಿಸಿರುವನು

ಬಾದಶಹ—ನೀವು ಇದನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚಿದಿರಿ?

ಫಕೀರ—ವೊದವೊದಲು ನನಗೂ ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಭ್ರಾಂತಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಒಬ್ಬ ಸ್ನೇಹಿತನು ಹೇಳಿದನು ನೀವು ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ರಾಮಯನನ್ನು ಕೇಳಬಹುದು

ಬಾದಶಹ—ಆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಶೆ ಹುಟ್ಟಿ ಬಾರದೆಂದೇ ಆ ಮಂತ್ರಿಶ್ರೇಷ್ಠನು ಇಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾನು ಕೇಳಿದರೆ ಅವನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವನೇ? ಸುಮ್ಮನೆ ನಮ್ಮ ಅಗೌರವವನ್ನು ನಾನೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತಾದೀತು.

ಫಕೀರ—ಬಾದಶಹರೇ, ರಾಮಯನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ಕೇಳದಿದ್ದರೆ ನೀವು ಅವನ ಮಾತುಕೇಳಿ ವಿಷಯನಗರದವರೊಡನೆ ಯುದ್ಧವನ್ನಾ ದರೂ ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡುವಿರಿ? ಈಗ ರಾಮಯನು ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ಅವನು ನೀವು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಕೇಳಲೇ ಬೇಕಾಗುವದು. ದಾವಲಖಾನರಿಗೆ ವಿಷಯನಗರದ ರಾಯರ ಉಪಪತ್ತಿಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿರುವನು.

ಬಾದಶಹ—ಹೀಗೆನು? ಅಂದಒಳಿಕ ರಾಮಯನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ಬೇರ ಡೂಡ್ಡ ವಂಶದ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆಂತ ಕೈಯೊಳಗಿದ್ದ ಆ ರಾಜಪುತ್ರಿಯನ್ನು ಕೊಡುವದು ಅವನಿಗಾದರೂ ಸುಲಭವಾಗಿದೆ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ನಮಗೆ ಸುಂದರ ತರುಣಿಯು ಲಾಭ ಹಾಗು ರಾಜ್ಯಲಾಭಗಳೆರಡೂ ಸಾಧಿಸುವವು.

ಫಕೀರ—(ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆತನ ಮೂರ್ಖತನಕ್ಕೆ ನಗುತ್ತ) ಬಾದಶಹರೇ, ಬಹು ಯೋಗ್ಯವಾಗುವದು. ಈಗಲೇ ರಾಮಯನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಕೇಳಬಿಡಿರಿ. ನಾನು ಹೋಗಿಬರುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಫಕೀರನು ರಾಮಯನ ಗುಪ್ತ ತಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಕೇರು ಹಾಕುವ ದಕ್ಕಾಗಿ ಬಾದಶಹನ ಹೈದಯಭೂಮಿಶಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಸ್ವಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದನು ಬಳಿಕ ಹೆಣ್ಣಿನ ಹುಚ್ಚು ಹತ್ತಿದ ಆ ಬಾದಶಹನು ರಾಮಯನನ್ನು ಕರೆಕಳುಹಿಸಿದನು. ಆತನಾದರೂ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಹೊರಟುಬಂದು ಬಾದಶಹನಿಂದ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಉಚಿತಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಆಗ—

ಬಾದಶಹನು—ಮಂತ್ರಿಗಳೇ, ಮೊನ್ನೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ರಾಜಕುಮಾರರನ್ನು ಕರೆಕೊಂಡು ಒಂದಿದ್ದಿರಲ್ಲವೇ? ಅವರೊಡನೆ ನಾನು ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ಆಗ ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿಲ್ಲ ಈ ದಿನ ಸಂಜೆಯ ಮುಂದೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡುವಿರೇನು?

ರಾಮಯಮಂತ್ರಿ—(ಗಾಬರಿಯಾಗಿ) ಬಾದಶಹರೇ, ನಮ್ಮ ರಾಜಪುತ್ರರು ಈಗೇರಡು ದಿನಗಳಿಂದ ತಲೆನೋವಿನ ಬಾಧೆಯಾಗಿ ಅಸ್ವಸ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರೆ

ಬಾದಶಹ—ಮಂತ್ರಿಗಳೇ, ನಿಮ್ಮ ಗುಟ್ಟು ನನಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಾಗಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಸಹ ನೀವು ಈ ಪರಿ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಬೇಕೇನು?

ರಾಮಯಮಂತ್ರಿ—ಬಾದಶಹರೇ, ನೀವು ಏನು ಅನ್ನುವಿರಿ? ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವೇ ನನಗಾಗಲಿಲ್ಲ

ಬಾದಶಹ—ಮಂತ್ರಿಗಳೇ, ಇಂಥ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವು ನಿಮಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಆದೀತು? ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಪುರುಷವೇಷವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಮಂದಿಯನ್ನು ರಕ್ತಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಬರುತ್ತದೆಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ

ರಾಮಯಮಂತ್ರಿ—(ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ಸ್ವಗತ) ಎಲೆ! ಇದೇನು ಅನರ್ಥವಾಯಿತಲ್ಲ! ನಾನು ಕಮಲಾಂಬಿಗೆ ಈ ದುರ್ಜನರ ದೃಷ್ಟಿತಾಕಬಾರದೆಂದು ಪುರುಷವೇಷವನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದು ಇವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿರಬಹುದು? ನಾನು ಇಷ್ಟು ಎಚ್ಚರದಿಂದ ನಡೆದರೂ ನಮ್ಮ ಗುಪ್ತ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಯಾರು ಹೊರಗೆ ಡಹುತ್ತಿರಬಹುದು? ಶಿವ! ಶಿವ! ಈಗೇನು ಉತ್ತರ ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು? (ಪ್ರಕಾಶ) ಬಾದಶಹರೇ, ನನ್ನ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ನೀವು ನೋಸವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆ ನನ್ನ ಯತ್ನವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತ ಕುಳಿತರೆ ಎರಡು ಮೂರು ದಿನಗಳಾದರೂ ಸಾಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ!

ಬಾದಶಹ—ಅದಿರಲಿ, ಮಂತ್ರಿವರ್ಯರೇ, ನೀವು ನಿಮ್ಮ ರಾಜಪುತ್ರಗೆ ಇದುವರೆಗೆ ಪುರುಷವೇಷ ಹಾಕಿದ್ದೇ ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ ಈಗ ನಾನೊಂದು ಮಾತು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ ಅದಕ್ಕೆ ನೀವೇನು ಅನ್ನುವಿರಿ?

ರಾಮಯಮಂತ್ರಿ—ಆದು ಯಾವ ಮಾತೆಂದನ್ನು ನೀವು ಹೇಳಿದ ಹೊರತು ನಾನು ಆ ವಿಷಯವಾಗಿ ಏನು ಮಾತಾಡಲಿ?

ಬಾದಶಹ—ನಿಮ್ಮ ರಾಜಪುತ್ರಿಯನ್ನು ನನಗೆ ನಿಕಾಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು ಇದೇ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಯು.

ರಾಮಯಮಂತ್ರಿ—(ವಜ್ರಾಘಾತವಾದಂತೆ ನೊಂದುಕೊಂಡು) ಬಾದಶಹರೇ, ಇದನ್ನೇನು ಪ್ರಶ್ನಮಾಡಿದಿರಿ? ಇದಕ್ಕೆ ನನಗೇ ಹ್ಯಾಗೆ ಉತ್ತರಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದೀತು ನಮ್ಮ ರಾಜಪುತ್ರಿಯು ಒಹು ಒಬ್ಬಿಶಾಲಿನಿಯಿರುವಳು ಆಕೆಗೆ ನಾನು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವೆನು ಈ ಮಾತಿಗೆ ಅವಳ ಒಪ್ಪಿಗೆಯು ಬೇಕೇ ಹೊರತು ಬರಿಯ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಆಗುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ

ಬಾದಶಹ—(ಸ್ವಲ್ಪ ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ) ಹೀಗೆ ನೀವು ಹೊರದಾರಿ ಹುಚ್ಚಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ನಾವಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಇಷ್ಟೇಕೆ ಪೇಚಾಡಬೇಕು? ನಿಮ್ಮ ವಚನವು ನಿಮಗೆ ಮುಟ್ಟಿತು ನಾವು ನಾಳೆಗೇ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗುವೆವು.

ರಾಮಯಮಂತ್ರಿ—ಬಾದಶಹರೇ, ಹೀಗೆ ನೀವು ನನ್ನ ದುಲೆ ಮುರಕೊಂಡುಬಿದ್ದರೆ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ? ರಾಜಪುತ್ರಿಯ ಮನವೊಲಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವೆನು. ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ನಿಮ್ಮಂಥ ವೈಭವಸಂಪನ್ನ ಬಾದಶಹರು ನಮ್ಮ ರಾಜಪುತ್ರಿಯ ಕೈಹಿಡಿದರೆ ಆಕೆಯು ಧನ್ಯಳೆಂದೇ ನಾನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ.

ಬಾದಶಹ—ಆಗಲಿ, ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಸಾನಂತೂ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ ಮುಂದೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ನಿಮಗೆ ಸರಿಯೋದ ಹಾಗೆ ನೀವೇ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿರಿ

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರ ಭಾಷಣವಾಗಲು ರಾಮಯನು ಬಾದಶಹನ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ಸ್ವಗೃಹಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ತೆರಳಿದನು ಹೋಗಹೋಗುತ್ತ ಅವನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—“ಈ ತುರ್ಕರ ಸಂಗವು ಸರ್ಪದಸಂಗವಿದ್ದಹಾಗೆ, ನಾನೊಂದು ಹಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕಲೆಹಾಕಿದರೆ ಅದು ನನ್ನ ಮೈಮೇಲೆಯೇ ಬರು

ವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ ಪಾಪ! ನಮ್ಮ ರಾಜಪುತ್ರಿಯು ಬಹುಶೀಲವತಿಯು, ಯವನ ರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಆಕೆಗೆ ಆಗದು ಇಂಥ ಸತ್ಕುಲ ಪ್ರಸೂತಿಯನ್ನು ಎಳೆದು ತಂದು ನಾನಾಗಿಯೇ ಎಂಥ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಗುರಿನಾದಿದಹಾಗಾಯಿತಲ್ಲ? ಆಕೆಯು ಇದು ವರೆಗೆ ಆನೆಗುಂದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೆ ರಾಯರ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿಂದ ಆಕೆಯು ಸತ್ಕುಲ ಪ್ರಸೂತನಾದ ಬೇರೊಬ್ಬ ರಾಜನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ತನ್ನ ತವರುಮನೆಯ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಯಲು ಅರ್ಹಳಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು ಆದರೆ ಈಗ ಈ ಭಯಂಕರ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ನಾನು ಆಕೆಯ ಮುಂದೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಹೇಳಲಿ? ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಅತಿ ವಿನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಸಿಂ ದು ಮನೆಗೆ ಹೋದನು ಕಮಲಾಂಬೆಯು ಒಂದು ಚಾಣಾಕ್ಷಳಿದ್ದದರಿಂದ ಆಕೆಯು ರಾಮಯನ ಮುಖಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಪ್ರಸಂಗವು ವಿಪರೀತವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ತರ್ಕಿಸಿ— “ಮಂತ್ರಿಗಳೇ, ಇಂದು ನಿಮ್ಮ ಮುಖವು ಹೀಗೆ ಕಂದಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ನಿಮ್ಮ ಯುಕ್ತಿಗಳೇನಾದರೂ ಬೈಲಿಗೆ ಬದ್ದು ಕಾರ್ಯಹಾನಿ ಮಾತ್ರ ಆಗಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನವಾಡಿದಳು ಆಕೆಯ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ವ್ಯಸನವಾಯಿತು. ಅವನು ಅದನ್ನು ಹೇಳಲಾರದೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಎಂದು ತಲೆ ಕೊಡುವದನು

ಹೀಗೆ ಮಂತ್ರಿಯು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳದ್ದರಿಂದ ಕಮಲಾಂಬೆಯ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯು ಹೆಚ್ಚಿತು ಆಕೆಯು ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಲೇಬೇಕೆಂದು ದುಂಬಾಲಬಿದ್ದಳು ಕಡೆಗೆ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೆ ರಾಮಯನು ಆಕೆಗೆ ಆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು.

ರಾಮಯನು—ತಂಗೀ ಕಮಲಾ, ಇಂದಿನ ದಿವಸ ನನ್ನ ಅಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಹೇಳದಾರದೆಂದರೆ ನೀನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ ಅದರಿಂದ ನಿನಗೂ ದುಃಖವಾಗದೆ ಇರದು ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು— ಬೇದರದ ಬಾದಶಹನು ನೀನು ಪುರುಷವೇಷದಿಂದಿದ್ದರೂ ಸ್ತ್ರೀ ಇರುವಿಯೆಂಬದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿರುವನು ಯಾರೋ ದುಷ್ಟರು ನಮ್ಮ ಈ ರಹಸ್ಯವನ್ನರಿತು ಅವನಿಗೆ ಚುಚ್ಚಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು ಆ ಕಾಮಾಂಧನು ನಿನ್ನನ್ನು ನಿಕಾಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವನು ಈ ದಿವಸ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿದ್ದು ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ, ತಂಗೀ, ಕಮಲಾ, ಏನು ಹೇಳಲಿ? ನಾನಾಗಿಯೇ ನಿನ್ನ ಕೊ-

ರಳು ಕೊಯ್ದಹಾಗಾಗಿರುವದು ಈ ದುಷ್ಟರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ತಂದಿರಿಸಿದ್ದು ನನ್ನಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಅಪರಾಧವಾಯಿತು

ಕಮಲಾಂಬೆ—ಮಂತ್ರಗಳೇ, ಬಾದಶಹನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಏನು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಂದಿರುವಿರಿ?

ರಾಮಯನು—ತಂಗೀ, ಏನು ಉತ್ತರ ಕೂಡಲಿ? ಅವನ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವೂ ಘಾತವಾಯಿತೆಂದು ಭಾವಿಸಿದನು ಮಾತ್ರ, ಆದರೆ ಆತನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಏನಾದರೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕಷ್ಟೇ? ನಮ್ಮ ರಾಜವುತ್ರಿಗೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಆಕೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಿಳಿದು ನಿಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಬಂದಿರುವೆನು ಮುಂದೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬದೇ ಈಗ ನನ್ನ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ

ಕಮಲಾಂಬೆ—ಮಂತ್ರಗಳೇ ಹೀಗೆಯಾಕೆ ಹೇಳಿದಿರಿ?

ರಾಮಯ—ಮತ್ತೇನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು?

ಕಮಲಾಂಬೆ—ನಿಮಗೇನೂ ನಾನು ರಾಜಕರಣ ಕಲಿಸಬೇಕೆಂಬಂತಿಲ್ಲ. ಹೂ! ಅಂದು ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ನಾವು ಆ ದುಷ್ಟರ ದವಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು, ಅವರ ವಿರುದ್ಧ ವರ್ತಿಸಿದರೆ ಇಂದೇ ಅನರ್ಥವು ಒದಗುವದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕಿಂತ ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅನಂತರ ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ನಾವು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವದು ವಿಹಿತವಾಗಿರುವದು ಇನ್ನುಮೇಲಾದರೂ ನೀವು ಬಾದಶಹನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನ ಅಪಮಾಧಾನವಾಗದಂತೆ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿ ಬರಿ.

ರಾಮಯ—ತಂಗೀ, ನಿನ್ನ ಯುಕ್ತಿಯೆಲ್ಲ ಒಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ಯೋಗ್ಯವಿದೆ. ಬಂದ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿ ಪಾರಾಗೋಣ

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಭಾಷಣವಾದ ಬಳಿಕ ರಾಮಯನು ಕಮಲಾಂಬಿಕೆಯೊಳೆಯಿಂದ ಹೂರಟು ತನ್ನ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಹಲವು ಬಗೆಯ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರತೊಡಗಿದವು. ಅವನು ಬಹು ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ಯೋಚಿಸಿದನು ಅವನ ವಿಶಾಲವಾದ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಈ ಗುಪ್ತಸಂಗತಿಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಿವರಣೆ ಹ್ಯಾಗಾಯಿತೆಂಬದು ಹೊಳೆಯದೆ ಹೋಯಿತು. ಆಗ ಅವನು ತನ್ನಲ್ಲಿ—“ನಾನು ತಿಮ್ಮರಸನಿಗೆ ಮಂಕುಬಂದಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಹಲವು ಕಾರಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿರಲು, ಆ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯು ನನ್ನ

ಕಾರಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ನನಗೇ ಮುಳುವುಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಯಾಕಂದರೆ ಈ ನಗರಿಯಲ್ಲಿ ತಿಮ್ಮರಸನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾದ ಗುಪ್ತಚಾರ ರದ್ದಹೊರತು ನಮ್ಮ ಗುಪ್ತ ಸಂಗತಿಗಳು ಮಂದಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಾರವು. ನನ್ನ ತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೂಡಲು ತಿಮ್ಮರಸನೊಬ್ಬನೇ ಸಮರ್ಥನು, ಎಂದು ಬಹು ವಿಧವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿದನು

೧೧ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ.

ಖಾನನ ವಿಷಯಾಂಧತೆ.

—(೦)—

ದಿನಮನೆಯು ಅಸ್ತಂಗತನಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ತಾಸುಗಳು ಕಳೆದುಹೋಗಿವೆ. ಗಾಢಾಂಧಕಾರವು ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದೆ. ಗಗನಾಂ ಗಣದಲ್ಲಿ ಮಿನುಗುಟ್ಟುವ ತಾರೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂಖ್ಯಾಬಾಹುಲ್ಯವನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಒತ್ತಿಬರುವ ನಿಶಾದೇವಿಯ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ನಾಚಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಧಾಳಾಗಿ ಮಾಡುವ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ತಳೆದಂತೆ ತೋರುತ್ತಲಿವೆ. ಈ ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶವು ಹ್ಯಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಆಕಾಶದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದ ಹೊರತು ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ನಿದ್ರಾಂಗನೆಯ ಆಲಿಂಗನ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ರಾಯಚೂರ ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಆ ಸುಖಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿ ಹಲವು ಬಗೆಯ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ತಳಮಳಿಸುತ್ತ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊರಳಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಆ ಮಗ್ಗಲಿನಿಂದ ಈ ಮಗ್ಗಲು, ಈ ಮಗ್ಗಲಿನಿಂದ ಆ ಮಗ್ಗಲು ಹೊರಳಾಡಿದ ಒಳಿಕೆ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಆಂತರಿಕ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲದೆ ದಿಗ್ಗನೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು, ಮತ್ತು ಆಕಾಶವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಮನದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿತು —“ಎಲೈ ಪರವರದಿ ಗಾರನೇ, ನನ್ನನ್ನು ಇಷ್ಟೇಕೆ ವಿರಹದುಃಖದಲ್ಲಿ ಮುಣುಗಿಸುವಿ? ನಿನ್ನ ದಯೆಗಿಂದ ನಾನು ಇಷ್ಟೊಂದು ವೈಭವವನ್ನನುಭವಿಸಿದ್ದರೂ ಆ ಲಲನಾಮನೆಯಕ

ಸಂಘೋಗಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುವಷ್ಟು ದೈವಶಾಲಯು ನಾನಿಲ್ಲವೇ? ಯುದ್ಧ ಮುಖದಿಂದ ಗೆದ್ದು ತಂದ ತರುಣೀಮಣಿಯು ನನ್ನ ದುರ್ದೈವದಿಂದ ಅಂತರಿಸಿದಳು. ವಿಜಯನಗರದವರ ಈ ಹಾಳು ಯುದ್ಧವು ತೀರುವವರೆಗೆ ನಾನವಳ ಸನಿಯಕ್ಕೆ ಸುಳಿಯುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ ಇದೂ ಇರಲಿ, ರಾಮಯನು ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಹಿಡಿದುತಂದ ಆನಂಗಸೇನೆಯ ಅಂಗಸುಖವಾದರೂ ನನಗೆ ಇದುವರೆಗೆ ಲಭಿಸಬಾರದೆಂದರ ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯವನಿಸುತ್ತದೆ. (ಅಹಮಹಿಮಿಕೆಯನ್ನು ತಾಳಿ) ಇದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇತರದು? ನಾನಾಗಿಯೇ ಆ ಹೆಂಗಳೆಯರ ಮನಸ್ಸು ನೋಯಿಸಬಾರದೆಂದು ಜಿಟ್ಟಿರುವನು ದುರ್ಗವನ್ನೇ ಸುಟ್ಟು ಸೂರೆಗೊಳ್ಳಲು ಅಧಿಕಾರವಿದ್ದ ನನಗೆ ಆ ಹೆಂಗಳೆಯರ ಅಂಗಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುವದು ದೊಡ್ಡ ಮಾತಾಗಬಹುದೇ? ಧೀ! ನಾನು ಮೂರ್ಖನು, ಸುಮ್ಮನೆ ಋದಾನಿಗೆ ವೂರಿಯಡುತ್ತಿರುವೆನು. ಈಗಲೇ ಆನಂಗಸೇನೆಯ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆಕೆಯು ಸಮ್ಮತಿಸದಿದ್ದರೂ ಆಕೆಯೊಡನೆ ಒತ್ತಾಯದಿಂದಲಾದರೂ ಮನಸೋಕ್ತವಾಗಿ ರವಿಸುವೆನು ”

ಪ್ರಿಯವಾಚಕರೇ, ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸುವ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಯಾವುದೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ತಟ್ಟನೆ ಬಂದು ಹೋಗಿರಬಹುದು ದೇಶ-ಕಾಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ನೋಡದೆ, ಇಂಥ ವಿಷಯಂಪಟ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಅದರ ಭಾರದಿಂದ ಘಾಸಿಯಾಗುವದು ದಾವಂಖಾನನಂಥ ವಿಷಯಾಂಧನಿಗಲ್ಲದೆ ಇನ್ನಾರಿಗಾದರೂ ಸಲ್ಲಬಹುದೇ? ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಆ ವಿಷಯಾಂಧನು ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿ ಅಂಗರಕ್ಷಕರನ್ನು ಕೂಗಿದನು, ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಸುಂದರ ಹೋಲುವನ್ನು ತರಹೇಳಿದನು ಕೂಡಲೆ ಸೇವಕರು ಹೋಲಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು ಹೋಲಿಯು ಸಿದ್ಧವಾದದ್ದೊಂದೇ ತಡ, ಖಾನನು ಅದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಧರ್ಮಸತ್ತೆಗೆ ಅದನ್ನು ಹೂರಡಿಸಲಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು

ಖಾನನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಶೀಘ್ರಗಾಮಿಗಳಾದ ಭೋಯಿಗಳು ಹೋಲಿಯನ್ನು ಧರ್ಮಸತ್ತೆದ ಪಟಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ತಂದಿಳಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಖಾನನು ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಕಾವಲುಗಾರರು ತಡವರಿಸುತ್ತ ಎದ್ದುನಿಂತು ಅವನಿಗೆ ಸಲಾಮುವಾಡಿ ದೂರ ಸರಿದು ನಿಂತರು ಗೊರಕೆ ಹೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾವಲುಗಾರರಂತೂ ತಮ್ಮ ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ನೀರು ಬರುವದೋ ಎಂದು ಅಂಜುತ್ತ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಆನಂಗಸೇನೆಯನ್ನೇ ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಖಾನನು

ಕಾವಲುಗಾರರ ಕಡೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷ್ಯಗೊಡದೆ ಮಂದಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಅವನು ಒಂದು ತವಕವಿಂದ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯನ್ನೇರಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಪರದೆಯನ್ನು ಓರೆಮಾಡಿ ತನ್ನ ಅರಗಿಳಿಯ ಮುದ್ದುಮಾತುಗಳು ಕೇಳಬರುವವೋ ಎಂದು ನೋಡತೊಡಗಿದನು ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನಂಗಸೇನೆಯು ಮಲಗಿದ್ದು, ಆಕೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಿತ್ರೆಯು ಜಾಗರೂಕಳಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು ಪರದೆಯನ್ನು ಯಾರೋ ಓರೆಮಾಡಿದಂತೆ ತೋರಲು ಸುಮಿತ್ರೆಯು ಆ ಕಡೆಗೆ ಎಬ್ಬಿಸಿ ನೋಡಿದಳು ದೀವದ ಸ್ವಚ್ಛ ಪ್ರಕಾಶದಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ಖಾನನ ಕೂಗಡ್ಡೆಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸಿದವು ಕೂಡಲೆ ಆ ಜದುವೆಯು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಖಾನನನ್ನು ಒಂದು ಗೌರವದಿಂದ ಆದರಿಸಿದಳು. ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಪ್ರಸನ್ನ ಮುಖವನ್ನೂ ಆಕೆಯ ಆದರವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಖಾನನು ಬಿಪ್ಪನಾದನು ಅವನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವು ಮೂಲಂ ಬೆರಸು ಉಳಿದುಬಿಡಲಾರದು ಇಂದಿನ ವರೆಗೆ ಅವನು ಸನ್ನಿಹಲಂದರೂ ಹತ್ತಿಂಟುಸಾರ ಅನಂಗಸೇನೆಯು ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದು, ಇಷ್ಟು ಸನ್ಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದು, ಇದೇ ಪ್ರಥಮರಾಗಿತ್ತು ಈ ದಿವಸದ ಸನ್ಮಾನದಿಂದಾದಷ್ಟು ಸಂತೋಷವೆ ಅವನಿಗೆ ಇಂದಿನ ಯಾನ ಸನ್ಮಾನಗಳಿಂದಲೂ ಆಗಿದ್ದಿಲ್ಲ ಅಂತೇ ಅವನು ಹೀಗೆ ಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ತಾನು ಎಲ್ಲರವೆ ನೆಂಬದನ್ನು ಕೂಡ ತಿಳಿಯದೆ ಸುಮಿತ್ರೆಯು ತೋರಿಸಿದ ಸೀರದಮೇಲೆ ಸೂತ್ರದ ಗೊಂಬೆಯಂತೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು

ತನ್ನ ಅರ್ಧಪೂರ್ಣವಾರಿನೋಟ ನಗೆವೊಗದ ಮಾಟ, ಸುಂಜುಲ ಮಾತಿನ ಸವಿಯೂಟಿ ಇವುಗಳು ಖಾನನನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರುಳುಗೊಳಿಸಿದವೆಂದು ತಿಳಿಯಲು ಸುಮಿತ್ರೆಯು ಕೂಡಲೆ ಬಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ಖಾನನನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದಳೆಂದರೆ—“ಖಾನಿಂದರೇ ತಮ್ಮ ದಯೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದ ನಾವು ಯಾವ ಕೊರತೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಸುಖವಾಗಿ ಇರುವೆವು ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಅವನವರಿಗೆ ದೀನ ಮಾತ್ರ ಬಿಡದಾಗಿದೆ ವೈದ್ಯರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ದೌಷಧ ತರಬೇಕೆಂದರೆ ಕಾವಲುಗಾರರು ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ ಇದನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹ್ಯಾಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದುಮಾಡಿ ರಲು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ತಾವೇ ಬಂದದ್ದು ಬಹಳ ಒಳಿತಾಯಿತು”

ಖಾನ — ಹೀಗೇನು? ಇದರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಿ ಸಹ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ? ನಮ್ಮ ರಾಜವೈದ್ಯನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಈಗಲೇ ತೋರಿಸುವೆನು ಸುಂದರೀ, ಇದುವರೆಗೆ ನಾನು ಈ ಕಡೆಗೆ ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು.

ಸುಮಿತ್ರಾ—ಖಾವಿಂದರೇ, ಯಾಕತ್ತಿತ್ ದಾಸಿಯಾದ ನನ್ನ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವರೇ? ಈಗತಮಗೆ ವಿನಂತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದೇನಂದರೆ—ವೈದ್ಯರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಯಿಸಬಾರದು. ಯಾಕಂದರೆ ನಮ್ಮ ಅವನವರ ಸುಂದರ ರೂಪವು ಅನ್ಯರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳುವದು ಸರಿಯಾಗದು! ನನ್ನ ಮಾತು ಯೋಗ್ಯವೋ ಹೇಗೆಂಬದನ್ನು ಖಾವಿಂದರವರು ತಾವೇ ಯೋಚಿಸಬೇಕು

ಖಾನ—ನಿನ್ನ ಮಾತು ಒಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ ಆದರೆ ವೈದ್ಯನು ಬರದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಸ್ವಾಮಿನಿಯ ಬೆನೆಯು ವಾಸಿಯಾಗುವ ಬಗೆಯಂತು? ಸುಮಿತ್ರಾ ಇದಕ್ಕೊಂದು ಉಪಾಯವಿದೆ.

ಖಾನ—ಯಾವ ಉಪಾಯವದು?

ಸುಮಿತ್ರಾ—ನಾನು ವೈದ್ಯರ ಮುಂದೆ ಅವನವರ ಬೇನೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವರಿಂದ ತಕ್ಕ ಔಷಧ ಇಸಗೊಂಡು ಬರುವೆನು ನಾಲ್ಕೈಂಟುದಿನ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಅವನವರ ಬೇನೆಯು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುವದು. ಆದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಅನುಕೂಲವು ನಮಗೆಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು?

ಖಾನ(ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ)—ಏನು, ಇದಕ್ಕೆ ನಿಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲವೋ? ಏನು ಅನುಕೂಲವಾಗಬೇಕೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳು, ಈ ದುರ್ಗಾಫಿಪತಿಯೇ ನಿಮ್ಮ ದಾಸನಾಗಿ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತಿರುವಾಗ ನಿಮಗಾವ ಕೊರತೆಯದು?

ಸುಮಿತ್ರಾ—ಖಾವಿಂದರವರ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ನೋಡಿ ನಮಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ಆಗತಕ್ಕ ಅನಾನುಕೂಲತೆಯೆಂದರೆ—ಈ ಕಾವಲುಗಾರರು ಯಾತಕ್ಕೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಹೊರಗೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ. ದುರ್ಗಾಫಿಪತಿಗಳ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ನಮಗೆ ಈ ತರದ ಸೆರೆಮನೆಯ ಅವಸ್ಥೆಯೇ?

ಖಾನ—ಸರಿ! ಸರಿ! ಸುಂದರೀ, ನಿನ್ನ ಮನೋಭಿಪ್ರಾಯವು ತಿಳಿಯಿತು. ನಿಮಗಿದ್ದ ಈ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ದೂರಮಾಡುವೆನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಯಾವ ಕಾವಲುಗಾರರೂ ನಿಮಗೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ತಡೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಾರರು.

ಸುಮಿತ್ರಾ—ಖಾವಿಂದರವರೇ, ತಾಸಿಗೆ ಮೂರುಸಾರೆ ಕಾವಲುಗಾರರು ಬದಲಾಯಿಸುವರು. ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ನಡೆಯುವ ಬಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ? ಪುನಃ ನಮಗೆ ಸೆರೆಮನೆಯ ಹಾಡು ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ.

ಖಾನ—ಕೋಮಲಾಂಗೀ, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಡ ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಬೆರಳಿನಲ್ಲಿರುವ ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರವನ್ನೇ ಕೊಡುವೆನು. ಇದನ್ನು ತೋರಿಸಿದರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಯಾವ ಕಾವಲುಗಾರನೂ ತಡೆಯಲಾರನು ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಅಂಧ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದರೂ ನಿಮಗೆ ಸನ್ಮಾನಮಾಡುವನು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಖಾನನು ಸುಮಿತ್ರೆಯೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿ ಅನಂಗಸೇನಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಬೇಕೆಂದು ತನ್ನ ಬೆರಳಿನೊಳಗಿನ ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರವನ್ನು ತೆಗೆದು ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟನು, ಮತ್ತು ಆಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು—ಸುಮಿತ್ರಾ, ನನ್ನನ್ನು ಪರಕೀಯನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡ ನಿಮಗೆ ಅಂಧದೇನಾದರೂ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದರೆ, ಈ ಉಂಗುರದ ಸಹಾಯದಿಂದ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬಂದು ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳು ಇಲ್ಲವೆ ನನಗೇ ದಿನಾಲು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಒರಲಕ್ಕಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವೆನು, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು ಅದಕ್ಕೆ ಸುಮಿತ್ರೆಯು ಹಾಸ್ಯವದನದಿಂದ— ಖಾವಿಂದರೇ, ಹಾಗೇನು ಬೇಡ, ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ ನಾನೇ ತಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬರುವೆನು, ಎಂದು ಹೇಳಲು, ನಿದ್ಧಿಯು ಬಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಖಾನನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಹೊರಟನು ಅನಂಗಸೇನೆಯನ್ನು ನೋಡಿಯಾದರೂ ಕಣ್ಣುಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಕಳಕೊಳ್ಳದೆ ಹಾಗೇ ಕೋಗಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಅಸಹ್ಯವೇದನೆಯಾಗಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಆದರೂ ಅವನು ಸುಮಿತ್ರ-ಅನಂಗಸೇನೆಯರ ಮನಸ್ಸು ತನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸುಪ್ರಸನ್ನವಾದ್ದರಿಂದ ಇಂದಿಲ್ಲ ನಾಳೆಯಾದರೂ ಆಕೆಯು ತನ್ನ ವಳೇ ಎಂಬ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ರಾಣೀವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪವಡಿಸಿದನು.

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಸುಮಿತ್ರೆಯು ಖಾನನನ್ನು ಮರುಳುಗೊಳಿಸಿ, ಅವನಿಂದ ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಅವನನ್ನು ಭ್ರಾಂತನನ್ನಾಗಮಾಡಿ ಹೊರಗಟ್ಟಿದಳು, ಅನಂಗಸೇನೆಯು ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಬೆನ್ನಚವ್ವರಿಸಿ--ಸುಮಿತ್ರೇ, ನಿನ್ನ ಅಂಧ ಜತುರೆಯಾದ ಸಖಿಯಸಹಾಯವಿರಲು ನಾನಂಜುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಸಖೀ, ನೀನು ಎಷ್ಟು ಮಾಯಗಾರ್ತಿಯವ್ವಾ! ಆ ಖಾನನನ್ನು ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮರುಳುಗೊಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ! ಆ ಮೂರ್ಖನು ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವಾದ ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರವನ್ನು ನಿನ್ನ ವಶಮಾಡಿ ಹೋದನು ಇಂಥ ನರಪಶುಗಳಿಗೆ ದೇವರು ಇಷ್ಟು ಮಂದಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹಾಕದಿದ್ದರೆ, ಅವರು ನಮ್ಮ ಅಂಧ ಎಷ್ಟೋಷನ ಸುದತಿಯರ ಗೋಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇರಲಿ. ಆದದ್ದು ಒಳಿತಾಯಿತು. ಈ ಮುದ್ರೆಯ ಸಹಾ

ಯದಿಂದ ನಾವು ಈ ದುರ್ಗದಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿ ಪಾರಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಆ ನೀಚವಾಸನ ಅಂಜಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ನುಡಿದಳು. ತನ್ನ ಒಡತಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆದ ಆನಂದವನ್ನು ನೋಡಿ ಸುಮಿತ್ರೆಯೂ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಒಳಕ ಅನಂಗಸಂನೆಯು ನಿರೋಧಿಸುವಾಗ ಸಂಭಾವಣ ಮಾಡತೊಡಗಿದಳು —“ಸವೀ, ಸುಮಿತ್ರಾ, ನಿನ್ನ ಈ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವನ್ನೇನು ಮಾಡಲಿ? ನಾವು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ನಮ್ಮ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋದ ವೆಂದರ ಆ ನಿನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯ ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿ, ಅವನಿಂದ ನಿನಗೆ ಒಂದು ಚುಂಬನಕೊಡಿಸುವೆನು ಯಾಕೆ ಸುಮಿತ್ರೇ, ಈ ಬಹು ಮಾನವನ್ನು ನೀನು ಮನಮುಟ್ಟಿ ಬಯಸುವವಿಲ್ಲವೇ?

ಸುಮಿತ್ರ—ಅವನವರೇ, ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳು ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲಾರವು ಏನಾದರೂ ಕೊಡಿಸುವಿರಂತೆ, ಈಗ ರಾತ್ರಿಯಾಯಿತು, ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ನಿರ್ದಯ ಹಣೆಕೆ ಹಾಕುತ್ತಿರುವುದು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಯ ಇಸಾಮು ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಬ್ಬರು ಮಾತನಾಡಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಒರಗಿಕೊಳ್ಳಲು, ಅರುಣೋದಯವಾಯಿತು ಕೋಳಿಗಳ ಕೂಗು ದುರ್ಗದಲ್ಲ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಗೊಂಡು ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೇಳಲಾರಂಭಿಸಿತು ಆ ಕೂಗಿನಿಂದ ಸುಮಿತ್ರೆಯ ನಿರ್ದಯ ಹಾರಿ ಅವಳು ನಿಜ್ಜಳವಾಗಿ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು—ಅವ್ವಯ್ಯಾ! ಏನು ಘಾತುಕ ಕೋಳಿಯಿದು! ಅದಕ್ಕೇ ಯವನರು ಇದನ್ನು ಕೊಯ್ದು ತಿನ್ನುವರು! ನನ್ನ ನಿರ್ದಯನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿತು, ಎಂದು ಒಟಗುಟ್ಟುತ್ತ ಎದ್ದು ನಿಂತಳು ಅನಂಗಸಂನೆಯು ಮುದ್ರೆಯುಂಗರವು ದೊರೆತ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿ ಇಲ್ಲದೆ ಏಸೆನೋ ಮನೋರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಲಕ್ಷಣ ಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ಆಗ ಆಕೆಯು ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಈ ಬಟ ಬಟ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಎಚ್ಚತ್ತು—ಸುಮಿತ್ರೇ, ಹೀಗೆಯೇ ಎದ್ದುನಂತೆ! ಎಂದಳು. ಸುಮಿತ್ರೆಯು ನಕ್ಕು ಅವಳ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ—ದುರ್ಗದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗವಿರುವದೆಂಬದನ್ನು ನೋಡಿ ಬರುತ್ತೇನೆ, ಪೂರ್ಣ ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ ಹೋದರೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಸಂಶಯಬರಬಹುದಾಗಿದೆ, ಎಂದು ಹೇಳಿ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯನ್ನಿಳಿದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲದ ಒಳಗೆ ಹೋದಳು. ಬೆಳಗಿನ ತಂಗಾಳಿಗೆ ಎಚ್ಚತ್ತ ಕಾವಲುಗಾರರು ಚಿಲಿಮೆಯನ್ನು ಹೂತ್ತಿಸಿ ಧೂಮ್ರವಾಸ ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದರು ಸುಮಿತ್ರೆಯು ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಬಾಗಿಲವನ್ನು ದಾಟಲು, ಆ ಮೈನೋಕ್ಕಿನ ಕಾವಲುಗಾರರು ಅಚ್ಚ ಉದ್ಭವವೆಯಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ಬೈಯುತ್ತ

ಅವಳ ಮುಂದೆ ನಿಂತುಕೊಂಡರು ಆ ದೈತ್ಯರ ಅಕರಾಳ-ವಿಕರಾಳ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಸುಮಿತ್ರೆಯು ಬೆದರಿದರೂ, ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಖಾಸನ ಮುದ್ರೆಯಿದ್ದದರಿಂದ ದೈತ್ಯ ತಾಳಿ ಅವಳು ಅದನ್ನು ಆ ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದಳು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ರಾಕ್ಷಸರ ಉದ್ವಾಹುತನವು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಇಳಿದುಹೋಗಿ, ಅವರು ಆಕೆಗೆ ಸಲಾಮು ಮಾಡಿದೂರ ಸರಿದು ನಿಂತರು ಸುಮಿತ್ರೆಯು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಸತ್ತದಿಂದ ಬಹು ದೂರದವರೆಗೆ ಹೋದಳು ಇನ್ನೂ ಕತ್ತಲು ಇದ್ದದರಿಂದ ಆಕೆಗೆ ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ವಾರ್ಗಗಳಿವೆ? ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಲೊಲ್ಲದು ಅವಳು ಒಂದು ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಾಗಿರಲು, ಹಿಂದಿನಿಂದ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಆಕೆಯ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಕೈಯನ್ನಿಟ್ಟರು ಮನುಷ್ಯನ ಹಸ್ತಸ್ಪರ್ಶವಾಗಲು, ಆ ಸುತ್ತಿ ಲೆಯು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಮೆಟ್ಟಿಬಿದ್ದು, ಹಿಂದಿರುಗಿದಳು ಆಗ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಡ ದಂತಾಗಿದ್ದವು, ವ್ಯಯ ನಡಗುತ್ತಿತ್ತು ಮುಖಮುದ್ರೆಯು ಉಗ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಅವಳು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಮಾಚಾರ ವನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳತಕ್ಕವಳು, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಈ ಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿದು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು — ಪ್ರಿಯೇ, ಇಷ್ಟೇಕೆ ಗಾಬರಿಯಾಗಿರುವಿ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯ ನಾದ ಶಂಕರರಡ್ಡಿಯು, ಬೆದರಬೇಡ, ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿದನು 'ಶಂಕರರ ಡ್ಡಿಯು' ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ದನಿಯ ಗುರುತು ಹಿಡಿದು ಸುಮಿ ತ್ರೆಯ ವೋರೆಯು ಹಿಗ್ಗಿ ಇಷ್ಟಗಲವಾಯಿತು ಅವಳು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಆತನ ಕೊರಳಿಗೆ ತೆಕ್ಕೆಬಿದ್ದು ಗಾಢಾಲಿಂಗನದಿಂದ ತಣಿಸಿದಳು ಕ್ಷಣಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ಆ ಗಂಡ-ಹೆಂಡಿರ ಮುಖಗಳಿಂದ ಮಾತುಗೃಹೀ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಬಳಿಕ ಗಾಢಾಲಿಂಗನವನ್ನು ತಿಳಲಗೊಳಿಸಿ ಸುಮಿತ್ರೆಯು ಸುಡಿದಳೇನಂದರೆ—ಪ್ರಿಯನೇ, ನೀನೂ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದಿರುವೆಯೇನು? ನಮ್ಮ ನಗರಕ್ಕೆ ನಗರವೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ ಇರಲಿ, ನೀನು ಇಂಥ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಗುರ್ತಿಸಿವಿ?

ಶಂಕರರಡ್ಡಿ—ಪ್ರಿಯೇ, ನೀನು ಸತ್ತದ್ದಲ್ಲಿ ಕಾವಲುಗಾರರಿಗೆ ಮುದ್ರೆ ಯುಂಗುರವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಇತ್ತ ಒಂದಾಗ ನಾನು ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದೆನು. ನಿನ್ನ ಹಾಗು ಅವನವರ ಬಂಧಮುಕ್ತಗಾಗಿ ನಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವೆವು. ನೀನು ಇತ್ತ ಒಂದದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬಂದೆನು.

ಸುಮಿತ್ರ—ಅವ್ಯಯ್ಯಾ- ಎಷ್ಟು ಸಾಹಸವು ನಿಮ್ಮದು? ಆ ಕಾವಲು ಗಾರರಿಗೆ ಅಂತಹತ್ತಿಗೊಡದೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಬಿರೆತುಕೊಂಡಿರುವಿರಿ?

ಶಂಕರರಡ್ಡಿ—ಮುಸಲ್ಮಾನ ಕಾವಲುಗಾರರೆಂದರೆ, ಕೇವಲ ಕ್ಷುದ್ರರು, ಅವರಿಗೆ ಸವಿಯುಣಿಸುಗಳೂ, ಸೇದುವದಕ್ಕೆ ಹಸರುತಂಬಾಕವು ಸಿಕ್ಕರೆ ಸಾಕು. ಅವರು ಯಾವ ಉಸಾಬರಿಗೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗತಕ್ಕವ ನಿದ್ದೆನು, ಆದರೆ ನಿನ್ನೆಯದಿನ ವಿಜಯನಗರದಿಂದ ಒಂದು ಶುಭವಾರ್ತೆಯು ಬಂದಿರುವದು. ಅದಕ್ಕೆ ತಡೆದಿದ್ದೇನೆ

ಸುಮಿತ್ರ—ಪ್ರಿಯನೆ ಆ ಶುಭವಾರ್ತೆಯು ಯಾವದು?

ಶಂಕರರಡ್ಡಿ—ರಾಯರು ಸ್ವತಃ ಈ ಕೋಟೆಯ ಮೇಲೆ ಸ್ವಾರೀ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವರಂತೆ! ಇನ್ನೊಂದು ವಾರದೊಳಗೆ ಅವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವರು. ಅವರು ಬಂದಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಎದುರಿಗೆ ಈ ನರಾಧಮರ ಚಂಡುಗಳನ್ನು ಹರಿಗಡಿದು, ವಿಜಯ ಶ್ರೀಯೊಡನೆ ದೇವಿಯವರನ್ನು ಕರದೂಯ್ಯಬೀಕೆಂದು ರಾಯರ ಮನೋದಯವಿರುವದಂತೆ!

ಸುಮಿತ್ರೆಯು—ಪ್ರಿಯಾ ಇದು ನಿಜವೇ?

ಶಂಕರರಡ್ಡಿ—ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ನಾನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವೆನೆ?

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಅವರ ಸಂಭಾಷಣವು ನಡೆದಿರಲು, ಬೆಳ್ಳಗೆ ಬೆಳಗಾಯಿತು. ಮಂವಿ ಯಾರಾದರೂ ಕಂಡಾರೆಂದು ಸುಮಿತ್ರೆಯು ಶಂಕರರಡ್ಡಿಗೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗ ಹೇಳಿ, ತಾನು ಸತ್ತದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದಳು.

೧೨ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ.

ಮುತ್ತಿಗೆ.

ಇಂದು ರಾಯಚೂರ ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕೋಲಾಹಲ! ದುರ್ಗದ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಪಕ್ಷದ ಸೈನ್ಯವು ತಕತಕ ಕುಣಿಯುತ್ತಲಿರುವದು ಈಗೇನಾಗುವದೋ ಇನ್ನೊಂದು ತಾಸಿಗೇನಾಗುವದೋ ಎಂಬ ಅಂಜಿಕೆಯು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತಿಯ ಗತಿಯೇನೆಂದು ಚಡಪಡಿಸಹತ್ತಿರುವರು ಪತಿವ್ರತೆಯರು ತಮ್ಮ ಮಾನಧನದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡೆಂದು ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಉಳಿದವರು ತಮಗಿಷ್ಟವಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನೆನೆಸಿನಿಸಿ ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಪುರವಾಸಿಗಳು ಒಡುಕುತ್ತಿರಲು ದುರ್ಗಾಧಿಪತಿಯಾದ ದಾವಲಖಾನನು ತನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಒಜಾಪುರದ ಅದಿಲ್‌ಶಹನಿಗೆ ತ್ವರೆಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಪತ್ರವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ಎಂದಿನಂತೆ ತನ್ನ ಸುಖಮಯ ಮನೋರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾದನು ಹೀಗೆ ಖಾನನು ಒಹಿವರ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಮರೆತು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರಲು, ಇತ್ತ ಆತನನ್ನೂ ರಾಮಯ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನೂ ನಂಬಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಬೇದರದ ಬಾದಶಹನು ತನ್ನ ಗತಿಯು ಏನಾಗುವದೋ ಎಂದು ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ದೂತನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಕೋಟಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನೆಟ್ಟಗೆ ಬಾದಶಹನ ಮಂದಿರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಜಾಸೂದನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಜಾಸೂದನು ಅದನ್ನು ಲಗಟಗೆಯಿಂದ ಒಯ್ದು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಬಾದಶಹನ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟನು ಚಿಂತಾಭರದಿಂದ ಬೇಸರಗೊಂಡ ಆ ಬಾದಶಹನು ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡು ಕೇವಲ ಔದಾಸೀನ್ಯದಿಂದ ಅದನ್ನು ಓದ ತೊಡಗಲು, ಓದುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ಅವನ ಮುಖಲಕ್ಷಣವು ಬೇರೆಯಾಗತೊಡಗಿತು. ಅವನು ಪತ್ರವನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿ — ಎಲಾ ಇದೇನು?

ಈಗಿಂದೀಗಲೆ ಬಂದರೆ ನಿಮಗೆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ಲಾಭವಾಗುವದೆಂದು ರಾಮಯನು ಬರೆದಿದ್ದಾನಲ್ಲ? ಉದಯಗಿರಿಯ ರಾಜಪುತ್ರಿಯು ನನ್ನನ್ನು ವರಿಸಲು ಸಮ್ಮತಿಸಿರಬಹುದೇನು? ಇದು ಸ್ವಪ್ನವಲ್ಲವಷ್ಟೇ? ಎಂದು ನುಡಿದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿದನು ಈ ಎರಡನೆಯ ವಾಚನದಿಂದ ಅವನ ನಂಬಿಗೆಯು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ದೃಢವಾಯಿತು ಕೂಡಲೆ ಅವನು ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ವಾಯುಜುಮೆಯನ್ನು ಏರಿಸಿದನು, ಮೃಯುಲ್ಲಿ ಕಿನಕಾಪಿನ ಉದ್ದಂಗಿಯನ್ನು ತೊಟ್ಟು ತಲೆಗೆ ಮುಸಲ್ಮಾನೀ ರೀವಿಯ ಮುಂಡಾಸವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಒಳ್ಳೇ ಆಡಂಬರದಿಂದ ಡೋಲಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕರಯಬಂದಿದ್ದ ಸೇವಕನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ನಡೆದನು ಆ ದೂತನು ಒಳ್ಳೇ ವೇಗದಿಂದ ನಡೆದು, ಸಾಂಕೇತಿಕ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟಿದನು ಬಳಿಕ ಖಾನನು ಡೋಲಿಯಿಂದಿಳಿದು ರಾಮಯಮಂತ್ರಿಗಳೆಲ್ಲಿ? ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತ ಆ ವಿಶಾಲವಾದ ದಿವಾಣಖಾನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸುಂದರ ಪೀಠದಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು

ಬಾದಶಹನು ಕುಳಿತ ಒಳಕ ಕೆಲವು ಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ ಓರ್ವ ಸುಂದರ ತರುಣಿಯು ಪರದೆಯನ್ನು ಓರೆಮಾಡುತ್ತ ನಗೆಮುಖದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು. ಆ ತರುಣಿಯನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಬಾದಶಹನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಭೂತಸಂಚಾರವಾದಂತಾಯಿತು ಅವನು ತತ್ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಸ್ಥಳದಿಂದಿದ್ದು ಆ ತರುಣಿಯನ್ನು ಆದರಿಸಿದನು. ತರುಣಿಯು ಒಳ್ಳೇ ರಸಿಕತೆಯಿಂದ ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನಾಕರ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ತೀರ ಅವನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು ಆ ಪ್ರಮದೆಯ ಸಾವಿರೊಪ್ಪದಿಂದ ಬಾದಶಹನು ಮನದಲ್ಲೆಯೇ ತನ್ನ ಧನ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದನು ಇನ್ನು ಅವನು ಆ ತರುಣಿಯ ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಕೈಚಲ್ಲಿ ಏನೋ ಮಾತಾಡತಕ್ಕವನಿದ್ದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆಕೆಯು ಕೈಬಿರಳುಂಗರವು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬೀಳಲು, ಆಕೆಯು ಪ್ರಸನ್ನತೆಗೋಸ್ಕರ ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಆತನು ಬೊಗ್ಗಿ ಆ ಉಂಗರಕ್ಕೆ ಕೈನೀಡಿದನು. ಬಾದಶಹನು ಬೊಗ್ಗಲು ಅವನ ಬಹು ಉದ್ದವಾದ ಗಡ್ಡೆಗಳು ಸಹಜವಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಪಸರಿಸಿದವು. ಈ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಬೇಕೆಂತಲೇ ಉಗಟುಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ತರುಣಿಯು ನೆಲದಮೇಲೆ ಚಲ್ಲುವೆಂದ ಆ ಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಕಾಲಿನಿಂದ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮುಟ್ಟಿದಳು. ಬಾದಶಹನು ಕೊಪರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಯಾರೋ ಅವನ ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಬಡಿಗೆಯು ಪೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ಆ ಬಲವಾದ ಹೊಡತಕ್ಕೆ ಖಾನನ ಟೊಂಕವು

ನೋವಾಗಲು ಎದ್ದುನಿಂತು ಟೊಂಕವನ್ನು ಹಿಡಿದು—ಯಾಅಲ್ಲಾ! ಎಂದು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿರಲು, ಅವನ ಗಡ್ಡಗಳು ಬೊಡ್ಡಿಯವರೆಗೆ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಎದುರಿಗಿದ್ದ ತರುಣಿಯು ತರುಣಿಯಾಗಿರದೆ, ಶತ್ರುಪಕ್ಷದ ತರುಣನಾಗಿದ್ದನು ಘಾತವಾಯಿತೆಂದು ಬಾದಶಹನು ಗಾಬರಿಯಾಗುತ್ತಿರಲು, ಎದುರಿಗಿದ್ದ ತರುಣನು ಎತ್ತೋ ಮಾಯವಾದನು ಕೂಡಲೆ ಬಾದಶಹನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾಲ್ತೆಗೆದು ತನ್ನ ಬಿಡಾರವನ್ನು ಸೇರಿ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಬೇದರದ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದನು ಆದರೆ ಓಡಿಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಅವನ ಇಚ್ಛೆಯು ಸಫಲವಾಗದೆ ಅವನು ದುರ್ಗವನ್ನು ಸುತ್ತಿವರಿದ ವಿಜಯನಗರದವರ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಬಿದ್ದುಕೊಂಡನು.

ಪ್ರಿಯವಾಚಕರೇ, ವಿಷಯಾಂಧರ ಬಾಳು ಎಂದಾದರೂ ಒಂದು ದಿನ ಹೀಗೆಯೇ ಆಗುವದು ನಿಶ್ಚಯವು ಉದಯಗಿರಿಯ ರಾಜಪುತ್ರಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬಾದಶಹನಲ್ಲಿ ಆಶಾಂಕುರವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದ್ದ ಫಕೀರನು ನಿಜವಾದ ಫಕೀರನಾಗಿರದೆ, ನಾವು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಗಜಪತಿಯ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಸದಾಶಿವನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಪದ್ಮೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೋಸರ ತಿಮ್ಮರಸನ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯಂತೆ ರಾಯಚೂರ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದು, ಫಕೀರಪೇಷದಿಂದ ಖಾನನ ಆಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಆಕ್ರಮಿಸಿದ್ದನೆಂಬುದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವದು. ಅವನು ರಾಮಯ್ಯನ ತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೂಡಿ ಅವನನ್ನು ಸರ್ವತೋಪರಿಯಿಂದ ಮುಖಭಂಗಿತನನ್ನಾಗ ಮಾಡಿ ಅವನ ಪಾರುಪತ್ಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹವಣಿಕೆ ಹಾಕಿದ್ದನು ಆದರೆ ತಿಮ್ಮರಸನ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಲೋ ಅಥವಾ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಾರಸ್ಥಾನವು ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವ ಯೋಗವಿದ್ದದರಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ದುರ್ಜನನಾದ ಖಾನನ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಪತಿವ್ರತೆಯರ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೋ ಅವನ ತಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಯಶಸ್ಸು ದೊರೆತು ರಾಮಯ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯ ತಂತ್ರವು ನಾಟದಂತಾಯಿತು

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದ ಸದಾಶಿವನು ಬೇದರ ಬಾದಶಹನಿಗೆ ತಾನೇ ತನ್ನ ಕೈಮುಟ್ಟಿ ರಾಮಯ್ಯಮಂತ್ರಿಯ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಅವನನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ದಿವಾಣಖಾನೆಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡುಶಂಕರರಡ್ಡಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀವೇಷವನ್ನಳವಡಿಸಿ ಅವನ ಮುಖಾಂತರ ಬಾದಶಹನ ಅವಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಕೈಬಿಟ್ಟ ಬಳಿಕ, ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತಡವಿಲ್ಲದೆ ದಾವಲಖಾನನಿಗೆ

ರಾಮಯನ ಕಪಟ ತಂತ್ರಗಳಿಂದ ಹೀಗಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ಜರರಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಬೇದರದ ಬಾದಶಹನನ್ನು ರಾಮಯನು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡದ್ದೂ, ಆತನ ಗಡ್ಡಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ದು ಅವನನ್ನು ಅಪಮಾನಗೊಳಿಸಿದದ್ದೂ, ಮತ್ತು ಅವನು ಈ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಸಹಿಸದೆ ಬೇದರಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟು, ವಿಜಯನಗರದವರ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕದ್ದೂ ಖಾನನಿಗೆ ತಿಳಿದು, ಆತನಿಗೆ ಲಕೀರನ ಮಾತುಗಳು ಸಿದ್ಧವೆನಿಸಿ ಒಂದವು ಕೂಡಲೆ ಸಂತಪ್ತನಾದ ಆ ಯವನ ದುರ್ಗಾಭಿಮತಿಯು ರಾಮಯನನ್ನು ಹಿಡತರಿಸಿ ಅವನು ಸಿಕ್ಕಿಯವಾಗಿಯೂ ವಿಜಯನಗರದವರಿಗೆ ಫತೂರ ಇರುವನೆಂದೂ, ಅವನು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಸವಿಮಾತನಾಡಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಗುರಿದೊಡಿಸಬಂದೂ ಫಲವು ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಬಯಲೆ ಕೊಟ್ಟು ಹಾರಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು, ಖಾನನ ಆ ಫಲವುಕರ ಅವನ ಯನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಮಯನ ತಲ್ಲಣವು ಹಾರಿಹೋಯಿತು ಮಾಡುತ್ತಾನೇನು? ತಾನಾಗಿಯೇ ಆತನ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಬೇಡಿ ಬಯಸಿ ಒಂದಿದ್ದನು ಆದರ ದೈವವು ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದದ್ದರಿಂದ, ಅದೇಕೆ ಅವನ ದುಷ್ಟವಾಸನೆಯೇ ಅವನಿಗೆ ಮುಳುವಾದ್ದರಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಅವನು ಖಾನನ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾಯಿತು

ಇಳಿಹೂತ್ತಿನ ಸಮಯ ವಿಜಯನಗರದವರ ಮುತ್ತಿಗೆಯಿಂದ ಊರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಸಮಾಧಾನವಿದ್ದಿಲ್ಲ ಕೊಲೆಗಡಕರು ರಾಮಯನನ್ನು ವಧಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು ಆಗ ಆತನಿಗೆ ವ್ಯಲಕ್ಷಣಯುಕ್ತವಾದ ವೈಶ್ಯಗಳನ್ನು ಉಡಿಸಿದ್ದರು. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಣಗಿಲ ಹೂಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಒಂದರಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಹಾಕಿದ್ದರು. ಅವನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಶಿರೋವೇಷ್ಪನವೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಕಾಲಲ್ಲಿ ಜೋಡುಗಳಿದ್ದಿಲ್ಲ ಡಂಗುರದವನು ಅವನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಸಾರುತ್ತ ಅವನ ಮುಂದೆ ನಡೆದಿದ್ದನು ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಆತನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಮೆರಮೆರನೆ ಮರುಗುತ್ತಿದ್ದರು ಕೆಲವರು “ಮಾಡಿದವರು ಉಣ್ಣುವರು ಮಣಿಯಂಥ ಕಡಬು” ಎಂಬ ಗಾದೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಅವನ ದುಃಖದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಉಪಹಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಹಲವರು ಹಲವು ಬಗೆಯ ಉದ್ಗರಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಿರಲು, ರಾಮಯನ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಅವನ ಪರಿವಾರವಿರುವ ಮಂದಿರದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು ಆಗ ಅನಾಥವಾದ ಅವನ ಪರಿವಾರದ ಗೋಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲಾಸಲ್ಲ! ಉದಯಗಿರಿಯ ರಾಜಪುತ್ರಿಯಂತೂ ದುಃಖಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಕಮರಿ ಕಪ್ಪಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಎಷ್ಟು

ಚತುರೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ತೀರಾ ಕೈಕಾಲು ಬಿಟ್ಟಳು. ರಾಮಯನು ಕೈಬಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ತಾನು ರಾಕ್ಷಸರಾದ ಯವನರ ಕಾಮಾಗ್ನಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುವ ಹೊತ್ತು ಒಂತೆಂದು ಘೋರವಾಗಿ ಅತ್ತಳು. ಆದರೆ ಆ ಕುಣ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸುವವರಾರು? ಕಡೆಗೆ ತಾನೇ ದಯಾಘನನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ವೊರೆಯಿಟ್ಟು ಗುಣವನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಂಡಳು.

ಈ ಲೀಲೆಯಾಗಿ ಉದಯಗಿರಿಯ ರಾಜಕುವರಿಯೇ ಮೊದಲಾದವರು ತೋಕಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಬೆಂದು ಬೆಂದಾಗುತ್ತಿರಲು, ರಾಮಯನನ್ನು ವಧ್ಯಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಆ ಧೂರ್ತ ಮುಕ್ಕದ್ವಿಯು ತನ್ನ ಮೂರ್ಖತನವನ್ನು ಹಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ದಾಟಪ್ರತಿಯ ಸುರಕ್ಷಿತತೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಷಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ತನ್ನ ದೇಹವು ಭಸ್ಮೀಭೂತವಾಗಲ, ಜೂರು ಜೂರಾಗಲ ಅದರ ಪರಿವೆಯು ಅವನಿಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ನಿಚಾರಗಳು ಬರಹತ್ತಿದವು ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಪ್ರಾಣಹಾರಕವಾದ ತೋಳಿನ ಮುಂದೆ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಾಲಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಆ ದೊಡ್ಡ ತೋಳು ತೆರದ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಬಹು ಭಯಂಕರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಮದ್ದು-ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ರಾಮಯನ ಶರೀರವನ್ನು ಉಸುಗಿನ ಕಣದಂತೆ ಹಾರಿಸುವ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು ಯಾವ ತೋಳಿನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ರಾಮಯನನ್ನು ಹಾರಿಸಬೇಕೆಂದು ಖಾನನ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಿತ್ತೋ, ಆ ತೋಳಿನ ಮೇಲೆ ಸದಾಶಿವನ (ಘಕ್ಕೀರನ) ಜನರೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು ಅವರು ಸದಾಶಿವನ ಸಂಕೇತದಂತೆ ತೋಳಿಗೆ ಕೊಳ್ಳೆಯನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ರಾಮಯನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಿಡಿದಳೆದು, ಅವನನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಿ, ಖಾನನಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರಿಸಿ, ಬಳಿಕ ತೋಳನ್ನು ಹಾರಿಸಿದರು ಈ ತೋಳಿನ ಸಪ್ಪಳದಿಂದ ರಾಮಯನು ಸತ್ತನೆಂದು ಖಾನನೂ, ಅವನ ಪರಿವಾರದವರೂ ತಿಳಿದರು ಕೋಟಿಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದ ವಿಜಯನಗರದವರು ರಾಮಯನು ಖಾನನ ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಸದಾಶಿವನ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕನೆಂದು ತಿಳಿದರು ಈ ಸಂಕೇತದಿಂದ ಅವರು ಖಾನನನ್ನು ಹಣ್ಣಿಗೆ ತರುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿಷ್ಟು ದೃಢಪಡಿಸಿ, ಒಳಗಿನವರು ಹೊರಗೆ ಬರದಂತೆಯೂ, ಹೊರಗಿನವರು ಒಳಗೆ ಹೋಗದಂತೆಯೂ ಏರ್ಪಡಿಸಿದರು. ವಿಜಯನಗರದವರ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಖಾನನಿಗೆ ವಿಜಾಪುರ

ದವರ ಸುದ್ದಿಯು ತಿಳಿಯದಾಯಿತು ಅದರಿಂದ ಅವನು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತದ ಮುತ್ತಿಗೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಪಕ್ಕೀರನಿಗೆ ರಮಲು ನೋಡೆಂದು ದುಂಬಾಲ ಬಿದ್ದನು.

೧೨ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ.

ವಿಜಯನಗರದವರಿಗೆ ವಿಜಯ.

ಫಕ್ಕೀರನು ಖಾನನನ್ನು ಸಂಪ್ರೀಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು ಆಯತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಮಯನ ಅವನೈಯು ಹೀಗಾದ್ದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಫಕ್ಕೀರನ ಹೊರತು ಮಂತ್ರಾಲೋಚಕರೇ ಇಲ್ಲದಾಯಿತು ಫಕ್ಕೀರನು ತನ್ನ ಧರ್ಮಗುರುನೆಂದು ಖಾನನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಅವಿಶ್ವಾಸ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಅಂಧವಿಶ್ವಾಸವೇ ಅವನ ನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ವಿಷಯಾಂಧನಾದ ಖಾನನು ಅನಂಗನೇನೆಯ ಮೇಲಿನ ವೋಹದಿಂದ ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಮಾತಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ, ಆಕೆಗೆ ತನ್ನ ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದನಷ್ಟೇ, ಕಾಮುಕನಾದ ಅವನಿಗೆ ಅದರ ಮುಂದಿನ ಪರಿಣಾಮವೇನಾದೀತೆಂದು ಕನಸು-ಮನಸುಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ದೊರೆತ ಈ ಅನುಕೂಲ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಫಕ್ಕೀರ ವೇಷಧಾರಿಯಾದ ಸದಾಶಿವ ಮಂತ್ರಿಯು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಉದ್ಧರಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಖಾನನು ಬರೆದಂತೆ ಪತ್ರಬರೆದು, ಅದನ್ನೂ, ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರವನ್ನೂ ತನ್ನೊಬ್ಬ ವಿಶ್ವಾಸಿಗಳಾದ ಚತುರದೂತನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ದುರ್ಗದ ಪಶ್ಚಿಮ ದ್ವಾರರಕ್ಷಕನ ಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿದನು ದೂತನು ಅತ್ಯಂತ ತ್ವರೆಯಿಂದ ಅವನೆಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ದ್ವಾರರಕ್ಷಕನು ಅದನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು— ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರವು ಎಲ್ಲಿದೆ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಕೂಡಲೆ ದೂತನು

ಸ್ವಟಿಕದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಉಂಗುರವನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. “ನನ್ನ ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಈ ಸರದಾರನನ್ನು ಈವೊತ್ತು ಒಂದು ದಿನದಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿನ್ನ ಅಧಿಕಾರದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿಸಿದ್ದರಿಂದ ತಡಮಾಡದೆ ಆತನಿಗೆ ನಿನ್ನ ಕೆಲಸದ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ನೀನು ಮದ್ದಿನ ಖಜಾನೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನೋಡತಕ್ಕದ್ದು ಪ್ರಸಂಗವು ಕಂಠವಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸತಕ್ಕದ್ದು” ಎಂದು ಖಾನನು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದಕ್ಕೂ, ದೂತನು ಉಂಗುರವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಕ್ಕೂ ಮೇಳುಬಿದ್ದರಿಂದ ಆ ದ್ವಾರರಕ್ಷಕನು ಅದರಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಿ ಹೋದನು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸದಾಶಿವನ ಯುಕ್ತಿಯು ನಾಟಲು ಒಳಕ ಕೇಳುವ ದೇನು? ಗುಪ್ತಚಾರರು ಗಾಳಿಗಿಂತಲೂ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೋಗಿ ತಿಮ್ಮರಸನಿಗೆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಿದರು ಈ ಸಮಯವನ್ನೇಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದ ತಿಮ್ಮರಸನು ಸೈನ್ಯ ಹೊರಡಿಸಿ ಕೋಟೆಯ ಪಶ್ಚಿಮದ್ವಾರದ ಬಳಿಗೆ ತಂದನು. ಸಂಕೇತಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಪಶ್ಚಿಮದ್ವಾರದ ನೂತನ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಬಾಗಿಲ ತೆರೆಯಲು ವಿಜಯನಗರದ ಸೈನ್ಯವು ಒಳನುಗ್ಗಿತು ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಯಾ, ಅಲ್ಲಾ ಎಂದೆನ್ನುತ್ತ ದಾರಿಸಿಕ್ಕ ಕಡೆಗೆ ಓಡತೊಡಗಿದರು.

ಫಕ್ಕೀರನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವಿಜಯನಗರದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೋಟೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲು, ಇತ್ತ ಖಾನನು ಈ ಯಾವ ಸುದ್ದಿಯನ್ನೂ ಅರಿಯದೆ ದಿನಾಲು ಪದ್ಮೆಯ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಆಲಿಂಗನ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಹೊಂದಿ ಬೀಸತ್ತು ಈ ದಿನ ಆದದ್ದಾಗಲಿ, ಆಕೆಯ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಯೇ ತೀರಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ರಾತ್ರಿಯು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಆ ಯವನ ದುರ್ಗಾಧಿಪತಿಯ ನಿರ್ಧಾರವೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ದೃಢಪಡಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಕಡೆಗೆ ಅವನು ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಪದ್ಮೆಯನ್ನು ಇರಿಸಿದಲ್ಲಿಗೆ ನಡೆದನು ಅವನು ಆಕೆಯನ್ನು ತನ್ನ ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ತಂದಿಟ್ಟ ಬಳಿಕ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅದಿಲ್‌ಶಾಹಿಯ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಇದುವರೆಗೂ ಆಕೆಯ ಮಂದಿರದ ಸನಿಯಕ್ಕೆ ಸಹ ಸುಳಿದಿಲ್ಲ ಆದರೂ ಅವನು ಆಕೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಒಳ್ಳೇ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ತಾಳಿದ್ದನು. ಆಕೆಗೆ ಯಾವದಕ್ಕೂ ಕೊರತೆಯಾಗದಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಆಕೆಯ ಕಾವಲಿಗಾಗಿ ಹನ್ನೆರಡು ಜನ ಖೋಚಾ ಜನರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದ್ದನು.

ಅವರು ದಿನಾಲು ಸರತಿಯಂತೆ ಎಚ್ಚತ್ತು ಆಕೆಯ ಸನಿಯಕ್ಕೆ ಯಾರನ್ನೂ ಸುಳಿಯಗೊಡದಂತೆ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು

ಈ ದಿನ ಅಪರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಖಾನನು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಬರಲು, ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪಹರೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪೋಜಾಜನರು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಅವನನ್ನು ಆದರಿಸಿದರು ಖಾನನು ಅವರನ್ನು ಹತ್ತರ ಕರದು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಪದ್ಮೆಯೇನುಮಾಡುತ್ತಿರುವಳೆಂದು ಕೇಳಿದನು ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಖಾನನು ತನ್ನ ಸನಿಯಕ್ಕೆ ಸುಳಿಯದ್ದರಿಂದಲೂ ಅದಿಲ್‌ಶಾಹಿಯು ಬರುವವರೆಗೆ ಖಾನನು ತನ್ನ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೂ ಫಕೀರವೇಷಧಾರಿಯಾದ ಸದಾಶಿವನು ಧೈರ್ಯವಹೇಳುತ್ತಿದ್ದದರಿಂದಲೂ ಪದ್ಮೆಯು ಖಾನನ ಅಂಜಿಕೆಬಿಟ್ಟು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಖಾನನ ಅಂಜಿಕೆಯು ಸ್ವಲ್ಪಾದರೂ ಉಳಿದಿದ್ದಿಲ್ಲ ಅವಳು ದಿನಾಲು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಮಲಗುವಂತೆ ಈ ದಿನವೂ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು ಆಕೆಗೆ ಗಡದ್ದು ನಿದ್ದೆಹತ್ತಿಹೋಗಿತ್ತು ಆಕೆಯ ಸಖಿಯೂ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಖಾನನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಆ ಪೋಜಾಜನರು ಪದ್ಮೆಯ ಈ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ದಿನಚರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವದಲ್ಲದೆ, ಈಗ ಆಕೆಯೂ, ಆಕೆಯ ಗೆಳತಿಯೂ ನಿದ್ದೆಹೋಗಿರುವರೆಂದು ಹೇಳಿದರು ಬಳಿಕ ಖಾನನು ಪದ್ಮೆಯು ಮಲಗಿದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ದೂರಿನಿಂದಲೇ ಹಣಕಿ ನೋಡಿ ಆಕೆಯ ಸಖಿಯನ್ನು ಗದ್ದಲವಾಗದಂತೆ ಆ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಹೊರಹೊರಡಿಸಿರೆಂದು ಪೋಜಾ ಜನರಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

ಖಾನನ ಮುಖದಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಯು ಹೊರಡುವದೊಂದೇ ತಡ, ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಪೋಜಾ ಜನರು ಬೊಂಕಕಟ್ಟಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉಸಿರು ಸಹ ಬಿಡದೆ, ವಸಂತಸೇನೆಯು ಮಲಗಿದ್ದ ಮಂಚವನ್ನೇ ಹೂತ್ತರು ಒಳ್ಳೇ ನಿದ್ದೆಯ ಸಮಯವಾದ್ದರಿಂದ ವಸಂತಸೇನೆಯು ಒಡಿದು ಚಲ್ಲಿದಹಾಗೆ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು ಆಕೆಗೆ ಈ ರಾಕ್ಷಸರ ಕೃತಿಯಿಂದ ಎಚ್ಚರವಾಗಲಿಲ್ಲ ಅವರು ಬಹು ಚೋಕಿಯಿಂದ ಆಕೆಯ ಮಂಚವನ್ನು ಬೇರೊಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ಕದವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟರು. ಈ ಹಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಪದ್ಮೆಯೆಲ್ಲಬ್ಬಳೇ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಲು, ಖಾನನ ಕಾಮಾಗ್ನಿಯು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿತು ಅವನು ಆ ಪೋಜಾಜನರಿಗೆ ಅವರ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿ, ತಾನು ಪದ್ಮೆಯ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಸೇರಿ ಕದಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡನು ಆಗ ಆ ಕಾಮಾಂಧನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿದ್ದೆಹೋದ ಪದ್ಮೆಯನ್ನು ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸದೆ, ತನ್ನ

ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರವು ತಲೆಹಾಕಿತು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅಪರೂಪವಾಗಿ ದೊರೆತ ಈ ಯೋಗವು ವಿರಸವಾದೀತೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಆ ಸಾಹಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪ್ಲೂಯನ್ನು ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸುವ ಉಪಾಯ ನಡಿಸಿದನು. ತನ್ನ ದವಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಪದ್ಮೆಯು ಅಸಮ್ಮತಿ ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲೆಂಬ ಭರವಸೆಯು ಅವನಿಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಆಕೆಯು ಸಮ್ಮತಿಸಿದಲ್ಲಿ ಆಗಲೆ ಕಾಡೆಯನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಅವಳಿಗೆ ಮುಸಲ್ಮಾನೀ ದೀಕ್ಷೆ ಕೊಡಿಸಿ, ನಿಕಾಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ವೇಳೆ ತಾತ್ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಿಕಾಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಗ ಕೂಡಿದರೆ ತನ್ನ ಕಾಮೇಚ್ಛೆಯನ್ನಾದರೂ ಪೂರ್ಣಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆತನ ಮನೋದಯವಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಾಹಸಪಟ್ಟು ಪದ್ಮೆಯನ್ನು ಎಚ್ಚಿಸುವ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದನು.

ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಪದ್ಮೆಯು ಪುರುಷಹಸ್ತಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಚಚ್ಚನೆದ್ದು ಕುಳಿತಳು. ಅವಳು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಕಣ್ಣುತೆರೆಯಲು, ಎದುರಿಗೆ ಖಾಸನು ಕಂಡನು. ಆಗ ಆಕೆಗೆ ಇದು ಸ್ವಪ್ನವೋ ಅಥವಾ ತಾನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಖಾಸನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವೆನೋ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯದಾಯಿತು. ಕ್ಷಣಹೊತ್ತು ಅವಳು ಭ್ರಾಂತಿಗಳಾಗಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡಿದಳು. ಆಕೆಯು ಹೀಗೆ ಭ್ರಾಂತಿವೃತ್ತಿ ಮಾಡುವದನ್ನು ಕಂಡು ಖಾಸನು ಅತ್ಯಂತ ದೈನ್ಯದಿಂದ ನುಡಿದನೇನೆಂದರೆ — ಪ್ರಿಯೇ ಪ್ರಾಣಸವೀ, ನಿನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ನಾನು ಪ್ರಾಣಭಯವನ್ನೂ ಕೂಡ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಿರುವೆನು. ಅದಿಲ್ಲಾಶಾಹಿಯ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೀರಿರುವೆನು. ಈಗ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ವಿಜಯನಗರದವರು ಕೋಟೆಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನಿಕ್ಕಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಬಂದಿರುವೆನು. ಪ್ರಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಹೊರತು ನನಗೆ ಒಂದೂ ಬೇಕಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಕೇವಲ ದಾಸಾನುದಾಸನಾಗಿರುವೆನು. ಇಷ್ಟು ದೈನ್ಯದಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವ ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ನಿನ್ನ ಕಡೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಧನ್ಯನನ್ನಾಗ ಮಾಡಬಾರದೆ? ಸಖೀ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕೋಮಲ ಹೃದಯರೆಂಬ ಮಾತು ನಿನ್ನ ಈ ಕೃತಿಯಿಂದ ಸುಳ್ಳಾಗುವದಲ್ಲ?

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಖಾಸನು ಮಾತನಾಡಿ ಇಲ್ಲದ ಸಲಗೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ ಆಕೆಯ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಡಹೋಗಲು, ಪದ್ಮೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಡದಂತಾದವು. ಅವಳಿಗೆ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯು ಹೊಳೆದು ಮೈಯಲ್ಲಿ ನಡುಗುಂಬಾಯಿತು.

ಆ ನಡುಗು ಅಂಜಿಕೆಯದೆನ್ನುವದಕ್ಕಿಂತ ಸಂತಾಪದ್ದೆಂದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಶೋಧಿಸುವದು. ಅವಳು ಮಂಜದಿಂದ ಚಟ್ಟನೆ ಕೆಳಗಿಳಿದು ದೂರ ಸರಿದು ನಿಂತು ಕೆರಳಿದ ನಾಗಿಣಿಯಂತೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ನುಡಿದಳೇನಂದರೆ—“ಮೂರ್ಖಾ, ಯಾರ ಮೈಮೇಲೆ ಬರುತ್ತೀ ಎಂಬದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಡು, ನಾನು ಗಜಪತಿಯ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಪ್ರಭಾವವು ನಿನ್ನನ್ನು ಅರಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮೀಭೂತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿತು ನಾನು ಈಗ ಒಬ್ಬಳೇ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವೆ ನುಡು ನೀನು ಈ ಅಬಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಲುಮೆವಾಡಬಹುದೆಂದು ಎಣಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ಈಗ ನಾನು ಅಬಲೆಯಲ್ಲ, ನನ್ನ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಪರಮಾತ್ಮನು ನನ್ನ ಬೆನ್ನಮೇಲಿರುವನು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಂದದಾರಿಯಿಂದ ತಿರುಗಿಹೋಗು.”

ಪದ್ಮೆಯು ಹೀಗೆ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಮಾತನಾಡಲು, “ಕಾಮಾತುರಾಣಾಂ ನಭಯನ್ನಲಚ್ಛಾ” ಎಂಬ ಸುಭಾಷಿತೋಕ್ತಿಯಂತೆ ನಾಚಿಕೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆ ಖಾನನು ಮತ್ತೆ ಪದ್ಮೆಯನ್ನು ಕುರಿತು—ಪ್ರಿಯೆ, ಹೀಗೇಕೆ ಆಗಡುತನ ಮಾಡುವಿ? ನಿನ್ನ ಗಜಪತಿಯು ಅಡವೀಕೂಡಿ ಹೋದನು ಅವನನ್ನು ನೀನು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಾರೆ, ಸುಂದರೀ, ಈ ನಿನ್ನ ಸುಂದರ ತನುಲತೆಗೆ ನನ್ನಂಥ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠನ ಆಶ್ರಯವು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ದೊರೆತಿರಲು ನೀನು ಅದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವಿಯಾ? ಹೀಗೆ ನಿರಾಕರಿಸಿ ನಿನ್ನ ಅನುಪಮ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಮಣ್ಣುಪಾಲು ಮಾಡುವಿಯಾ? ವಿಚಾರ ಮಾಡಿನೋಡು ಬೇಗನೆ ನನಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಿರಲು, ಪದ್ಮೆಯು ಅತ್ಯಂತ ರೂಚ್ಛಿನಿಂದ—“ಮೂರ್ಖಾ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮುಂದೇನು? ಅನಾಥ ಹೆಂಗಸರ ಮೇಲೆ ಪೌರುಷವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ನಿನ್ನಂಥ ಅಧಮನ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಿಂಕಿಹಚ್ಚಿತು ಅಂಥ ಪೌರುಷವಿದ್ದವನು ಕಳ್ಳನಂತೆ ಕೋಟಿಯೊಳಗೇಕೆ ಡೂಗ್ಗಿ ಕೂಂಡು ಕುಳಿತಿರುವಿ? ಮುತ್ತಿಗೆಹಾಕಿದ ಶತ್ರುಗಳ ಮೈಮೇಲೆ ಬೀಳಬಾರದೇ? ಮೂರ್ಖಾ, ಹೋಗು, ಸುಮ್ಮನೆ ಪೌರುಷಕೊಚ್ಚಿ ಬಾಯಿಹೊಲಿಸು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ” ಎಂದು ಮಾತಾಡಿದಳು.

ಆಗ ಖಾನನು ಈಕೆಯು ಸಾವೋಪಚಾರದಿಂದ ಹಾದಿಗೆ ಬರುವದಿಲ್ಲೆಂದು ತಿಳಿದನು, ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮನೋಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಡೆಯಲು ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದನು. ಆ ನೀಚನು ಆ ಅಬಲೆಯ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು—“ಯಾಕೆ ಈಗಲಾದರೂ ನನಗನುಕೂಲಿಯಾಗುವೆಯೋ ಅಥವಾ ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಗೆ ಬಂದಹಾಗೆ

ನಡೆಯಲೋ" ಎಂದು ಗದ್ದರಿಸಿ ಆಕೆಯ ಸೆರಗನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಜಗ್ಗಿದನು. ಪಾಪ! ಆ ಅನಾಥಿಯು ಈಗ ಪೂರಾ ಕೈಕಾಲುಗೆಟ್ಟಳು. ಅವಳ ಹೌಹಾರಿ ಹೋಯಿತು. ಇನ್ನು ಈ ನೀಚನು ತನ್ನ ಮಂಜುಳಿಗೆ ಮಾಡದೆ ಬಿಡಲೆಂದು ಘುಂಟು, ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದಳು. ಆಕೆಯ ಆ ಆರ್ತಭಾವದ ಕೂಗು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿ ಅವನು ಓ ಕೊಟ್ಟನೋ ಎಂಬಂತೆ ಹೊರಗಿನಿಂದಯಾರೋ ಆಕೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಾಗಿ ಹಾ! ತಡೆ ಹೆದರಬೇಡ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಾಲನ ದವಡೆಯಲ್ಲಿ ದ್ವರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸುವೆನು, ಎಂದು ನುಡಿದ ಸ್ವರವು ಕೇಳಿಸಿತು. ಉತ್ತರ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ "ಜಯಭುವನೇಶ್ವರಿ" ಎಂಬ ರಣಗರ್ಜನೆಯೂ ಕೇಳತೊಡಗಿತು. ಪದ್ಮೆಯ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ನುಗ್ಗಿದರು ಯಾವಾತನು ಪದ್ಮೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಕೊಟ್ಟನೋ ಅವನು ಕೈಯೊಳಗೆ ಪಟ್ಟಾಕೃತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕದವನ್ನು ದೂಡಿ ಪದ್ಮೆಯ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಧುಮುಕಿದನು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಬಂದ ಈ ಜನರು ಯಾರೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಖಾನನು ತನ್ನ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಗೂಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಂತಪ್ತನಾದನು. ಅವನು ಬಾಗಿಲ ತೆರೆದ ಕೂಡಲೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಲು ಖಡ್ಗಧಾರಿಯಾದ ಘೋರನು ಕಂಡನು ತನ್ನ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಗೂಡಿಸಿದ ಮಹಾನೀಚನು ಇವನೇ ಎಂದು ಖಾನನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲುತಿನ್ನು ಹತ್ತಿದನು. ಇನ್ನು ಅವನು ಘೋರನಿಗೆ ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ಬೈಯತಕ್ಕವನು ಅಷ್ಟ ರಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳು ಅವನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಅತ್ತಿತ್ತ ಉಲುಕಲು ಸಹ ಬಾರದಂತೆ ಪ್ರತಿ ಬಂಧಿಸಿದರು

ಪ್ರಿಯವಾಚಕರೇ, ಹೀಗೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಒಂದು ಪದ್ಮೆಯ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ, ಖಾನನ ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದವರು ಯಾರೆಂಬುದು ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಟ್ಟನೆ ಬಂದು ಹೋಗಿರಬಹುದು. ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬರೆದಂತೆ ರಾಯಚೂರ ದುರ್ಗವನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮ ದ್ವಾರದಿಂದ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದ ವಿಜಯನಗರದ ದಂಪತಿಗಳೇ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಹಬ್ಬಿ ಹರಿಬಿದ್ದು, ಖಾನನ ಸೈನಿಕರನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಶಂಕರರಡ್ಡಿಯನ್ನು ಮುಂದೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅನಂಗಸೇನೆಯ ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ ಅವಳ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಘೋರ ವೇಷಧಾರಿಯಾದ ಸದಾಶಿವನು ಕೆಲವನ ಸೈನಿಕರೊಡನೆ ಪದ್ಮೆಯ ಮಂದಿರದವರೆಗೆ ಬರಲು, ಮೇಲೆ ಬರೆ

ದಂತೆ ಆಕೆಯ ಆರ್ತಧ್ವನಿಯು ಅವನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು. ಕೂಡಲೆ ಅವನು ಏನೋ ಘಾತವಾಯಿತೆಂದು ಅವಸರದಿಂದ ಬರಲು ಖಾನನ ನೀಚ ಕೃತ್ಯವು ಕಂಡದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಾಸನವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಖಾನನು ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಸೆರೆಸಿಕ್ಕ ವಾರ್ತೆಯು ಹಾ ಹಾ ಅನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದುರ್ಗದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪಸರಿಸಿತು ವಿಜಯನಗರದ ಸೈನಿಕರ ಹೊಡತಗಳಿಂದ ಎಚ್ಚತ್ತ ಮುಸಲ್ಮಾನ ದಂಡಾಳುಗಳು ತುಬಾಕಿಗಳನ್ನೂ, ಭಲ್ಲ-ಬರ್ಚಿಗಳನ್ನೂ ಹುಡುಕಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸುಪಡಿಸುತ್ತಿರಲು, ಈ ಭಯಂಕರ ಸುದ್ದಿಯು ಅವರ ಕಿವಿವರೆಗೆ ಹೋಯಿತು. ಬಳಿಕ ಅವರ ಗೋಳಾಟವನ್ನು ಕೇಳುವದೇನು? ಹಿಂದುಗಳು ಎಗ್ಗಿಲ್ಲದೆ ಅವರನ್ನು ತುಂಡರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಕೋಟೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಯಾವ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋದರೂ ಅಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದ ದಂಡಾಳುಗಳೇ ಕಾವಲುಗಾರರಾಗಿದ್ದರು ತೋಫ಼ಾನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅವರೇ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದರು ರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯವಾದ್ದರಿಂದ ಇದೇನು ಈ ಸೈತಾನರು ಭೂಮಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿಂದಲೇ ಹೊರಬಿದ್ದರೋ ಎಂಬ ಹಾಗೆ ಅವರಿಗೆ ತೋರಿತು ತಮ್ಮರಸನು ಸಾವಿರಾರು ಪಂಜುಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿಸಿ ಮುಸಲ್ಮಾನ ದಂಡಾಳುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಅವರ ಆಯುಧಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪದ್ಮೆಯ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಸದಾಶಿವನು ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು ಆಗ ಆ ಉಭಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗಾದ ಆನಂದವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲಾಸಲ್ಲ! ಅನಂಗಸೇನೆ-ಸುಮಿತ್ರಿಯರು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಹಸ್ತಗತರಾದರೆಂದು ಶಂಕರರಡ್ಡಿಯು ಬಂದು ಹೇಳಿದನು ಈ ಹೆಂಗಳೆಯರ ಶೋಧಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ವಿಜಯನಗರದ ಸರದಾರ ರಿಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ವೇಷಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆದರು ಬೆಳಗು ಹರಿಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದ ಹಿಂದೂ ಪತಾಕೆಯು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಬೆಳಗು ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ ವಿಜಯನಗರದ ಸಾರ್ವಭೌಮರಾದ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯರು ಮಂಗಳವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗುತ್ತಿರಲು, ಜಯಘೋಷ ಧ್ವನಿಯು ಕೇಳಬರುತ್ತಿರಲು, ದುರ್ಗಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದರು ಈ ಪ್ರಕಾರ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಾಣ ಹಾನಿಯಾಗದೆ, ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ವಿಜಯವು ಸಿಕ್ಕದ್ದಕ್ಕೆ ರಾಯರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಅವರು ಆ ಕೂಡಲೆ ದರ್ಬಾರವನ್ನು ನೆರೆಯಿಸಿ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕೈವಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದರಲ್ಲಿ ಸಾಹಸಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ಸರದಾರರ ಅಭಿನಂದನ

ಮಾಡಿ, ಅವರವರಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಉಡುಗರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಮತ್ತು ಪದ್ಮೆ-
ವಸಂತಸೇನೆಯರಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅನಂಗಸೇನೆ-ಸುಮಿತ್ರೆಯರನ್ನು
ಕಾರುಣ್ಯಭಾವದಿಂದ ನೋಡಿದರು. ಅಂದು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ವಿಜಯೋತ್ಸವವೇ
ಕಂಡುಬರತೊಡಗಿತು.

೧೪ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ.

ಉಪಸಂಹಾರ.

—೩(೦)೩—

ರಾಯಚೂರ ದುರ್ಗವು ವಿಜಯನಗರದವರ ಹಸ್ತಗತವಾದ ಸುದ್ದಿಯು
ಕಾಳ್ಗಿಚ್ಚಿ ನಂತೆ ಹಬ್ಬುತ್ತ ಅದಿಲ್ಲಾಶಾಹಿಯ ಕಿವಿಯವರೆಗೆ ಹೋಯಿತು ಅಷ್ಟೊ
ತ್ತಿಗೆ ಆತನು ತನ್ನ ದಂಡಿನೊಡನೆ ರಾಯಚೂರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದನು. ಇನ್ನು
ಬಂದು ದಿನದ ಸಮೂಹ ಬೆಳೆಯಿಸಿದ್ದರೆ ಆತನು ದುರ್ಗವನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಹುದಾ
ಗಿತ್ತು ಆದರೆ ಅವನು ಚಾರರ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ
ಕೊಂಡು ಬಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟನು ಬಳಿಕ ಅವನು “ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಿ
ಯಾದ ಬೇದರ ಬಾದಶಹನು ಅವಮಾನಹೊಂದಿ ವಿಜಯನಗರದವರ ಸೆರೆಯಾಳಾ
ದನು. ತಂತ್ರಕೋವಿದನಾದ ರಾಮಯನು ದಾವಲಖಾನನ ಅವಿವೇಕತನ
ದಿಂದ ಇಹಲೋಕದಿಂದ ಅಂತರಿಸಿದನು ಇದಲ್ಲದೆ ಆ ಖಾನನೂ ಆಮಿಷಕ್ಕೆ
ಮನಸೋತು ಗಂಟಲೊಳಗೆ ಪೊಳೆಚುಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಮೊನುಗಳಂತೆ ಶತ್ರುಗಳ
ಕೈವಶವಾದನು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಏನೆಂದೂ ಗದ್ದಲವಿಲ್ಲದೆ ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳ
ಬೇಕಾದರೆ ಶತ್ರುಗಳ ಕಾರಸ್ಥಾನವು ಭಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ದಾವಲಖಾನನಲ್ಲಿ
ಯಾವನೋ ಫಕೀರನಿದ್ದನಂತೆ! ಅವನು ಶತ್ರುಪಕ್ಷದ ವೇಷಧಾರಿಯೆಂಬುದು
ಆ ಮೂರ್ಖ ಖಾನನಿಗೆ ತಿಳಿಯಬಾರದೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ದುರ್ದೈವವು. ಇದರಿಂದ
ನಮ್ಮ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ದಡ್ಡತನ ಹಾಗೆ ವಿಷಯಾಂಧತೆಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವಂತೆ

ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಾರಸ್ಥಾನಗಳು ಎಷ್ಟೆಂಬದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾನು ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು? ರಾಯಚೂರಿಗೆ ಹೋದರೆ ಬುಭುಕ್ಷಿ ತರಾದ ಆ ಕನ್ನಡಿಗರು ನನ್ನನ್ನೂ ನನ್ನ ದಂಟುಗಳುಗಳನ್ನೂ ಒಡಿಸು ಬಂಯಲ್ಲಿ ಉತಿ ಕೊಳ್ಳುವರು. ತಿರುಗಿ ನಾವು ವಿಜಾಪುರವನ್ನೂ ಕಾಣಲಾರೆವು. ಇನ್ನು ಹಾಗೇ ಇತ್ತಿಂದಲೇ ತಿರುಗಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ದಂಡಿನಲ್ಲಾದರೂ ಶತ್ರುಗಳ ಗುಪ್ತಹೇರರು ಎಷ್ಟು ಜನರು ಇರುವರೋ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು? ನಾವು ಮುಂದೆ ಹೋಗಲು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಗಂಟುಬಿದ್ದು, ನಡುದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮನ್ನು ತರುವುದೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು?" ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿದನು. ಕಡೆಗೆ ಅವನು ವೃಧಾದುರಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಬೀಳದೆ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರೊಡನೆ ವೊಡಲಿನಂತೆ ಸಖ್ಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವದು ಉಚಿತವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದನು.

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಅದಿಲ್‌ಶಾಹಿಯು ತಿಮ್ಮರಸನ ತಂತ್ರಗಳ ಅಬ್ಬರಕ್ಕೆ ಬೆದರಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಅನುಸಂಧಾನವನ್ನು ನಡಿಸಿದನು ಅದಿಲ್‌ಶಾಹಿಯು ರಾಯಭಾರಿಯು ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನನ್ನು ಕಂಡು ನಮ್ಮ ಒಡೆಯನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಎಂದಿನಂತೆ ಸಖ್ಯವಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿರುವನೆಂಬರ್ಥದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ರಾಯರು—“ನಮ್ಮ ಒಡೆಯನೇ ಈ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಒದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೊಂಡುಕೊಂಡಿರುವನು ಅದಕ್ಕೆ ನಾವಾದರೂ ಏನು ಮಾಡೋಣ? ನಾವು ನಮ್ಮ ರಾಯಭಾರಿಯನ್ನು ಕಳಿಸಿದಾಗ ದಾವಲ್‌ಖಾನನಿಂದ ಕೊಂಡ ಪಲ್ಲಿಯ ರಾಣಿಯವರನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆಯಾಸವೂ ಖರ್ಚೂ ನಮಗಿಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು? ಇದು ನಮ್ಮ ತವ್ವೋ ಅಥವಾ ನಿಮ್ಮ ತವ್ವೋ? ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಾರುಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಂಡು ಒಂದೆ ನೋಡುವೆವು.” ಎಂದು ನುಡಿದರು ರಾಯಭಾರಿಯು ಪುನಃ ಅದಿಲ್‌ಶಹನ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನೆಂಬದನ್ನು ಅದಿಲ್‌ಶಹನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದೊಡನೆ ಆಲೋಚಿಸಿ ಒಂದು ಕರಾರ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿ ಕಳಿಸಿದನು. ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯರು ತಿಮ್ಮರಸನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಂತೆ ಆ ಕರಾರಪತ್ರಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅದಿಲ್‌ಶಹನೊಡನೆ ಒಪ್ಪಂದಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಡಂಬಟ್ಟರು. ಆ ಕರಾರಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದರೆ (೧)

ವಿಜಯನಗರದವರ ಯುದ್ಧದ ಖರ್ಚನ್ನು ಅದಿಲ್‌ಶಹನು ಕೊಡುವದಲ್ಲದೆ ರಾಯ ಚೂರ ಕೋಟಿಯನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕು. (೨) ಪರಸ್ಪರರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪರಸ್ಪರರ ಜನರನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಉಭಯತರಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಲು ಪರಸ್ಪರರು ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರು. ದಾವಲಖಾನನು ತನ್ನ ವಿಷಯಾಂಧ ತನಕ್ಕೆ ನಾಚಿಕೊಂಡು ಪುನಃ ಅದಿಲ್‌ಶಾಹಿಯ ದರ್ಬಾರವನ್ನು ಸೇರಿದನು ಒಳಕ ಅದಿಲ್‌ಶಹನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು

ಅನಂತರ ಇತ್ತ ರಾಯಚೂರಲ್ಲಿ ರಾಯರು ಕೆಲದಿನ ನಿಂತು, ಗಜಪತಿಯ ಶೋಧಹಚ್ಚಿ, ವದೈಯನ್ನು ಆತನಿಗೊಪ್ಪಿಸಿ ಅವನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರು ಬಳಿಕ ರಾಯಚೂರ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಈ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಾಪನನ್ನು ಅಧಿಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ರುದ್ರದೇವನಿಗೆ ಉದಯಗಿರಿಯ ಕುವರಿಯನ್ನು ಲಗ್ನಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟು, ಆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ದಯಪಾಲಿಸಿ, ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ದಗ್ಧನಾದ ರಾಮಯನನ್ನು ಅವನ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನಾಗಮಾಡಿದರು ರಾಮಯನು ರಾಯರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿ ರುದ್ರದೇವನೊಡನೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು ಪ್ರಹಾರೇಶ್ವರ-ರಾಮನಾಯ್ಕರು ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬಹು ಚನ್ನಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿದ್ದರಿಂದ ರಾಯರು ಅವರಿಗೆ ಹೊಸ ಜಹಾಗೀರುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಶಂಕರ ರಡ್ಡಿಯಂತೂ ರಾಯರ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ ಬಹು ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು ಬಳಿಕ ರಾಯರು ಜಯಭೇರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಿಸುತ್ತ ವಿಜಯ ನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು ಸದಾಶಿವ ಮಂತ್ರಿಯು ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನೂ, ಸ್ವಾಮಿನಿಯನ್ನೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ನಗರಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಗಜಪತಿಗೂ, ರಾಯರಿಗೂ ಈ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಸಂಬಂಧವು ಬೆಳೆಯಿತು.

ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೇನೆಂದರೆ, ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಪ್ರಾರಂಭದ ಪ್ರಕರಣ ದಲ್ಲಿ ಬರೆದಂತೆ ಪ್ರಹಾರೇಶ್ವರ-ಪ್ರತಾಪ-ರುದ್ರದೇವ-ರಾಮನಾಯ್ಕ ಮೊದಲಾದವರು ಎಂಥ ಸುಮುಹೂರ್ತದಮೇಲೆ ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದರೋ ಏನೋ ಆ ವೇಳೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾದ ಪ್ರಸಂ

ಗವು ಒದಗಿ ಅವರು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ವಿಜಯನಗರದ ಸಾರ್ವಭೌಮರ ಕೃಪೆಗೆ ವಾತ್ಸರಾದರು. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಬಂದ ಕೆಲಸವು ಕೊನೆಗಂಡದ್ದಲ್ಲದೆ, ಕಲ್ಪನಾತೀತವಾದ ಲಾಭವುಂಟಾಯಿತು. ಈ ಅಪೂರ್ವ ಯೋಗದಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಾರಸ್ಥಾನವು ಎಷ್ಟೆಂಬದು ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ ನೆಲೆಹತ್ತದೆ ಹೋಯಿತು. ಅವರು ತಿಮ್ಮರಸನೂ, ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನೂ ಬದುಕಿ ಇರುವವರೆಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿ ಇದ್ದರು. ಇದು ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ಈ ಉಭಯತರ ಕಾರಸ್ಥಾನದ ಫಲವೇ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

